

VALKOINEN
LÄNSIYLÄMAANTERRIERI
(West Highland White Terrier)

JALOSTUKSEN
TAVOITEOHJELMA (JTO)
VUOSILLE 2014-2018

Tämä Jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty Westiekerhon yleiskokouksessa 23.11.2013 ja Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa 13.05.2014.

Sisällysluettelo

1. YHTEENVETO.....	4
2. RODUN HISTORIA.....	5
Suomen kanta.....	5
Nykyinen käyttötarkoitus.....	6
3. ROTUJÄRJESTÖ.....	7
Hallitus	7
Jalostustoimikunta.....	7
4. RODUN NYKYTILANNE.....	7
4.1 POPULAATION RAKENNE JA JALOSTUSPOHJA.....	7
4.1.1. Populaation rakenne ja sukusiitos	7
4.1.2. Jalostuspohja.....	8
4.1.3. Rodun populaatiot muissa maissa	11
4.2.1. Luonne, käyttäytyminen ja käyttötarkoitus rotumääritelmässä.....	11
4.2.2. Jakautuminen linjoihin.....	11
4.2.3. PEVISA.....	11
4.2.4. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa.....	12
4.2.5. Käyttö- ja koeominaisuudet.....	14
4.2.6. Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen.....	15
4.2.7. Yhteenveto luonteesta.....	15
4.3. TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN.....	16
IHOSAIRAUDET.....	16
Allergiat - atooppinen dermatiitti ja ruoka-aineallergiat.....	16
Malassezia dermatiitti.....	17
Demodikoosi.....	17
LUUSTOVIAT JA -SAIRAUDET.....	18
Patellaluksaatio.....	18
Legg-Perthes.....	19
Lonkkanivelen kasvuhäiriö.....	19
Kraniomandibulaarinen osteopatia.....	19
Purentaviat ja hammaspuutokset.....	19
Välimuotoiset selkänikamat.....	20
SILMÄSAIRAUDET.....	20
Kuivasilmäisyys.....	20
Perinnöllinen harmaakaihi.....	20
Retinan dysplasia.....	21
Persistoiva pupillaarimembraani.....	21
Punkta atresia (kyynelkanavan aukon puuttuminen).....	21
MUITA WESTIEILLÄ ESIINTYVIÄ SAIRAUKSIA JA VIKOJA.....	22
Piilokiveksisyys	22
Napatyrä.....	22
Nivustyrä.....	22
Keuhkofibroosi.....	22
White-Shaker -syndrooma.....	23
Globoidisolu leukodystrofia	23
Addisonin tauti.....	23
Maksashuntit.....	23
Pyruvaattikinaasin puutos.....	23
Von Willenbradtin tauti.....	24
Sydänviat.....	24
4.3.3. ELINIKÄ JA YLEISIMMÄT KUOLINSYYT	24

4.3.4. LISÄÄNTYMINEN.....	25
4.4. ULKOMUOTO.....	26
Rotumääritelmä.....	26
Yhteenveto rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista	30
5. AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMINEN	30
6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS.....	38
6.1. Jalostuksen tavoitteet.....	38
Perinnöllisen monimuotosuuden ylläpitäminen	38
Kasvattajan vastuu.....	38
6.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille.....	39
6.3. Rotujärjestön toimenpiteet.....	40
6.4. Uhat ja mahdollisuudet.....	41
6.5. ROTUJÄRJESTÖN TOIMINTASUUNNITELMA	42
Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta.....	43
LÄHTEET.....	44
LIITE: ROTUMÄÄRITELMÄ.....	45

1. YHTEENVETO

Skotlannin ylämailla on käytetty vuosisatoja pieniä terriereitä pienpetojen, kuten mäyrän ja ketun metsästykseseen. Toisinaan näiden koirien pentueisiin syntyi valkoisia pentuja, jotka usein lopetettiin, koska niitä pidettiin elinkelvottomina. Muutamat metsästäjät alkoivat kuitenkin pitää ja pennuttaa juuri näitä valkoisia koiria, koska ne erottuivat paremmin riistasta. Skotlannissa oli 1800-luvun lopussa useita eri kantoja valkeita terriereitä ja eversti Malcolm in toimesta ne yhdistettiin yhdeksi roduksi. Rodulle annettiin nimeksi West highland white terrier.

Suomeen valkoiset länsiylämaanterrierit eli westiet tulivat 1930-luvun puolivälissä ja kanta perustui näihin muutamiin koiriin aina 1950-luvulle asti. 1960-luvun jälkeen Suomeen tuotiin uusia koiria ja niin sanottu uusi kanta sai tuolloin alkunsa.

Westiekerho ry - Westieklubben rf on Suomen Kennelliiton alaisuudessa toimiva valkoisten länsiylämaanterriereiden virallinen rotujärjestö. Westiekerho on perustettu vuonna 1976 ja se on hyväksytty viralliseksi rotujärjestöksi vuonna 1988. Ylintä toimivaltaa Westiekerhossa käyttää hallitus, jonka syyskokous nimeää. Westiekerhon jäsenmäärä oli vuoden 2012 lopussa 1399. Westiekerho julkaisee Westie-lehteä neljä kertaa vuodessa ja ylläpitää nettisivuja. Kerholla on oma jalostustoimikunta ja pentuvälitys.

Westie on iloinen, aktiivinen ja terhakka seurakoira, jolla on vahva itsetunto ja voimakas oma tahto. Westien kanssa voi harrastaa monia eri lajeja, kuten agilityä, tokoa ja mejää. Westie on hyvin sosiaalinen, viihtyy ihmisten kanssa ja tulee hyvin toimeen myös toisten koirien kanssa. Nykyään westieissä tavataan jonkin verran arkoja ja flegmaattisia yksilöitä. Rotujärjestöllä ei ole tällä hetkellä kattavaa tietoa luonteiden tämän hetkisestä tilanteesta, sillä vastausmäärät terveystarkastuksiin ovat olleet vähäisiä.

Yleisimpänä terveystilannetta pidetään yleisesti erilaisia allergioita, mm. atopiaa. Terveystilannetta pyritään kartoittamaan enenevässä määrin erilaisin keinoin. Ensimmäisiä terveystutkimuksia on alettu tekemään westieille Suomessa 80-luvulta alkaen. Tutkittuja koiria on kuitenkin vähän verrattuna populaation kokoon. Valkoinen länsiylämaanterrieri ei kuulu PEVISA-ohjelman rotuihin.

Tällä hetkellä useat westiet pärjäävät näyttelyissä hyvin, sijoittuen niin ryhmä- kuin näyttelyn paras kilpailuissakin. Näyttelyissä käyvät koirat edustavat kuitenkin vain pientä osaa maan kannasta. Rotuyhdistys on aloittanut jalostustarkastukset, jotta saataisiin kattavampi ja totuudenmukaisempi kuva rodun tilasta. Yleisimpiä ulkonäköongelmia rodun katukuvassa näyttävät olevan rotumääritelmän vastaiset pehmeät turkit. Liioiteltuja rotupiirteitä ei juuri esiinny ja rodun tunnistaa samaksi kuin kantaisänsä. Jotain rakenteellisia virheitä kuitenkin löytyy, kuten vääränlaiset mittasuhteet, avoimet, niukat kulmaukset, etuasentoiset lavat, pitkä selkä ja lanneosa. Lisäksi joidenkin yksilöiden päät eivät ole rodulle tyypillisen mallisia.

Westiekerhon ensimmäinen jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin vuonna 2001 ja seuraava vuonna 2009. Ohjelman seuranta on ollut puutteellista ja monien painopisteiden seurannassa on epäonnistuttu. Kasvattajien sitoutuminen aikaisempaan jalostuksen tavoiteohjelmaan ei ole ollut riittävää. Näin ollen esimerkiksi jalostusurosten käyttörajoitukset eivät ole toteutuneet.

Westien rekisteröintimäärät Suomessa nousivat vuoteen 2009 asti, ja rotu onkin yksi suosituimmista terrieriroduista. Rodun kasvanut suosio asettaa koko rotuyhdistykselle, kasvattajille sekä harrastajille uuden ja vaativan haasteen. Kuinka säilyttää rotumme geenipooli riittävän laajana välttämättä matadorijalostusta sekä saada ja jakaa tietoa rotumme tilasta kaikille? Tämä uusi jalostuksen tavoiteohjelma julkaistaan hyväksymisen jälkeen Westiekerhon nettisivuilla, jolloin se on jatkuvasti kaikkien luettavissa.

Rotujärjestön tavoite on säilyttää ja laajentaa rodun geenipoolia, välttää matadorijalostusta ja selvittää rodun todellinen tilanne Suomessa. Westiekerho pyrkii keräämään luotettavaa tilastointikelpoista tietoa sekä koirien luonteista että terveystilanteesta kaikkien käyttöön. Lisäksi jäsenkasvattajalistalla olevia kasvattajia seurataan ja pyritään sitouttamaan jalostuksen tavoiteohjelman noudattamiseen ja toteuttamiseen.

Westiekerhon hallitus nimeää henkilöt tai toimikunnat valvomaan ja toteuttamaan vuosille 2014-2018 laadittua jalostuksen toimintasuunnitelmaa, johon sisältyvät muunmuassa seuraavat asiat:

- terveystarkastusten ja eri pentueurantalomakkeiden uudistaminen tarvittaessa sekä niihin vastaamiseen kannustaminen tekemällä lomakkeiden täyttämistä ja palauttamista mahdollisimman helppoa
- ihmisiä pyritään valistamaan ja varoittamaan rekisteröimättömistä pennuista ja pentutehtailusta
- jalostustarkastuksia ja trimmauskursseja järjestetään ympäri Suomea
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- siitosurosten käyttöä seurataan ja siitokseen käytetyistä uroksista julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään virallisia ja epävirallisia näyttelyitä, joihin ihmisiä kannustetaan osallistumaan.

Jalostustoimikunta ja hallitus seuraavat tavoiteohjelman toteutumista. Tavoiteohjelmaan kirjoitetut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan yhdistyksen vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta raportoi yhdistyksen toimintakertomuksen yhteydessä vuosittain tavoiteohjelman toteutumista omana kohtanaan, sisältäen muunmuassa populaation rakenteen ja tilan, siitokseen käytetyt koirat, niiden jälkeläismäärät ja raportoidut sairaudet. Westiekerhon toimintakertomus julkaistaan kerhon kevätkokouksessa ja sen jälkeen seuraavassa Westie-lehdessä.

2. RODUN HISTORIA

Skotlannin ylämailla on vuosisatojen ajan käytetty pieniä terriereitä mäyrän, ketun ja muiden pienpetojen metsästyksen. Näiden skotlantilaisten luolaterriereiden pentueisiin syntyi silloin tällöin valkoisia pentuja, jotka ensin lopetettiin muka elinkelvottomina. Jotkut metsästäjistä alkoivat kuitenkin suosia juuri valkoisia, koska valkoinen koira erottui tummaa paremmin metsästettävistä riistaeläimistä.

Pieniä terrierejä Skotlannissa oli ollut vuosisatoja ja jo 1600-luvulta on tietoa valkoisista koirista. 1800-luvun lopulla Skotlannissa oli useita erillisiä valkoisia terrierikantoja. Skotlanti on maastoltaan vaikeakulkuista ja matkanteko oli tuolloin hankalaa, mikä omalta osaltaan vaikutti siihen, että eri klaanien kannat pysyivät erillisinä ja ne tunnettiin pitkään omilla nimillään. Tunnetuimpia olivat Roseneathin terrierit ja Malcolmien suvun Poltallochin terrierit.

Nämä pienet terrierit oli kehitetty metsästykseseen ja niiden jalostuksen tärkein tavoite oli hyvissä metsätysominaisuuksissa. Skotlannin ylämailla terrierit työskentelivät laumoissa, minkä vuoksi niiden oli tultava toimeen keskenään. Ne tunkeutuivat luoliin ja kivien väliin ja ajoivat esiin metsästettävät eläimet. Koirien oli oltava kyllin pieniä, jotta ne kykenivät menemään sisään ahtaisiin onkaloihin ja niin rakentuneita, että ne pystyivät ujuttamaan itsensä sisään hyvinkin pienistä aukoista. Ylämaalaiskoirien piti oli kestäviä ja ketteriä, jotta ne saattoivat väsymättä liikkua vaikeakulkuisessa louhikkoisessa maastossa: kivien päällä, väleissä ja alla. Niiden piti kestää Skotlannin koleaa ja kosteaa säätä, mihin ne tarvitsivat hyvän vettähylyvän ja lämmittävän turkin, joka samalla myös suojasi koiran ihoa kivikossa. Vahva kaula ja pää leveinen leukooneen ja isoine hampaineen mahdollistivat sen että koira pärjäsi taistelussa petoja vastaan. Ja ennenkaikkea terrierien piti olla älykkäitä ja rohkeita, eivätkä ne saaneet pelätä mitään!

Eversti E. D. Malcolm voidaan katsoa rodun kummisedäksi: hän teki rotuaan tunnetuksi ja on pitkälti hänen ansiotaan, että rotu yhdistyi ja käyttöön otettiin kompromissinimi West Highland White Terrier. Aiemmin länsiylämaalaiset oli näyttelyissä esitetty mm. nimillä White Scottish Terrier, Little Skye ja Little White Skye. Valkoisen länsiylämaanterrierin valkoinen väri ei ole koskaan ollut vitivalkoista; siinä on aina ollut eriasteisesti kellertävää sävyä, niin että yksi nimiehdotus rotua yhdistettäessä olikin White and Lemon Terrier.

Skotlannin ylämaiden valkeat terrierit olivat vielä pitkään 1900-luvulla tunnettuja hyvistä metsätysominaisuuksistaan, vaikka niiden kasvatus olikin jo kääntynyt ”näyttelyjalostukseksi”. West Highland White Terrier -rodulla oli ensimmäisen kerran omat luokkansa Edinburghin näyttelyssä lokakuussa 1904 ja ensimmäisen kerran uudella nimellä rekisteröitiin koiria vuonna 1907, tuolloin 142 yksilöä. Samana vuonna saatiin rotuun myös ensimmäinen valio: vuonna 1905 syntynyt uros Morven. Vuosina 1907-1916 Englannissa rekisteröitiin yhteensä 3947 West Highland White Terrier –rotuista koiraa. Valioita tuona jaksona leivottiin 27. Cairnterrierit rekisteröitiin omaksi rodukseen westieiden jälkeen vuonna 1910. Vuoteen 1925 asti rotuja risteytettiin keskenään. Syntyneistä pennuista valkoiset rekisteröitiin westieinä ja muun väriset cairnterriereinä. Vanhoissa cairnsukutauluissa näkyvät valkoiset yksilöt eli westiet merkillä W tai WHW. Samoja koiria esiintyy myös tuon ajan skotlanninterrierien sukutauluissa.

Rodun kautta aikojen merkittävin kasvattaja May Pacey aloitti Wolvey-kennelinsä 1911. Hän kasvatti rotua aina kuolemaansa v. 1963 asti ja toimi myös rodun tuomarina. Hän teki valkoisen länsiylämaanterrierin hyväksi enemmän kuin kukaan enää koskaan pystyy tekemään. Hän jatkoi kasvatustyötä myös sotavuosien ylitse. Kuten monelle muullekin brittiläiselle rodulle, sodat merkitsivät jalostusmateriaalin vähenemistä. Paljon koiria menetettiin ja vain osa siitoskoirista onnistuttiin pitämään hengissä. Osa parhaista koirista lähetettiin Amerikkaan, jossa rotu oli jo silloin saavuttanut melkoisen suosion. Molempien maailmansotien aikana rodun jalostus pohja selvästi kaventui, monet kasvattajat lopettivat ja muutamien säilyneiden linjojen merkitys rodun myöhemmässä kehityksessä korostui.

Suomen kanta

Ensimmäiset kaksi westietä tulivat Suomeen, Aarne Lounan Kiho-kenneliin 1930-luvun puolivälissä vaihtokoirina Englantiin viedyille suomenpystykorville. Ne olivat uros (Kiho) Topper ja narttu Sarumcote Denise. Niille perustui koko kanta, joka myös säilyi sotien yli aina 1950-luvulle asti.

”Lounalaiset” länsiylämaalaiset kävivät paljon näyttelyissä ja myös kasvattajaluokkia esitettiin. Koirien kerrotaan olleen tuolloin melko kookkaita ja pitkärunkoisia, pitkähäntäisiä ja huonopigmenttisiä. Turkkeja ei trimmattu. Ensimmäinen Suomen muotovalion arvon saavuttanut westie oli narttu Kiho Jeli (s. 1.11.1940).

Uusi kanta sai alkunsa 1960-luvulla. Ruotsista tuotu KANS & POHJ MVA V-63 MacMahons White Trump (s. 10.4.1961) kiersi paljon näyttelyissä ja keräsi rodulle ihailijoita. Aikaisemmin Suomessa lähinnä taiteilijoiden suosima lemmikki alkoi yleistyä koko kansan suosikiksi. Nollatilanteeseen ei 60-luvun alun jälkeen ole enää jouduttu. Vuonna 1965 rekisteröitiin 21 valkoista länsiylämaanterrieriä, viisi vuotta myöhemmin vuonna 1970 rekisteröintejä oli 100 ja vuonna 1980 rekisteröitiin 149 westiä. Ensimmäinen suuri suosion huippu koettiin 1970-luvulla. Silloin kukoisti myös voimallinen matadorijalostus. Rekisteröinneissä oli 1980-luvulla suvantovaihe, mutta 1990-luvulla alkoi tasainen kasvu, joka yhä jatkuu. Suosion kasvu on yhä kiihtynyt 2000-luvulla kaikkine lieveilmiöineen.

Nykyisestä kannasta löytyy linja 1960-luvun alun tuonteihin, mutta maahan on kuitenkin jatkuvasti tuotu uusia koiria Englannista, Ruotsista, USA:sta ja eri Euroopan maista – etenkin sen jälkeen kun maahantuonti 1980-luvulla helpottui. Osa tuontikoirista tulee lemmikeiksi, eivätkä ne koskaan päädy jalostukseen. Tuonneissa uudet muotimaat seuraavat toisiaan aina sen mukaan milloin missäkin jokin vahva kennel saavuttaa menestystä koirillaan.

Nykyinen käyttötarkoitus

Valkoinen länsiylämaanterrieri on aktiivinen, terhakka lenkkikaveri, harrastuskoira sekä iloinen ja ystävällinen seurakoira. Agility ja tottelevaisuuskokeita on harrastettu jo pidemmän aikaa ja agilityharrastajien joukko on kasvanut viime vuosina. Metsästykseen rotua ei nykyään käytetä, vaikka monilla yksilöillä on metsästystaipumuksia ja muutama westie on osallistunut metsästyskoirien jäljestämiskokeisiin varsin mallikelpoisesti. Suurin osa Suomen länsiylämaalaisista on kuitenkin seurakoirina ja lenkkikaverina, mihin rodun luonne sopii mainiosti.

Taulukko 1. Rekisteröinnit, siitoskoiramäärät sekä keskimääräinen pentuekoko vuosina 1990-2012 Suomessa.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Vuosi	Rek. yht.	Käytetyt siitosnartut	Käytetyt siitosurokset	Keskimääräinen pentuekoko
1990	111	34	19	3,3
1991	135	30	19	4,5
1992	186	48	26	3,9
1993	180	55	25	3,3
1994	181	49	27	3,7
1995	204	52	30	3,9
1996	208	54	37	3,9
1997	194	56	24	3,5
1998	189	51	26	3,7
1999	238	61	28	3,9
2000	217	58	29	3,7
2001	237	61	31	3,5
2002	289	76	36	3,6
2003	336	85	37	3,7
2004	338	79	48	3,9
2005	407	97	38	3,7
2006	521	125	37	3,8
2007	585	132	48	3,9
2008	599	129	51	3,7
2009	599	139	66	3,5
2010	577	137	76	3,5
2011	517	125	58	3,8
2012	444	109	61	3,9

3. ROTUJÄRJESTÖ

WESTIEKERHO ry. -WESTIEKLUBBEN rf. on Suomen Kennelliitto r.y:n alaisuudessa toimiva valkoisten länsiylämaanterrieriharrastajien rotujärjestö. Yhdistys perustettiin 7.2.1976 ja hyväksyttiin rotujärjestöksi 1988. Jäsenmäärä oli vuonna 1976 180 kpl, 1986 417 kpl, 1996 750 kpl, 2006 1217 kpl ja 2012 1399 kpl.

Jäsenistölle tarjotaan erilaista toimintaa esim. trimmauskursseja, kehätotutusta, yhteisiä westilenkkejä, westiepäiviä, virallisia ja epävirallisia näyttelyitä. Yhdistys on julkaissut trimmausohjeet ja rotuesitteen. Yhdistyksen julkaisu Westie-lehti ilmestyy neljä kertaa vuodessa. Rotujärjestöllä on myös internetsivut ja facebook -sivusto.

Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, johon kalenterivuodeksi valitun puheenjohtajan lisäksi valitaan kolmeksi kalenterivuodeksi kerrallaan kuusi varsinaista jäsentä sekä vuodeksi kerrallaan kaksi varajäsentä. Kaksi hallituksen jäsentä on vuosittain erovuorossa. Hallitus valitsee vuosittain keskuudestaan varapuheenjohtajan, sihteerin ja rahastonhoitajan. Tarvittaessa voidaan sihteeri ja rahastonhoitaja valita hallituksen ulkopuolelta. Jos hallituksen jäsen joutuu eroamaan kesken toimikauttaan, voi yhdistys valita hänen tilalleen uuden jäsenen jäljellä olevaksi toimikaudeksi. Hallitus on päätösvaltainen puheenjohtajan tai varapuheenjohtajan ja vähintään kolmen jäsenen läsnäollessa.

Jalostustoimikunta

Westiekerho r.y:n hallitus valitsee jalostustoimikuntaan vähintään neljä jäsentä kahdeksi vuodeksi kerrallaan. Jalostustoimikunta valitsee itselleen puheenjohtajan ja sihteerin. Vuonna 2013 jalostustoimikuntaan kuuluu neljä henkilöä. Jalostustoimikuntaan valittavan henkilön tulee täyttää seuraavat vaatimukset:

- on SKL-FKK ry:n ja Westiekerho ry:n jäsen
- on omistanut westien vähintään viisi vuotta ja kasvattanut vähintään kaksi pentuetta tai omaa vastaavan käytännön kokemuksen
- noudattaa kasvatustoiminnassaan SKL-FKK ry:n ja Westiekerho ry:n ohjeita ja määräyksiä
- nauttii yleistä luottamusta ja on objektiivinen, pitkäjänteinen ja yhteistyöhaluinen.

4. RODUN NYKYTILANNE

4.1 POPULAATION RAKENNE JA JALOSTUSPOHJA

4.1.1. Populaation rakenne ja sukusiitos

Tarkastelujaksoksi on valittu 15 vuotta, mikä on noin kolme sukupolvea.

Rekisteröintien kokonaismäärä on laskenut noin 25 % vuodesta 2009. Kotimaisten kasvattajien määrä on vuodesta 2009 lähtien pysynyt melko samana. Tuontikoirien määrä on samana ajanjaksona laskenut noin 80 %. Tämä selittyy pitkälti sillä, että ulkomailta tuotujen pentueiden välitystoiminta on vähentynyt huomattavasti. Rekisteröimättömiä pentuja ja pentueita varmaan kuitenkin esiintyy, mutta niistä ei ole tietoa.

Vuonna 2002, kun rekisteröintejä oli 289, käytettiin rodussa 36 eri urosta ja 76 narttua. Vuonna 2012 rekisteröintien ollessa 423, käytettyjen urosten määrä oli 58 ja narttujen 109. Uroslistalla olevien urosten määrä on kaksinkertaistunut viimeisten vuosien aikana. Uroslistalla olevista 43 uroksesta 16 koiraa ei ole käytetty jalostukseen vielä kertaakaan ja 9 urosta on käytetty jalostukseen kerran. Ulkomailta tuotujen jalostusurosten määrä on kymmenen vuoden aikana lisääntynyt runsaasti, mutta viime vuosina tasaantunut. Samankaltainen kehitys näkyy myös tuontinarttujen kohdalla. Suurin osa jalostukseen käytetyistä tuontinartuista on tuotu Venäjältä. Urosten keskimääräistä jalostuskäytön ikää voidaan pitää alhaisena, kun kyseessä on pitkäikäinen rotu.

Sukusiitosaste ei ole viimeisten vuosien aikana muuttunut ja on pysynyt koko ajan alle kennelliiton suositusten. Rodussa on toistettu jonkin verran samoja yhdistelmiä, mutta tämä on nykyisin harvinaisempaa kuin aikaisempina.

Taulukko 2. Vuositilasto – rekisteröinnit.

Lähde: Koiranet jalostustietokanta.

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Pennut (kotim.)	423	488	491	496	472	522	485	372	311	316	272	217	217	230	180
Tuonnit	21	29	86	103	27	63	36	35	30	20	17	17	9	8	9
Rekist. yht.	444	517	577	599	599	585	521	407	341	336	289	234	226	238	189
Pentueet	109	129	140	140	129	135	127	100	79	86	76	62	59	61	51
Pentuekoko keskimäärin	3,9	3,8	3,5	3,5	3,7	3,9	3,8	3,7	3,9	3,7	3,6	3,5	3,7	3,8	3,5
Kasvattajat	70	76	85	84	86	76	71	67	55	53	50	41	41	42	41
Jalostukseen käytetyt urokset															
- kaikki	58	61	70	66	51	48	37	39	48	37	36	31	29	28	25
- kotimaiset	38	32	44	32	30	28	21	21	23	25	27	24	19	18	18
- tuonnit	17	24	23	21	16	14	11	11	14	9	5	2	4	6	3
- ulkomaiset	3	5	9	13	5	6	5	7	11	3	4	5	6	4	4
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	3v 8kk	3v 3kk	3v 4kk	3v 7kk	3v 5kk	3v 1kk	3v 2kk	3v	3v 8kk	3v 1kk	5v 10kk	3v 10kk	3v 9kk	3v 7kk	3v 1kk
Jalostukseen käytetyt nartut															
- kaikki	109	125	137	139	129	132	125	98	79	85	76	61	59	59	50
- kotimaiset	89	100	111	103	109	101	103	76	61	75	65	57	51	55	47
- tuonnit	23	25	26	31	20	31	22	22	18	10	11	4	8	4	3
Keskimääräinen jalostuskäytön ikä	2v 11kk	3v 3kk	3v 3kk	3v	3v 1kk	2v 11kk	3v 2kk	2v 10kk	3v 1kk	2v 10kk	3v 2kk	3v 3kk	3v 4kk	3v 3kk	2v 9kk
Isoisät	106	102	105	109	98	101	93	86	85	73	61	56	54	52	47
Isoäidit	147	152	169	172	144	143	128	111	109	98	87	73	61	65	49
Sukusiitos %	1,27	1,33	0,90	1,07	1,29	1,08	1,32	1,22	1,55	2,21	1,93	2,38	2,9	2,33	2,74

4.1.2. Jalostuspohja

Tilaston luvut on laskettu nelivuotisjaksoilta (keskimääräinen sukupolvenväli). Esim. vuoden 2012 luvut on laskettu vuosien 2009–2012 ajalta.

Koko jalostuspohjasta käytetään vain pientä osaa. Suurin osa pennuista ostetaan pelkästään lemmikeiksi ja osa jalostukseen aiotuista koirista ei täytäkään jalostusvaatimuksia ja jää pois jalostuskäytöstä. Käytettyjen urosten ja narttujen (isät/emät) suhde on hyvä, vaikkakin uroksia voitaisiin käyttää tasaisemmin. Keskimäärin oka kolmas narttu päätyy jalostukseen ja uroksista noin joka kymmenes. Rodun tehollinen populaatiokoko on kasvanut rekisteröintimäärien kasvun myötä, mutta jalostukseen käytettyjen koirien osuus populaatiosta on pysynyt samana 15 vuoden aikana.

Tehollinen populaatio määrittää jalostuspohjan laajuuden ja sitä kautta sukusiitoskertoimen kasvunopeuden ja geenialleelin hävikin populaatioissa. Luku muodostuu eri sukuisten ja eri sukupuolta olevien jalostuskoirien lukumäärästä eli koirista, jotka siirtävät geenejä seuraavaan sukupolveen. Tehollinen populaatiokoko voidaan laskea käyttäen seuraavaa kaavaa: Tehollinen populaatiokoko (N_e)= $4 \times N_m \times N_f / (N_m + N_f)$, jossa N_m on lisääntyvien urosten lukumäärä ja N_f on lisääntyvien narttujen lukumäärä. Kaikki laskukaavat kuitenkin antavat aina yliarvion tehollisesta populaatiokoosta, koska ne olettavat että koirat risteytyvät sattumanvaraisesti ja että ne eivät ole sukua keskenään. Suositeltava tehollinen populaatio tulisi olla n. 200 jalostuskoiraa. Tehollisen luvun ollessa alle 50 populaatio on erittäin haavoittuvassa tilassa, koska sukusiitaste nousee ja kannan homotsygotia kasvaa, jolloin geneettinen monimuotoisuus vähenee (= geenialleelin häviäminen kiihtyy). Suomen kannan tehollinen populaatiokoko on kasvanut tasaisesti suhteessa rekisteröinteihin. Westieillä tehollinen populaatiokoko on kuitenkin riittämätön, jotta se mahdollistaisi kannan monipuolisen jalostuskäytön ja geneettisen monimuotoisuuden ylläpitämisen. Mahdollisuus yli 200 jalostuskoiran teholliselle populaatiolle Suomessa olisi täysin realistinen ja saavutettavissa oleva asia. Sukusiitaste on laskenut lähes 1,5 % viimeisen 10 vuoden aikana. Suomen Kennelliiton Koiranetin sukusiitasteet ovat kuitenkin aliarvioita puutteellisten sukutietojen vuoksi. Yksittäisten yhdistelmien osalta voidaan arvioida, että kasvattajat käyttävät läheistä sukusiitosta harvoin, viime vuosina muutama kasvattaja on tehnyt isä-tytär parituksen. Suuri osa perinnöllisyystieteilijöistä suosittelee turvalliseksi sukusiitasteeksi korkeintaan 2,5 % tai vähemmän. Suositeltavaa olisi pysyä aina alle 6,25 %, joka vastaa serkusparituksen sukusiitastetta. Sukusiitosprosentti tulisi laskea viiden sukupolven mukaan. On kuitenkin otettava huomioon, että populaation sukusiitosprosentti on huomattavasti tärkeämpi asia kuin yhden yksittäisen yhdistelmän sukusiitosprosentti.

Taulukko 3. Jalostuspohja per sukupolvi (laskettu nelivuotisjaksoilta) Lähde: KoiraNet jalostustietokanta

Vuodet 1998 - 2012	-12	-11	-10	-09	-08	-07	-06	-05	-04	-03	-02	-01	-00	-99	-98
Pentueita 4- vuotisjaksolla	518	538	544	531	491	441	392	341	303	283	258	233	227	222	213
Jalostukseen käytetyt urokset	156	156	147	124	105	117	107	105	91	76	76	71	67	72	72
Jalostukseen käytetyt nartut	306	353	366	352	334	306	272	239	213	199	176	164	154	155	157
Isien ja emien lukumäärän suhde	0,43	0,44	0,4	0,35	0,31	0,38	0,39	0,44	0,43	0,38	0,43	0,43	0,44	0,46	0,46
Uroksista käytetty jalostukseen	6%	7%	8 %	8%	8%	9%	9%	10%	10%	10%	10%	11%	10%	11%	10%
Nartuista käytetty jalostukseen	14%	18%	22%	24%	27%	31%	34%	34%	33%	32%	31%	32%	31%	30%	30%
Tehollinen populaatiokoko ja sen osuus maksimista	334 32%	331 31%	326 30%	291 27%	258 26%	265 30%	240 31%	224 33%	196 32%	172 30%	163 32%	152 33%	143 31%	149 34%	150 35%

Taulukko 4. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 urosta. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

KÄYTETYMMÄT UROKSET 1998-2012	Jälkeläiset 1998-2012		Yhteensä jälkeläisiä		Toisen polven jälkeläisiä	
	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja
1. Armadales Me Myself and I (s. 5.10.2003) (Bellevue Careless Spirit – Armadales Simply Special)	33	126	33	126	24	79
2. Shot Adoxa (s. 22.5.2003) (Speedy Gonzales Du Moulin De Mac Gregor – Finezza Adoxa)	25	110	25	110	46	157
3. Leonhard's Pearldiver (s. 2.2.2001) (Ashgate Och Aye Its – Leonhard's Percya)	25	109	25	109	47	163
4. Shinness Sebastian (s. 26.10.1996) (Warner de Cinoteca Nono – Ashgate Shinness)	26	102	26	102	27	91
5. Leonhard's Supertramp (s. 18.1.2002) (Vallange Sailor Jack – Leonhard's Perfect Love Affair)	25	98	25	98	65	191
6. Five O'Clock at Grandiflora (s. 7.2.2004) (Speedy Gonzales Du Moulin De Mac Gregor- Fergie Pandemia)	23	91	23	91	36	145
7. Brait Nouz Yukatan (s. 19.12.2006) (Markstown Mr Havasu – Brait Nouz Tomorrow Ticket)	19	89	19	89	57	167
8. Starring Tonttu-Ukko (s. 16.12.2001) (Et Cetera Dux Ducis – Starring de Cinoteca Nono)	23	85	23	85	35	140
9. Playnig Polrose (s. 23.2.2002) (Duke From Deipen Brook – Playing Harmony Bell)	24	84	24	84	46	164
10. Gizmo Syncytia (s. 29.9.2003) (Rob Du Moulin De Mac Gregor – Alexia Janra)	18	72	18	72	14	53
11. Mer-Las Xiomara (s. 30.10.2005) (Alppilaakson Millenium Mac – Princess)	17	67	17	67	35	135
12. Perhaps Puma (s. 30.1.1998) (Perhaps Possibly – Perhaps Snow Angel Thorn Asgard)	16	64	16	64	31	119
13. Alborada Magister (s. 27.1.2002) (Alborada Gran-Senor – Alborada Strega)	17	64	17	64	72	243
14. Alborada Heraldo (s. 1.3.2006) (Alborada Duende – Alborada Escarlata)	14	63	16	70	13	43
15. Seedwe's Sound of Bellini for Who's (s. 21.4.2001) (Domaroy Countryman – Seedwe's Sound of Music)	16	62	16	62	28	93

Viimeisten 15 vuoden aikana käytetyimmistä 15 (vuosina 1998 - 2012) uroksesta vain 4 (koirat nro 4, 8, 11, 12) (27 %) on syntynyt Suomessa. Näistä neljästä yhdellä uroksella (nro 11) myös molemmat vanhemmat ovat suomessa syntyneitä, kahdella uroksista toinen vanhemmista on suomalainen ja neljännellä molemmat vanhemmat ovat tuontikoiria. Vertailuna vuosina 2009 - 2012 15 käytetyimmistä uroksesta lähes puolet, eli 7 (47 %) oli Suomessa syntyneitä (taulukko xx sivulla x). On kuitenkin huomattavaa, että esimerkiksi tuontikoirat sijoilla kaksi (SHOT ADOXA) ja kuusi (GRANDIFLORA) ovat velipuolia. Näiden koirien suuri käyttö näkyy myös isoisätilastossa (sama isä: Speedy Gonzales du Moulin de Mac Gregor). Myös koirat sijoilla 3 (PEARLDIVER) ja 5 (SUPERTRAMP) ovat toisilleen läheistä sukua, koiran 3 emä (Leonhard's Percya) on koiran 5 emän (Leonhard's Perfect Love Affair) emä. Urokset 13 (Alborada Magister) ja 14 (Alborada Heraldo) ovat myös sukua keskenään: sama uros (Algodon de Pasbanugar) löytyy toiselta kahdesti 3. sukupolvessa ja toiselta kahdesti 2. sukupolvessa.

Käytännössä westieurosta voidaan käyttää jalostukseen jopa kymmenen vuotta, joten yhden uroksen vaikutus voi ylittää vähintään kahteen sukupolveen. Joidenkin urosten korkea jälkeläisten määrä selittyy yhden tai kahden yksittäisen pojan liiakäyttönä. Toiset uroksista eivät itse ole olleet suuresti käytettyjä, mutta niiden jälkeläisiä on käytetty runsaasti jalostukseen. Koska uroksia on alettu viime aikoina käyttää tasaisemmin ja laajemmin jalostukseen, vaikutuksen pitäisi alkaa näkyä vähitellen myös isoisätilastossa.

Tuonti- ja lainakoirat ovat kotoisin Euroopasta. Vuonna 2009 hyväksytyssä JTO:ssa urosten käytölle asetettiin suosituksiksi korkeintaan 50 pentua uroksen koko elinaikana ja 25 pentua yhden sukupolven (5 vuotta) aikana. Tämä muutettiin vuonna 2011 niin, ettei uroksen jälkeläismäärä saisi ylittää 70 pentua koiran elinaikana. Listalla 10 käytetyintä urosta ylittää jälkeläismäärässä nykyisen suosituksen (70 pentua). Tosin vuosina 2009 - 2012 käytetyimmillä uroksilla yhdenkään jälkeläismäärä ei ylitä kyseistä suositusta. Urosten liiakäyttö, joka on ollut yksi suurimmista ongelmista suomalaisessa westiepopulaatiossa, näyttäisi olevan siis tasaantumassa.

Lähes kaikki koirat ovat olleet hyvin nuoria jalostuskäytön aikana. Jalostuskäyttö on usein tapahtunut lyhyen ajan sisällä ja siten vaikutus yhteen sukupolveen on merkittävä. Mikäli uros periyttää perinnöllistä sairautta, tai sairastuu myöhäisemmällä iällä sellaiseen itse, on tilanne huolestuttava. Vahingot voivat olla siinä vaiheessa huomattavia, jos koko seuraavan sukupolven tai jopa kahden sukupolven jalostuskäyttöä joudutaan rajoittamaan. Lisäksi kasvattajat käyttävät tuonti- ja lainauroksia usein niin, että niistä halutaan koiria jatkojalostukseen. Uroksen todellinen merkitys populaatiolle paljastuu vasta isoisätilastossa. Pienelläkin jälkeläismäärällä voi siten olla merkittävä vaikutus populaatioon. Järkevää jalostusta olisikin niin tuonti kuin kotimaisten urosten kohdalla pidemmälle aikavälille ulottuva kohtuullinen käyttö, varsinkin kun kyseessä on pitkäikäinen rotu. Lainaurosten kohdalla rajoitetumpi käyttö voi olla vaikea toteuttaa käytännössä, mutta uroksen käyttö tulisi silloinkin suhteuttaa populaation kokoon eikä ylittää maksimikäytön rajaa.

Taulukko 5. Viimeisen 15 vuoden aikana jalostukseen runsaimmin käytetyt 15 narttua. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

KÄYTETYIMMÄT NARTUT 1998-2012	Jälkeläiset 1998-2012		Yhteensä jälkeläisiä		Toisen polven jälkeläisiä	
	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja	pentueita	pentuja
1. Stars Factory Circyea (s. 27.12.2005, Venäjä) (Five O'Clock at Grandiflora - Anais Snow Baby)	5	28	5	28	15	54
2. Zariina (s. 2.11.2002) (Perhaps Propellerhead - Perhaps Prairie Rose)	5	27	5	27	6	17
3. Riivion Rebecca (s. 24.1.2006) (Hawkfield's Knockando - Arsi Fenbel)	4	26	4	26	3	15
4. Von Kibe Zulu (s. 12.11.2000) (I Did It My Way vom Deipen Brook - Meryfield's Rosemary)	5	24	5	24	19	56
5. Starring Talvikki (s. 3.12.1999) (Kardemumman Winter Sports - Vänden Nevada)	5	23	5	23	40	134
6. Meryfield's Fiona (s. 17.1.1999) (Who's Got The Times - Fleetwood Fall In Love)	6	22	6	22	11	37
7. Orchidea (s. 6.4.2006, Venäjä) (Etual Nuar Visconti - Aurika Silver Queen)	4	21	4	21	5	20
8. Kardemumman Mamma Mia (s. 11.3.2001) (Shinness Sebastian - Kardemumman Pumpkin'Piano)	5	20	5	20	5	20
9. Vipervuoren Willi Amanda (s. 25.3.1997) (Warner de Cinoteca Nono - Ritchies Octopussy)	4	20	4	20	18	60
10. Svit Harmful Humpty-Dumty (s. 5.5.2007, Venäjä) (De Anrit Rols Royce - Nais Moskau Vesti Gracy)	4	20	4	20	3	14
11. Svit Harmful Yurmala (s. 3.8.2008, Venäjä) (Kadzhi - Treisi iz korolevstva Gnomov)	3	20	3	20	0	0
12. Proud Mary's Rojo Y Amarillo (s. 6.7.1997) (Alborada Garcihernandez - Westjoy's Onecanfrancisco)	5	19	5	19	6	24

13. Perhaps Poison Ivy (s. 15.2.1999) (Perhaps Puma - Rollinpearl)	3	19	3	19	15	55
14. Magic Diamant Patricia (s.9.9.1999, Venäjä) (Jolly White Angel's Iliasz - Aukcio vom Hause Bruckner)	4	19	4	19	4	9
15. Capzy's Queen Qwinja (s. 30.6.2003) (Capzy's Killer Winner - Vipervuoren Willi Amanda)	5	19	5	19	18	71

Käytetyimpien narttujen joukossa suurin osa (10 kpl, 66 %) on Suomessa syntyneitä. Ulkomailla syntyneet nartut ovat kaikki Venäjän tuonteja. Suomessa syntyneet nartut ovat pääosin myös suomalaissyntyisistä vanhemmista; kuudella nartulla molemmat vanhemmat ovat suomalaisia ja lopuilla toinen vanhemmista on suomalaissyntyisiä.

Myös käytetyimpien narttujen joukossa on läheisiä sukulaisia; narttu nro 9 on nartun nro 15 emä ja narttu nro 13 on nartun nro 2 isän emä. Verrattaessa käytetyimpien urosten ja narttujen listaa, on nartun nro 1 isä (Five O'Clock at Grandiflora) käytetyimpien urosten listalla kuudentena, nartun nro 8 isä (Shinness Sebastian) uroslistalla neljäntenä sekä nartun nro 13 isä (Perhaps Puma) listalla sijalla 12. Narttu nro 9 on uroksen nro 4 sisarpuoli.

Toisen polven suuret jälkeläismäärät koostuvat suurelta osin yhden urospuolisen jälkeläisen pennuista; Stars Factory Circeyan jälkeläisistä Mer-Las Crepe on 14 pentuetta, Von Kib Zulun jälkeläisistä Von Kibe Momballa on 13 pentuetta, Starring Talvikin jälkeläisistä Starring Icebreakerilla on 12 pentuetta ja Perhaps Poison Ivyn jälkeläisellä Perhaps Propellerheadilla 11 pentuetta.

4.1.3. Rodun populaatiot muissa maissa

Valkoinen länsiylämaan terrieri on kaikkialla maailmassa yksi suosituimmista terrieriroduista. Samat linjat löytyvät eri puolilta maailmaa.

4.2. LUONNE JA KÄYTTÄYTYMINEN SEKÄ KÄYTTÖMINAISUUDET

Skotlannin ylämailla on käytetty vuosisatoja pieniä terriereitä pienpetojen, kuten mäyrän ja ketun metsästykseseen. Nämä pienet terrierit oli kehitetty metsästykseseen ja niiden jalostuksen tärkein tavoite oli hyvissä metsästysominaisuuksissa. Terrierit työskentelivät laumoissa, minkä vuoksi niiden oli tultava toimeen keskenään. Ne tunkeutuivat luoliin ja kivien väleihin ja ajoivat esiin metsästettävät eläimet. Koirien oli oltava kyllin pieniä, jotta ne kykenivät menemään sisään ahtaisiin onkaloihin ja niin rakentuneita, että ne pystyivät ujuttamaan itsensä sisään hyvinkin pienistä aukoista. Ylämaalaiskoirien piti olla kestäviä ja ketteriä, jotta ne saattoivat väsymättä liikkua vaikeakulkuisessa louhikkoisessa maastossa: kivien päällä, väleissä ja alla. Näiden etriereiden rakenne mahdollisti sen, että ne pärjäsivät taisteluissa petoja vastaan ja ennen kaikkea niiden piti olla älykkäitä ja rohkeita, eivätkä ne saaneet pelätä mitään. Skotlannin ylämaiden valkeat terrierit olivat vielä pitkään 1900-luvulla tunnettuja hyvistä metsästysominaisuuksistaan.

Nykyisin westie määritellään seurakoiraksi, sillä sitä harvoin enää käytetään apuna metsästyksessä. Westie on luonteeltaan iloinen, aktiivinen ja terhakka seurakoira, jolla on vahva itsetunto ja voimakas oma tahto. Westien kanssa voi harrastaa monia eri lajeja, kuten agilityä, tokoa ja mejää. Westie on hyvin sosiaalinen, viihtyy ihmisten kanssa ja tulee hyvin toimeen myös toisten koirien kanssa. Nykyään westieissä tavataan jonkin verran arkoja ja flegmaattisia yksilöitä. Rotujärjestöllä ei ole tällä hetkellä kattavaa tietoa luonteiden tämän hetkisestä tilanteesta, sillä vastausmäärät terveyskyselyihin ovat olleet vähäisiä ja rodun yksilömäärään nähden MH-luonnekuvattuja ja luonnetestattuja koiria on hyvin vähän.

Rotuyhdistys on aloittanut 2000-luvun lopulla MH-luonnekuvausten ja jalostustarkastusten järjestämisen, Tietoa rodun luonteista saadaan parhaiten MH-luonnekuvaustuloksista, luonnetestituloksista ja jonkin verran myös jalostustarkastuksista.

4.2.1. Luonne, käyttäytyminen ja käyttötarkoitus rotumääritelmässä

Rotumääritelmän mukaan valkoisen länsiylämaan terrierin kuuluu olla luonteeltaan eloisa, leikkisä ja peloton sekä omata voimakkaan itsetunnon. Westien tulisi olla myös valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen. Hylkääviä virheitä rotumääritelmän mukaan ovat vihaisuus, liiallinen arkuus tai muuten selvästi epänormaali käyttäytyminen.

4.2.2. Jakautuminen linjoihin

Rotu ei ole jakautunut näyttely-, käyttö- tai muihin erillisiin linjoihin, vaan kaikki yksilöt ovat nykyään seurakoiria, mutta myös monipuolisia harrastuskoiria.

4.2.3. PEVISA

Rotu ei ole PEVISA-ohjelmassa, eikä ole toistaiseksi nähty tarvetta siihen hakeutua.

4.2.4. Luonne ja käyttäytyminen päivittäistilanteissa

Valkoisen länsiylämaan terrierin luonteesta nykypäivänä on pyritty keräämään tietoa terveystarkastusten yhteydessä kasvattajille lähetettävissä pentue- ja 5-vuotiskyselyissä sekä internetissä täytettävällä terveystarkastuslomalla. Kasvattajille lähetetyissä kyselyissä ei ole erikseen kysytty pentujen luonteista tai käyttäytymisestä, vaan kasvattajat ovat voineet kertoa näistä halutessaan. Internetin terveystarkastuslomakkeessa on listattu luonteenpiirteitä ja käyttäytymismalleja, joista vastaajat ovat voineet rastittaa omaan koiraansa parhaiten sopivat kohdat. Erikseen on myös kysytty, mikäli koira on epätyypillisen arka, aggressiivinen, apaattinen, ylivilkas tai paukuarka. Koosteet kyselyistä myös luonteenpiirteiden osalta on julkaistu vuosittain Westie-lehdessä, mutta laajempaa analyysiä luonteista ei kyselyiden perusteella ole vielä tehty. Internetissä täytettävään terveystarkastukseen on kertynyt vuosina 2007-2013 vastauksia 221 kappaletta. Näistä yhteenveto on esitetty alla.

- Kiltti ja ystävällinen oman perheen jäsenille on koirista AINA 198 kpl (90 %) ja USEIN 23 kpl (10 %).
- Oman perheen jäsenille koirista murisee EI KOSKAAN 153 kpl (69 %), JOSKUS 64 kpl (29 %), USEIN 2 kpl (1 %) ja AINA 1 kpl.
- Oman perheen jäseniä puree EI KOSKAAN 199 kpl (90 %), JOSKUS 18 kpl (8 %).
- Vieraisiin ihmisiin suhtautuu avoimesti ja ystävällisesti AINA 111 kpl (50 %), USEIN 59 kpl (27 %), JOSKUS 36 kpl (16 %), EI KOSKAAN 1 kpl.
- Vieraisiin ihmisiin pidättyväisesti, mutta ystävällisesti suhtautuu JOSKUS 83 kpl (38 %), EI KOSKAAN 55 kpl (25 %), USEIN 49 kpl (22 %), AINA 21 kpl (10 %).
- Aggressiivinen vieraille ihmisille on: EI KOSKAAN 200 kpl (90 %), JOSKUS 18 kpl (8 %).
- Kaikkiin koiriin ystävällisesti suhtautuu USEIN 117 kpl (53%), AINA 46 kpl (21 %), JOSKUS 41 kpl (19 %), EI KOSKAAN 5 kpl (2 %).
- Omaa sukupuolta kohtaan aggressiivisia on EI KOSKAAN 101 kpl (46 %), JOSKUS 90 kpl (41 %), USEIN 21 kpl (10 %), AINA 4 kpl (2 %).
- Aggressiivinen kaikille koirille sukupuoleen katsomatta on: EI KOSKAAN 131 kpl (59 %), JOSKUS 78 kpl (35 %), USEIN 7 kpl (3 %), AINA 1 kpl. T
- Koiran luonnetta voi omistajan mielestä kuvailla seuraavilla sanoilla:

leikkisä	165 kpl
valpas	158 kpl
älykäs	152 kpl
sosiaalinen	150 kpl
rohkea	135 kpl
itsepäinen	130 kpl
rauhallinen	124 kpl
vilkas	109 kpl
pehmeä	88 kpl
herkkähaukkuinen	78 kpl
arkea	38 kpl
kova	30 kpl
laiska	16 kpl
paukuarka	38 kpl
epänormaalin arka	9 kpl
epänormaalin apaattinen	4 kpl
epänormaalin aggressiivinen	2 kpl
ylivilkas	1 kpl

Jalostustarkastukset aloitettiin vuonna 2009 ja vuoden 2012 loppuun mennessä koiria oli tarkastettu 65. Tarkastuksen yhteydessä koirien luonnetta on arvioitu sen perusteella, miten koira tarkastustilanteessa käyttäytyy. Erillistä luonteen testausta ei jalostustarkastukseen kuulu. Jalostustarkastuksissa otetaan huomioon, että monet tarkastukseen tulevat koirat ovat kotikoiria, jotka eivät ole tottuneet vastaavanlaisiin tilanteisiin ja voivat siksi olla hieman "lukossa". Useimmat tarkastetut koirat ovat saaneet luonteesta merkinnän "tyypillinen" (62/76 westietä 1/2014 saakka jalostustarkastetuista). Negatiivisia mainintoja luonteesta on 13 koiran kohdalla (5 x hermostunut, 3 x puuttuva temperamentti, 2 x hieman varautunut, 2 x ujo ja 1 x vaisu). Seitsemän koiraa on saanut erityisen "plus" -maininnan tyypillisen lisäksi – tällöin kyseessä ovat olleet tarkastuksen kuluessa poikkeuksellisen reippaat ja temperamenttiset koirat. Negatiivisia mainintoja ovat olleet:

- hieman hermostunut (tarkastus keskeytetty ulkoloisongelman vuoksi)
- tyypillinen, mutta tottumaton
- tilanteesta stressaantunut
- tyypillinen, mutta hieman hermostunut tilanteessa
- ensin vaisu, käsiteltäessä reipastui
- kiltti, voisi olla enemmän temperamenttia,

- hermostunut (vieraan ihmisen mukana tarkastuksessa)
- hermostunut - EI hyväksytty (myös muita syitä hylkäämiseen)
- hieman varautunut (tarkastuksen kuluessa rentoutui)
- käsiteltäessä tyypillinen, mutta uroksen ryhti ja itsetietoisuus olivat muuten puutteelliset koko tarkastuksen ajan
- aluksi varautunut, vapautui pöydällä
- tyypillinen tarkastuksessa, mutta omistajan mukaan arka (kirjattiin pöytäkirjaan)
- "helppo", saisi olla terävämpi, tottumaton
- alussa turhan ujo, reipastui käsitteilyn myötä, hieman ujo, tottumaton.

Näyttelyarvosteluissa jonkin verran on esiintynyt mainintoja viitaten luonteeseen, kuten "saisi olla reippaampi", määrää ei ole tilastoitu. Toisaalta myös mainintoja hyvästä temperamentista näkee usein, näidenkään määrää ei ole erikseen tilastoitu. Westie on kauniin ulkomuotonsa sisällä kuitenkin terrieri, jolla on vahva itsetunto ja oma tahto. Toisaalta rotu on myös älykäs ja helposti oppiva, kunhan sopiva motivointikeino löytyy. Nämä luonteenpiirteet luovat haasteita koiran omistajalle.

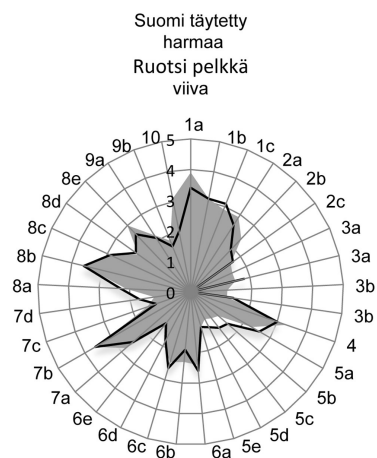
Urosten "pullistelu" on sukupuolien välinen luonne-ero, mikä kuuluu rodun tyypilliseen luonteeseen. Jonkin verran tämä näkyy myös ongelmina sosiaalisessa käyttäytymisessä urosten välillä, erityisesti kokemattomien omistajien kohdalla. Pääsääntöisesti westiet kuitenkin ovat sosiaalisia ja tulevat hyvin toimeen niin vieraiden koirien kuin ihmistenkin kanssa, joka käy ilmi näyttelykäyttämisiä seuraavien ja paljon koiria tapaavien ihmisten puheista.

Virallisia MH-luonnekuvauksia on Suomessa järjestetty vuodesta 2009 alkaen. Westiekerho on järjestänyt MH-luonnekuvauksia vuodesta 2011 lähtien ja niitä on ollut viitenä (5) viikonloppuna. MH-kuvauksessa on 1.10.2013 mennessä käynyt yhteensä 40 valkoista länsiylämaanterrieriä (ja 7 westietä 6/2014 ja 2 westietä 9/2014, jotka eivät näy vielä näissä tilastoissa). MH-luonnekuvauksessa tuloksia ei pisteytetä kuten luonnetestissä, MH on joko suoritettu tai keskeytetty. Kaikki MH-kuvatut westiet ovat saaneet merkinnän suoritettu, yhdenkään kohdalla kuvausta ei ole vielä jouduttu keskeyttämään.

	2013	2012	2011	2010	2009	2008
suoritettu	<u>7 tulosta</u>	<u>9 tulosta</u>	<u>23 tulosta</u>		<u>1 tulosta</u>	
ohj. kesk.						
kuv. kesk.						

Suomen MH-luonnekuvaustuksista on tehty keskiarvo, jota on verrattu Ruotsin vastaavaan keskiarvoon. Westieiden luonteet Suomessa ja Ruotsissa ovat aika lähellä toisiaan, tosin muutamassa kohdassa on eroja, esim. Suomen MH-kuvatut westiet keskimäärin kiinnostuvat laukauksista, mutta palaavat leikkiin/passiivisuuteen sen jälkeen ja Ruotsin MH-kuvatut westiet häiriintyvät laukauksista ja ovat sen jälkeen välipitämättömiä niistä. Samoin Ruotsissa kuvatut westiet eivät lähde saaliin taka-ajoon, kun taas Suomessa kuvatut westiet keskimäärin lähtevät saaliin taka-ajoon, mutta eivät tartu siihen kiinni.

	1a	1b	1c	2a/1	2b/1	2c/1	3a/1	3a/2	3b/1	3b/2	4	5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c	6d	6e	7a	7b	7c	7d	8a	8b	8c	8d	8e	9a	9b	10
Keskiarvo 40kpl	3,9	3,1	2,9	2,9	2,4	1,6	1,5	1,5	1,2	1,2	3,3	2,3	1,2	1,1	1,0	1,2	2,4	2,3	2,4	1,9	1,4	2,8	3,6	1,5	1,2	2,1	3,6	2,9	2,1	3,0	2,2	1,8	3,1
Ruotsin keskiarvo 39kpl	3,4	3,1	3,1	2,6	1,9	1,7		1,8		1,4	3,0	2,6	1,6	1,5	1,3	1,2	2,6	1,9	2,6	1,8	1,3	2,5	3,6	1,2	1,7	2,3	3,6	2,9	2,2	2,6	2,1	1,6	2,0

Suomessa MH-luonnekuvatut westiet ovat saaneet alla olevan taulukon mukaisia tuloksia eri osa-alueista. Alin rivi, joka on hieman erillään, kertoo "yleisin arvo Suomen westieille" ko. Testiosiossa (tilastossa mukana myös 7 westietä, jotka MH-luonnekuvattu 6/2014).

	Kontakti			Leikki 1			Takaa-ajo/Tarttuminen				Akt.	Etäleikki					Yllätys					Ääniherkkyys				Aaveet					Leikki 2		Amm.
	1a	1b	1c	2a	2b	2c	3a1	3a2	3b1	3b2		4	5a	5b	5c	5d	5e	6a	6b	6c	6d	6e	7a	7b	7c	7d	8a	8b	8c	8d	8e	9a	
1	0	1	1	6	6	31	34	37	38	40	0	7	41	45	46	45	11	13	13	27	35	9	3	35	40	12	1	17	26	13	20	25	12
2	0	7	10	8	23	3	7	4	4	5	10	24	1	1	1	0	11	19	21	8	9	0	9	4	5	16	3	5	4	0	6	8	14
3	6	26	29	18	14	13	3	1	4	2	19	12	5	0	0	0	21	7	6	7	2	34	7	5	2	19	20	5	8	4	12	13	5
4	41	13	7	13	0	0	3	5	1	0	15	3	0	1	0	1	2	7	1	5	0	3	14	3	0	0	14	1	8	30	9	0	10
5	0	0	0	2	4	0	0	0	0	0	3	1	0	0	0	1	2	1	6	0	1	1	14	0	0	0	9	19	1	0	0	1	6
	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47	47
	4	3	3	3	2	1	1	1	1	1	3	2	1	1	1	1	3	2	2	1	1	3	5	1	1	3	3	5	1	4	1	1	2

Westieille on tehty ihanneprofiili MH-luonnekuvausta varten vuonna 2014, mutta kuvattujen yksilöiden eri osa-alueiden tuloksia ei ole vielä tarkemmin analysoitu rodun populaatioon nähden pienen otannan vuoksi. Tarkemmin tuloksia kannattaa rotuna analysoida luonnekuvaajien ja luonnetestaajien ohjeistuksen mukaan vasta, kun on noin 100 westietä on MH-luonnekuvattu. Eri yksilöiden MH-tuloksia voi käydä tarkastelemassa Suomen Kennelliiton JalostusNetistä.

Luonnetesteissä on käynyt vuosien 1999-2013 välisenä aikana yhteensä 52 westietä:

	2013	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004
LTE		5 tulosta	5 tulosta	5 tulosta	3 tulosta	16 tulosta	5 tulosta	9 tulosta	2 tulosta	1 tulosta
	2003	2002	2001	2000	1999					
LTE			1 tulosta		1 tulosta					

Luonnetesteissä tulokset pistetytetään, mutta pelkkä pistemäärä ei vielä kerro kaikkea koiran luonteesta ja pelkkää suurta tai pientä loppupistemäärää vertaamalla ei voida vielä sanoa koiran luonteesta "koko totuutta", täytyy tarkastella miltä osa-alueilta pisteet ovat tulleet tai menneet "yli/ali". Westieillä 53 testusta koirasta kokonaispistemäärät ovat olleet 23-236 välillä, joista keskiarvo on 143 pistettä, Usealla yksilöllä on luonnetesteissä tullut kuitenkin esille rodulle ei toivottuja ominaisuuksia, esim. toimintakyky (eli rohkeus) on ollut pieni tai riittämätön (18/53), terävyys (eli miten nopeasti koira reagoi ja puolustaa itseään ja ei kuitenkaan saisi olla jäljelle jäävää aggressiota) on tuloksissa ollut pieni terävyys ilman jäljelle jäävää aggressiota tai pieni terävyys jäljelle jäävin hyökkäyshaluin (31/53), kun rodulle suotavampaa olisi kohtuullinen terävyys ilman jäljelle jäävää aggressioita (17/53).

Westieille on tehty ihanneprofiili luonnetestiä varten, mutta testattujen yksilöiden eri osa-alueiden tuloksia ei ole vielä tarkemmin analysoitu rodun populaatioon nähden pienen otannan vuoksi. Tarkemmin tuloksia voidaan analysoida vasta, kun westieitä luonnetestataan lisää.

4.2.5. Käyttö- ja koeominaisuudet

Westieille ei rotuna ole anottu koeoikeuksia. Rotu on hyvin sosiaalinen ja se viihtyy hyvin ihmisten parissa ja tulee toimeen muiden koirien kanssa, onhan rotua aiemmin käytetty laumoina apuna metsästyksessä. Rodussa on edelleen paljon saalisviettiä yksilöitä, vaikka westietä ei enää käytetä metsästyksessä. Nykyisin westie on ennen kaikkea seurakoira ja lenkkikaveri, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti mm. agilityä, tokoa, koiratanssia ja metsästyskoirien jäljestämiskokeita. MeJässä on vuosilta 2008-2012 tuloksia 7 eri westieltä

VOI						
	2013	2012	2011	2010	2009	2008
VOI1			1 koira	1 koira		
VOI2		1 koira	1 koira	1 koira		
VOI3				1 koira		
VOI0			1 koira			
VOI-						
Yhteensä	0 koira	1 koira	3 koira	3 koira	0 koira	0 koira
AVO						
	2013	2012	2011	2010	2009	2008
AVO1			3 koira	1 koira	1 koira	
AVO2				2 koira	2 koira	1 koira
AVO3				2 koira	2 koira	1 koira
AVO0		1 koira		2 koira		
AVO-						
Yhteensä	0 koira	1 koira	3 koira	7 koira	5 koira	2 koira
Yhteensä	0 koira	2 koira	6 koira	10 koira	5 koira	2 koira

Myös koiratanssissa vuosina 2011-2013 on kilpaillut 4 westietä, mutama niistä jopa voittaja -luokassa.

	2013	2012	2011
VOI E			
VOI EH		1 koiraa	
VOI H	2 koiraa	1 koiraa	
VOI T	2 koiraa		
VOI V			
VOI P			
VOI R			
VOI O			
VOI-			
AVO E			
AVO EH			
AVO H	1 koiraa	1 koiraa	1 koiraa
AVO T	1 koiraa		1 koiraa
AVO V			
AVO P			
AVO R			
AVO O			
AVO-			2 koiraa
ALO E			
ALO EH			
ALO H	1 koiraa		
ALO T	1 koiraa		
ALO V			
ALO P			
ALO R			
ALO O			
ALO-			
Yhteensä	8 koiraa	3 koiraa	4 koiraa

Kaikki harrastemuodot (agility, toko, MeJä, koiratanssi, kaverikoira) soveltuvat westielle hyvin, sillä kaikissa näissä tarvitaan rodun luonteenpiirteitä: oppivainen, muiden koirien kansa toimeentuleva ja ihmisystävällinen. Westieiden terrierimäistä ja rodun alkuperäistä luonnetta pyritään vaalimaan ja kasvattajia pyritään jatkossa informoimaan jalostuspareja valitessa pelkän ulkomuodon lisäksi myös kiinnittämään enemmän huomiota yksilöiden luonteisiin.

4.2.6. Käyttäytyminen kotona sekä lisääntymiskäyttäytyminen

Koirat ovat aina yksilöitä ja molemmissa sukupuolissa esiintyy keskiarvosta poikkeavia yksilöitä suuntaan ja toiseen, mutta pääsääntöisesti kovin suuria eroja ei esiinny urosten ja narttujen välillä.

Urosten pullistelu kuuluu terrierin luonteeseen, eikä sitä haluta poistaa. Arkuutta esiintyy jonkin verran (määriä ei ole erikseen tilastoitu, arvio perustuu ”mutu”-tuntumaan paljon koirien kanssa tekemisissä olevien ihmisten sanomana ja luonnetesti- ja MH-luonnekuvaustulosten perusteella), eikä arkoja tai flegmaattisia yksilöitä saa käyttää jalostukseen.

Nartuilla esiintyy jonkin verran hormonaalisia heittäilyjä luonteessa juoksujen molemmin puolin. Juoksujen välit ovat pääsääntöisesti normaalit, toki poikkeavuuksia esiintyy, mutta merkittävässä määrin niitä ei ole tullut esille. Nartut hoitavat myös pentunsa pääsääntöisesti itsenäisesti hyvin. Westieiden astutus hoituu yleensä luonnollisesti ja raskaudet sujuvat normaalisti. Yleensä urokset astuvat ”oikea aikaisen” juoksuisen nartun luonnollisesti, mutta myös juoksuista nartusta välipitämättömiä uroksia tavataan.

Pitkäikäisyyden lisäksi westiet ovat myös yleensä virkeitä vielä vanhoilla päivillään. Korkeaan ikään liittyviä, dementian tyyppisiä käytöshäiriöitä on raportoitu vähän, ja muun tyyppiset käytöshäiriöt (esim. remmiräyhääminen) ennemminkin vähenevät kuin lisääntyvät iän myötä.

Tyypillisimpänä luonteen ongelmana tänä päivänä päivittäisessä käytöksessä pidetään arkuutta ja/tai luonteen pehmeyttä. Tällä hetkellä ei näistä kuitenkaan ole kerättyjä tilastoja. Kun luonnekuvattuja ja luonnetestattuja koiria on enemmän, saadaan asiasta tarkempaa tilastoa.

4.2.7. Yhteenvedo luonteesta

Arkuuden ja pehmeuden yleistymisen on rodussamme kasvava uhka. Omistajilla on myös taipumusta pennun ”liiallisen söpöyden” ja pienen koon vuoksi mm. pitää pentua jatkuvasti sylissä uusissa tilanteissa, mikä heikentää pennun kykyä kehittyä itsenäiseksi ja reippaaksi toimijaksi. Koska terrierin pitäisi reagoida nopeasti ja olla puolustushaluinen itseään ja laumaansa kohtaan, estää luonteen pehmeys ja pelokkuus tämän rodunomaisen piirteen. Seurauksena koira voi alkaa ylireagoida normaaleihin ärsykkeisiin mm. jatkuvalla haukkumisella ja lenkillä hyökkimällä ja räksyttämällä.

Rodun jalostusyksilöiden valinnassa pitäisi kiinnittää erityistä huomiota parin luonteenominaisuuksiin ja vahvistaa rodun tyyppillisiä piirteitä ja välttää jalostuspareissa yksilöitä, jotka ovat luonteeltaan arkoja/toimintakyvyttömiä/ flegmaattisia, joilta puuttuu terävyyttä ja puolustushalua. Ääniherkkyyteen ja arkuuteen olisi myös hyvä kiinnittää huomiota, sillä ne ovat vahvasti periytyviä ominaisuuksia ja niihin ei ulkoisilla tekijöillä juurikaan voida vaikuttaa. Hyvä olisi myös vahvistaa rotuun kuuluvaa tasapainoista luonnetta ja vilkkautta.

4.3. TERVEYS JA LISÄÄNTYMINEN

4.3.1. PEVISA-ohjelmaan sisällytetyt sairaudet

Valkoinen länsiylämaanterrieri ei kuulu PEVISA-ohjelman rotuihin.

4.3.2. Muut rodulla todetut merkittävät sairaudet

Allergiat ja iho-oireet ovat valkoisen länsiylämaanterrierin yleisin terveysongelma, ja tämä on myös yleisesti tiedostettu asia.

Rotujärjestö on kerännyt tietoa koirien silmätarkastustuloksista 1980-luvulta alkaen ja patellaluksaatiotutkimuksia on tehty 1990-luvulta alkaen. Koirien terveydentilaa ja lisääntymisongelmia on pyritty kartoittamaan lähettämällä kasvattajille pentuekyselykaavakkeet 1 vuoden ja 5 vuoden ikäisistä pentueista. Koirien terveydestä kerätään tietoa myös rotujärjestön internetsivuilla olevalla kyselylomakkeella, joka on koiranomistajien täytettävissä. Kaikkien terveyskyselyiden koonnit julkaistaan rotujärjestön lehdessä vuosittain ja toiveena olisi saada siirrettyä kerätty tieto lähivuosina sähköiseen muotoon, jolloin myös tiedon analysointi helpottuisi.

Westie Foundation of America on tehnyt vuosina 2000 ja 2005 kyselytutkimuksen westienomistajille ja heidän eläinlääkäreilleen. Tutkimuksessa westieillä esiintyvät sairaudet oli listattu esiintymistiheyden mukaan seuraavasti:

Vuonna 2000 (1538 koiraa)

1. Atooppinen dermatiitti (15,5 %)
2. Aggressio (5,1 %)
3. Patellaluksaatio (4,0 %)
4. Kuivasilmä (2,7 %)
5. Legg-Perthes (1,7 %)
6. Kraniomandibulaarinen osteopatia (1,6 %)
7. Keuhkofibroosi (1,4 %)
8. Whiteshaker syndrooma, diabetes ja Addisonin tauti (lisämunuaisen vajaatoiminta) 1,3 %

Vuonna 2005 (2173 koiraa, joista kyselyhetkellä elossa 1836)

1. Atooppinen dermatiitti (19,6 %)
2. Patellaluksaatio (5,4 %)
3. Aggressio (3,8 %)
4. Kuivasilmä ja tulehduksellinen suolistosairaus (IBD) (2,9 %)
6. Legg Perthes (2,1 %)
7. Addisonin tauti (lisämunuaisen vajaatoiminta) (1,7 %)
8. Lymfooma (1,4 %)
9. White shaker syndrooma (1,3 %)

Tilanne Suomessa on melko samankaltainen, joskin populaatio Suomessa on niin pieni verrattuna amerikkalaistutkimukseen, että meillä listan häntäpäässä olevia sairauksia on rotuyhdistyksen tietoon tullut vain satunnaisia. Aggressiivisuutta ei Suomessa katsota terveysongelmiin kuuluvaksi. Aggressiivisuus on kulttuurisidonnainen käsite, eikä sitä Suomessa ole esiintynyt yksittäistapauksia enemmän.

IHOSAIRAUDET

Allergiat - atooppinen dermatiitti ja ruoka-aineallergiat

Allergiat ovat valkoisen länsiylämaanterrierin yleisin terveysongelma niin Suomessa kuin muuallakin maailmassa. Koska iho-ongelmat ovat yleisiä ja perinnöllisiä, niihin tulisi kiinnittää huomiota paitsi kasvattajien myös rodun ulkomuototuomareiden.

Suurin osa (90 %) koirien allergisista iho-oireista on atopiaa, jossa koira reagoi hengitysteiden, ihon ja limakalvojen kautta tuleviin ympäristön allergeeneihin kuten siitepölyihin, eläinpölyyn, homeisiin tai varastopunkkeihin. Atopia on perinnöllisestä taipumuksesta aiheutuva tulehduksellinen ja kutiseva ihosairaus, jonka syntyy vaikuttaa perimän lisäksi myös esim. elinympäristö ja olosuhteet.

Ruoka-aineallergia on atopiaa huomattavasti harvinaisempaa. Vain 10 % iho-oireisista koirista on ruoka-aineallergikkoja, ja tällöin koiralla on iho-oireiden lisäksi useimmiten myös ruuansulatuskanavan oireita (ilmavaivoja, ripulia). Ruoka-aineallergiat puhkeavat usein jo pentuna, alle 6 kk iässä. Tosin joskus allergia puhkeaa vasta vanhemmalla iällä. Moni

ruoka-aineallerginen kärsii samanaikaisesti myös atopiasta. Oireet atopiassa ja ruoka-aineallergiassa ovat samantyyppisiä, eikä niitä oireiden perusteella voi erottaa toisistaan.

Atopiaoireet alkavat useimmiten 6 kk – 3 v iässä. Koira reagoi ihollaan ja atopia onkin koiran yleisin ihosairaus. Atopia kuuluu immunologisiin eli vastustuskyvyn häiriöstä aiheutuviin sairauksiin. Atoopikkokoiran ihon sekä limakalvojen suojamekanismit ovat heikentyneet, jolloin iho läpäisee allergeeneja tavallista helpommin. Atopiassa on tyypillistä oireiden paheneminen ja helpottuminen kausittaisesti vuodenaikojen mukaan. Jos oireilu on alusta asti jatkuvaa, voidaan ruoka-aineallergiaa epäillä oireiden aiheuttajaksi.

Allerginen iho kutiaa, minkä vuoksi koira rapsuttaa, nakertaa ja nuolee ihoaan, mikä taas ärsyttää ihoa entisestään ja aiheuttaa ihotulehduksia. Turkki ohenee ja iho paksuuntuu, tummuu ja jopa kaljuuntuu. Tyypillisiä alueita ovat huulet, silmänympärystöt, leuka, korvat, tassut, kinalot ja nivuset. Jatkuva kutina voi tehdä koirasta myös ärtyisän.

Allergian oireita:

- ihon kutina ja rapsuttelu
- tassujen nuoleminen ja nakertelu
- kuonon hierominen esim. lattiaan
- toistuvat korvatulehdukset
- ihon punoitus, paksuuntuminen, tummuminen ja rikkoutuminen

Ennen allergiadiagnoosia tulee sulkea pois muut mahdolliset kutinan aiheuttajat (mm. demodikoosi, ulkoloiset, kilpirauhasen vajaatoiminta). Sen jälkeen ruoka-aineallergian mahdollisuus testataan ns. eliminaatiodieetillä ja viimeisenä vidaan tehdä allergiatesti ympäristöperäisten allergeenien selvittämiseksi. Testinä käytetään joko ihotestiä tai allergian vasta-aineita etsitään verinäytteestä. Täysin luotettavaa allergiatestiä ei kuitenkaan vielä ole saatavilla.

Atopia on elinikäinen sairaus, jota ei voi parantaa, mutta jonka oireita voidaan helpottaa useilla menetelmillä. Tärkeintä on allergeenialtistuksen vähentäminen esim. koiran toistuvien pesujen ja ympäristön saneerauksen avulla. Bakteeri- ja hiivatulehduksia voidaan hoitaa lääkityksin ja pesuin, tulehdusta ja kutinaa helpottaa esimerkiksi kortisonilla ja ihon toimintaa tukea ihonhoitotuotteilla ja ravintolisillä. Allergiatestin tulosten perusteella voidaan kokeilla myös siedätyshoitoa. Täytyy myös muistaa, että koira voi ajan kuluessa allergisoitua yhä uusille asioille.

Atooppista tai ruoka-aineallergioista kärsivää koira ei tule käyttää jalostukseen.

Malassezia dermatiitti

Malassezia -hiivasientä esiintyy normaalilla iholla pieniä määriä. Vastustuskyvyltään puutteellisella iholla Malassezia pääsee lisääntymään ja hiivan ylikasvu aiheuttaa ihotulehduksen. Ylikasvua esiintyy usein atopian yhteydessä (puolella hiivaongelmaisista on atopiatausta), joten westie on yksi tyypillisistä roduista, jotka kärsivät Malassezia dermatiitista. Hiivan ylikasvua esiintyy myös esim. bakteeritulehdusten yhteydessä antibiootihoidon seurauksena, endokriinisissa sairauksissa (hypotyreoosi) ja liiallisen kosteuden vuoksi. Oireina on voimakasta kutinaa, ihon punoitusta ja tummumista, hilseilyä, karvattomuutta, kynsien värjäytymistä, eltaantunut haju sekä vahamainen korvatulehdus ja ihoerite. Tyypillisiä hiivakohtia ovat suupielet, korvat, varpaat, kaula, nivuset ja kinalot. Hoitona koiran pesu lääkeshampoolla, paikallisvoiteet ja tarvittaessa lääkitys suun kautta. Kortisoni tehoaa huonosti hiivasta aiheutuvaan kutinaan ja kortisonihoito esim. atopian yhteydessä voi jopa pahentaa hiivaongelmaa. Pitkät karvat mm. tassunpohjissa keräävät kosteutta ja altistavat hiivakasvulle, joten huolellinen turkin hoito on tästäkin syystä tärkeää.

Demodikoosi

Sikaripunkki (karvatuppipunkki, demodikoosi) on koiran ihon sisällä karvatupessa elävä loinen. Pieniä määriä sikaripunkkia esiintyy myös terveillä koirilla. Sitä, miksi demodikoosi puhkeaa kliiniseksi sairaudeksi joillakin yksilöillä, ei tiedetä. Mahdollisesti syynä on perinnöllinen immuunijärjestelmän häiriö. Valkoinen länsiylämaanterrieri mainitaan yhtenä roduista, joilla on perinnöllistä alttiutta yleistyneeseen demodikoosiin.

Sikaripunkki tarttuu emolta pennulle pennun ensimmäisten elinpäivien aikana, myöhemmin tauti ei enää tartu. Tyypillisesti sairaus puhkeaa nuorilla koirilla (3 - 18 kk iässä). Aikuisiällä jokin muu sairaus kuten Cushing, hypotyreoosi, diabetes, sisäloiset tai kortisonilääkitys voi laukaista sairauden. Sikaripunkin aiheuttamia iho-oireita ovat mm. karvanlähtö, punoitus, hilseily, ihon tummuminen ja tulehdukset. Sikaripunkki löytyy yleensä helposti iholta otetuista raapenäytteistä. Sairaus voidaan jakaa kolmeen päätyyppiin:

Paikallinen demodikoosi

Paikalliset, pienet ihomuutokset yleensä pään alueella tai raajoissa. Tautia esiintyy melko yleisesti alle vuoden ikäisillä koirilla, eikä sitä pidetä perinnöllisenä. Useimmiten tauti paranee itsestään ilman hoitoa 1-2 kuukaudessa.

Yleistynyt demodikoosi

Noin 10 %:lla sairastuneista paikallinen demodikoosi etenee ja leviää yleistyneeksi demodikoosiksi. Tällöin esiintyy ympäri kehoa levinneitä ihottuma-alueita ja vakavimmissa tapauksissa myös yleisoireita (väsymys, kuume, ruokahaluttomuus, imusolmukkeiden suurentuminen, verenmyrkytys ja jopa kuolema). Tämä tautimuoto vaatii aggressiivista hoitoa ja ennuste on varauksellinen. Taipumus kehittää yleistynyt demodikoosi on vahvasti perinnöllistä.

Pododemodikoosi

Pododemodikoosi on yleistyneen demodikoosin muoto, jossa sikaripunkkia esiintyy paikallisesti tassuissa. Tassut turpoavat, punoittavat, tulehtuvat ja ovat kipeät. Hoitovaste on huono pododemodikoosissa.

Koska demodikoosi leviää emältä pennuille, ei sairaita narttuja tule käyttää jalostukseen.

LUUSTOVIAT JA -SAIRAUDET

Patellaluksaatio

Patellan luksaatioissa polvilumpio luiskahtaa pois reisiluun telaurasta. Takaraajan rakenneviat, kuten suorat polvikulmaukset tai taipuvat kinterreet altistavat luksaatiolle, mistä syystä vikaa esiintyy melko yleisesti roduilla, joilla on niukat takakulmaukset. Pienikokoisilla roduilla polvilumpio luksoituu yleensä sisäänpäin (mediaalisesti).

Patellaluksaatio jaetaan vakavuuden perusteella neljään asteeseen. Ensimmäisen asteen patellaluksaatioissa polvinivel on rakenteeltaan lähes normaali ja tällaiset ovat usein oireettomia. Lievissä rakennevioiden polven tukikudokset riittävät pitämään polvilumpion paikallaan melko pitkään ja usein oireilu alkaakin vasta jonkin tapaturman jälkeen. Tällöin erehdytään pitämään vikaa vammasta johtuvana, vaikka kyseessä on synnynnäinen rakennevika.

Vakavampiasteisissa luksaatioissa koiralla on selviä liikkumisvaikeuksia. Koira voi välttää painon laittamista jalalle, se voi ontua tai jättää askelia väliin. Jos koiralla on molemmissa jaloissa vakavampi aste, koira voi liikkua loikkien ja hypähdellen ja selkä köyryssä. Lievässä oireilussa hoidoksi riittää usein lepo ja kipulääkitys. Vaikeammat luksaatiot on hoidettava kirurgisesti. Vaikeimman asteen luksaatioissa hoito voi vaatia useita leikkauksia ja ennuste voi olla huono.

Jalostukseen käytetyt valkoiset länsiyllämaanterrierit on pääsääntöisesti tutkittu useiden vuosien ajan. Suurin osa tutkituista on ollut terveitä tai korkeintaan astetta 1. Kun koiria on tutkittu enemmän, myös muita kuin arvon 0 saaneita koiria on tullut esiin enemmän. Tutkittujen koirien määrä suhteessa populaation kokoon on kuitenkin pieni, ja kokonaiskuvan saamiseksi myös kotikoiria tulisi tutkia enemmän. Patellaluksaatio voi myös pahentua iän myötä eikä nuorena saatu tulos ole välttämättä lopullinen. Tästä syystä myös westiellä suositellaan Kennelliiton yleisen suosituksen mukaisesti, että vuoden ikäisenä annettu polvitutkimustulos ei ole lopullinen, vaan tulee uusua koiran täytettyä 3 vuotta. Vika on polygeenisesti periytyvä. Geenit altistavat sairaudelle ja ympäristö muokkaa ominaisuutta perimän asettamien rajojen puitteissa.

Mikäli 1/0 tai 1/1 -polvista yksilöä käytetään siitokseen, tulee toisella vanhemmalla olla 0/0 polvet. Koiraa, jolla on huonommat, kuin 1 asteen polvet ei tule käyttää siitokseen.

Taulukko 6. POLVINIVELTILASTO 1999–2010 syntymävuoden mukaan Lähde: KoiraNet jalostustietojärjestelmä

Vuosi	Syntyneitä	0		1		2		3		4		Tutkittuja
		kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	kpl	%	
1999	224	43 kpl	93 %	3 kpl	7 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	21 %
2000	251	63 kpl	90 %	7 kpl	10 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	28 %
2001	253	61 kpl	97 %	1 kpl	2 %	1 kpl	2 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	25 %
2002	288	53 kpl	90 %	5 kpl	8 %	1 kpl	2 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	20 %
2003	356	82 kpl	91 %	6 kpl	7 %	1 kpl	1 %	1 kpl	1 %	1 kpl	0 %	25 %
2004	386	100 kpl	93 %	6 kpl	6 %	0 kpl	0 %	1 kpl	1 %	1 kpl	0 %	28 %
2005	395	109 kpl	96 %	5 kpl	4 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	29 %
2006	544	132 kpl	96 %	5 kpl	4 %	1 kpl	1 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	25 %
2007	605	144 kpl	94 %	9 kpl	94 %	0 kpl	6 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	25 %
2008	618	119 kpl	91 %	4 kpl	91 %	6 kpl	3 %	1 kpl	1 %	1 kpl	1 %	21 %
2009	564	125 kpl	23 %	4 kpl	95 %	2 kpl	3 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	23 %
2010	565	117 kpl	22 %	7 kpl	93 %	2 kpl	6 %	0 kpl	0 %	0 kpl	0 %	22 %
Yhteensä	5049	1148 kpl	24 %	62 kpl	93 %	14 kpl	5 %	3 kpl	0	1 kpl	0	24 %

Legg-Perthes

Legg-Perthes on erityisesti pienten koirarotujen perinnöllinen sairaus. Taudissa reisiluun pään verenkierto häiriytyy, mikä aiheuttaa luun kuolioitumista. Koira alkaa oireilla 4 -11 kuukauden iässä ontumalla takajalkaa. Ontuminen on aluksi lievää ja pahenee vähitellen. Useimmiten sairaus ilmenee vain toisessa lonkkanivelessä, mutta molemminpuolisessa taudissa ontuminen voi olla vaihtelevaa. Jos ontuminen on jatkunut pidempään, jalan lihakset alkavat surkastua käyttämättömyyden vuoksi.

Legg-Perthesin hoito on kirurginen, joko reisiluun pään ja kaulan poisto tai keinonivelen asennus. Leikkauksen jälkeinen kuntoutus on tärkeää jalan palautumiseksi normaaliin toimintaan, mutta toivuttuaan leikkauksesta koira voi useimmiten elää normaalia elämää. Hoitamattomaan niveleen kehittyvä nivelrikko ja koira jää pysyvästi ontuvaksi ja kivuliaaksi.

Sairaus on perinnöllinen. Periytymismekanismeja westiellä ei vielä tunneta, mutta sen on epäilty periytyvän autosomaalisesti väistyvästi ainakin manchesterinterriereillä, yorkshirenterriereillä, kääpiöwillakoirilla, kääpiöpinsereillä ja mopseilla. Sairautta esiintyy westeillä maassamme muutamia tapauksia vuosittain. Sairauden periytymistä westiellä tutkitaan tällä hetkellä ainakin USA:ssa.

Legg-Perthekseen sairastunutta koiraa ei tule käyttää jalostukseen, eikä sairaan jälkeläisen tuottanutta yhdistelmää tule toistaa.

Lonkkanivelen kasvuhäiriö

Rodulla esiintyy myös tavallista lonkkanivelen kasvuhäiriötä ja siitä aiheutuvaa nivelrikkoa. Vuosina 1993 – 2013 rekisteröidyistä koirista virallinen lonkkakuvaustulos on 44 westiellä (1 % rekisteröidyistä). Näistä tulos A on 10 koiralla (23 %), tulos B 17 koiralla (39 %), tulos C 10 koiralla (23 %), tulos D 5 koiralla (11 %) ja tulos E 2 koiralla (5 %).

Kraniomandibulaarinen osteopatia

Kraniomandibulaarista osteopatiaa (CMO) esiintyy lähes yksinomaan westiellä ja lähisukulaisilla skotlanninterriereillä ja cairnterriereillä, näistä westiellä tauti on selvästi yleisempi kuin sukulaisroduillaan.

CMO on alaleuan sairaus, johon liittyy kuumetta ja kipua. Sairaus havaitaan yleensä 4-7, harvemmin 8-9 kuukauden iässä pennun osoittaessa haluttomuutta pureskeluun. Muutaman päivän välein esiintyvien kipu- ja kuumekohtausten aikana pennun on vaikea syödä, mikä vaikuttaa koiran koko kehitykseen. Leukaan muodostuu ylimääräistä kudosta, joka edetessään tuntuu kyhmyinä. Sairauden vakavuus myös vaihtelee yksilöllisesti. Sairautta hoidetaan oireenmukaisesti kortisoni- ja antibioottivalmisteilla. Yleensä koira paranee 4-10 kuukaudessa.

Valkoisella länsiylämaan-terrierillä CMO on Suomessa melko harvinainen, kaiken kaikkiaan jalostustoimikunnan tietoon on tullut alle 20 tapaus. CMO on kuitenkin nimenomaan westielle rotutyypillinen sairaus ja esim. USA:ssa tauti on melko suuri ongelma. Yhdistys on osallistunut professori Hannes Lohen tutkimukseen, jossa on tunnistettu westiellä CMO:lle altistava geenimuoto. On olemassa geenitesti, jolla voidaan tutkia, onko koiralla taudille altistava geeni.

Koiraa, jolla on todettu CMO ei tule käyttää siitokseen, eikä sairaan jälkeläisen tuottanutta yhdistelmää tule toistaa.

Purentaviat ja hammaspuutokset

Valkoisella länsiylämaan-terrierillä tulee olla leikkaava saksipurenta. Rodussa esiintyy ylä-, ala- ja tasapurentoja sekä kulmahampaiden virheasentoja. Lievät purentaviat ovat yleensä kosmeettisia, mutta vaikeammat purentaviat, esim. alakulmahampaiden purentuminen kitalakeen, vaativat eläinlääkärin hoitoa. Tiukat purennat eivät ole rodussa iso ongelma, mutta koska kapeita leukoja esiintyy enenevässä määrin, riski niiden lisääntymiseen on. Purentaviat ovat perinnöllisiä, mutta periytymismekanismeja ei tunneta.

Rodulla esiintyy paljon hammaspuutoksia. Etenkin välihampaita (premolaarit) puuttuu useimmilta koirilta, monilta useitakin. Hammaspuutokset ovat selvästi perinnöllisiä, mutta periytymistapaa ei vielä tunneta. Mahdollisesti yhtäaikainen pyrkimys jalostuksessa lyhyehköön kuonoon ja koiran kokoon nähden suuriin hampaisiin on edesauttanut hammaspuutosten lisääntymistä. Tällä hetkellä kuitenkin esiintyy paljon pitkiä kuonoja aivan liian pieniä hampaita. Vaikka useammankaan hampaan puuttuminen ei yleensä pahemmin häiritse koiraa itseään, tulisi hammaspuutoksiin silti kiinnittää enemmän huomiota siitospareja valitessa. Välihammaspuutosten lisäksi esiintyy melko paljon myös poskihammaspuutoksia ja jopa etuhampaiden puutoksia tulee toisinaan vastaan.

Siitokseen ei tule käyttää koiraa, jolta puuttuu useampi kuin yksi etuhammas tai jolla on kapea alaleuka ja kulmahampaiden virheasento. Välihammaspuutoksille ei haluta asettaa enimmäismäärää jalostukseen käytettävälle yksilölle, mutta ei ole järkevää yhdistää kahta koiraa, joilta molemmilta puuttuu lukuisia välihampaita.

Häntämutka

Synnyttäiset häntämutkat vaihtelevat selvistä koukuista pieniin, sormin tunnistettaviin nystyröihin. Häntämutka on

hätänikaman kasvuhäiriö, joka nykykäsityksen mukaan liittyy luun muodostuksen häiriöön. Koiralla, jolla on synnynnäinen häntämutka, voidaan joskus todeta myös muita luun muodostuksen häiriöitä, kuten alaleuan surkastumista, selkärangan nikamamuutoksia tai nivelten kasvuhäiriöitä. Suomalaisilla westeillä häntämutkia esiintyy jonkin verran.

Koiraa, jolla on häntämutka, ei tule käyttää siitokseen.

Välimuotoiset selkänikamat

Välimuotoinen lanne-ristinikama on nikama, jossa on sekä lanne- että ristinikaman piirteitä. Epämuodostuma on synnynnäinen ja perinnöllinen, mutta sen periytymismekanismeja ei vielä tunneta. Muutos voi olla symmetrinen eli samanlainen oikealla ja vasemmalla puolella tai epäsymmetrinen. Lannenikamien määrä voi myös olla poikkeava, nikamia voi olla yksi liikaa tai liian vähän. Välimuotoinen nikama altistaa lanne-ristiluuliitosalueen rappeutumalle, mikä voi aiheuttaa takaselän kipuja ja jopa takajalkojen halvausoireita. Westeillä on viime vuosina raportoitu muutama tapaus selkänikamamuutoksista.

SILMÄSAIRAUDET

Suomessa siitokseen käytettävien westieiden silmiä on tutkittu jo yli kahdenkymmenen vuoden ajan. Vanhimmat tutkimukset ovat kuitenkin epävirallisia puuttuvien tunnistusmerkintöjen vuoksi. Vuosina 2010 - 2012 rekisteröitiin yhteensä 376 westiepentuetta ja näistä 316 pentueen (84 % pentueista) molemmat vanhemmat oli silmätarkastettu.

Kuivasilmäisyys

Kuivasilmäisyydessä (keratokonjunktivitis sicca) kyynelnesteen erityis heikkenee aiheuttaen silmään sarveiskalvon ja sidekalvon tulehdusta, kipua ja ajan kanssa jopa näkökyvyn heikkenemistä sarveiskalvon samentuessa. Useimmiten kuivasilmäisyyden taustalla on immunititeettijärjestelmän häiriöön liittyvä autoimmuunisairaus, eikä sen periytymismekanismeja tunneta. Myös aineenvaihduntasairaudet, toksinit, tietyt lääkkeet, kyynelrauhanen hermotuksen häiriöt tai trauma voivat aiheuttaa kyynelnesteen tuotannon heikkenemistä. Kuivasilmäisyys on yleinen sairaus; jopa 10 % koirista saattaa kärsiä jonkin asteisesta kyynelnesteen tuotannon heikkenemisestä. Kuivasilmäisyyttä esiintyy erityisesti pienillä roduilla, joilla on suuret ja ulkonevat silmät. Westie on kuitenkin yksi sairauden tyyppiroduista. Sairaus alkaa westieillä yleensä 4-7 -vuotiaana ja sitä esiintyy enemmän nartuilla kuin uroksilla.

Alussa oireena on sidekalvon punoitusta ja silmän rähimistä. Rähmä on paksua, sitkeää ja silmän pintaan tarttuvaa. Koira siristelee, räpyttelee ja hankaa silmiä, koska silmät kutiavat ja ovat kipeät. Silmien kuivuus ja hankausärsytys altistavat sarveiskalvon haavoille ja tulehduksille, jolloin koira hankaa silmää entistä enemmän. Pitkään jatkuneessa ärsytyksessä sarveiskalvon pinta paksuntuu ja samenee, mikä heikentää näkökykyä. Diagnoosi tehdään mittaamalla kyynelnesteen tuotto nk. Schirmerin kyyneltestillä. Normaaliarvo on 15-25 mm /min. Tulos 11-15 mm / min on alkava tai lievä kuivasilmäisyys. Tulos 6-10 mm/min on keskivaikea kuivasilmäisyys ja alle 6 mm/ min on vakava kuivasilmäisyystila. Hoitoon käytetään kyynelnesteen tuotantoalisäiviä lääkkeitä, kostutustippoja ja tarvittaessa leikkauksella voidaan ohjata sylkirauhanen laskemaan silmään. Vakavasta kuivasilmäisyydestä kärsivien koirien hoito on ainakin aluksi työlästä. Lääkkeitä joudutaan käyttämään useita kertoja päivässä ja usein montaa lääkettä samanaikaisesti usean viikon ajan, ennen kuin tuloksia on odotettavissa. Yleensä 2 kk sisällä todetaan onko lääkkeitä tehoa vai ei. Useimmiten lääkitystä joudutaan jatkamaan koko koiran eliniän.

Koska sairaus puhkeaa yleensä hieman vanhempana, on yksilöä valitettavasti voitu jo käyttää jalostukseen. Kuivasilmäistä yksilöä ei kuitenkaan tietoisesti tule käyttää siitokseen.

Perinnöllinen harmaakaihi

Katarakta eli perinnöllinen harmaakaihi on valoa läpäisemätön tiivistymä silmän linssissä. Perinnöllinen kaihi on yleensä molemminpuolinen ja johtaa sokeuteen, jos linssien samentuminen on täydellinen. Jos kaihisamentuma jää hyvin pieneksi, sillä ei ole vaikutusta koiran näkökykyyn. Perinnöllinen kaihi voidaan todeta perinnöllisten silmäsauroksien varalta tehtävässä silmätutkimuksessa.

Kaihi voi olla synnynnäinen (juveniili katarakta), jolloin se voidaan havaita jo alle 8-viikkoisena tai "hankittu", eli myöhemmin ilmaantuva, jolloin se voi tulla esiin missä iässä tahansa. Perinnöllisen harmaakaihin lisäksi hankittuja kaihimuutoksia voivat aiheuttaa myös esim. vanhuus, diabetes ja traumat (esim. kissan kynnen raapaisu). Tavallisin periytymismalli eri roduilla on resessiivinen, sukupuolesta riippumaton, mikä tarkoittaa sitä, että sairas koira on saanut viallisen geenin molemmilta vanhemmiltaan eikä koiran sukupuoli vaikuta sairastumiseen. Vain toiselta vanhemmalta saatuna viallinen geeni tekee koirasta kaihin kantajan, mutta koira ei itse sairastu. Periytymismallia westieillä ei ole varmistettu. Kaihi itsessään ei aiheuta kipua, mutta pitkälle kehittyneeseen kaihiin liittyy usein silmän tulehdustiloja, jotka ovat kivuliaita ja vaativat hoitoa. Kaihi on mahdollista hoitaa leikkauksella.

Vuosittain westeillä todetaan tutkituista yksilöistä muutamia kaihitapauksia, myös synnynnäistä muotoa (juveniili

katarakta) sairastavia koiria on tavattu.

Kataraktaa sairastavaa koiraa ei tule käyttää siitokseen.

Kataraktaan liittyvät Y-suturat

Linssi muodostuu koko koiran eliniän kasvamalla laidoilta keskellepäin. Laidalta keskelle kulkeutuvat solut kohtaavat keskellä linssiä Y-muotoisissa saumakohdissa eli suturoissa. Tiivistymät Y-suturoissa annetaan anteeksi silmätarkastuksessa, koska niiden esiintymistä on seurattu pidemmän aikaa ja ne näyttävät harvoin etenevän. Jalostuksessa ei kahta Y-suturaista koiraa silti suositella yhdistettäväksi, jottei aiheuteta pahenevia muutoksia jälkipolvilla. Tällä hetkellä Y-suturamuutokset eivät kuitenkaan näy Suomen Kennelliiton KoiraNet jalostustietojärjestelmässä.

Westieillä on otettu käyttöön 2009 hyväksytyssä Jalostuksen tavoiteohjelmassa suositus silmätarkastuksen uusimisesta koiran täytettyä 5 vuotta (suositus muutettiin myöhemmin muotoon "ei saa olla 5 vuotta vanhempi tutkimustulos"). Tällä pyritään selvittämään, etenevätkö nuorena havaitut Y-suturamuutokset ja muut kaihimuutokset westieillä. Toistaiseksi uusintatutkimuksia on vielä liian vähän, jotta niistä voitaisiin tehdä johtopäätöksiä.

Retinan dysplasia

Verkkokalvon kehityshäiriö, jossa verkkokalvo liikakasvun vuoksi poimuuntuu ja voi repeillä. Verkkokalvon muutokset jaetaan kolmeen muotoon.

- 1) Multifokaali RD (mRD), jossa verkkokalvolla on yksittäisiä poimuja (useimmiten 1-5 poimua), jotka eivät vaikuta koiran näkökykyyn. Muutokset eivät yleensä etene iän myötä, vaan voivat jopa vähentyä.
- 2) Geograafinen RD (gRD), jossa muutokset ovat suurempia ja näkökyky heikentynyt. Muuntunut alue voi myös iän myötä rappeutua enemmän.
- 3) Totaali RD (tRD), jossa verkkokalvo kokonaan irronnut ja koira on synnynnäisesti sokea.

Retinan dysplasia voi aiheuttaa silmään myös kaihin, silmän sisäistä verenvuotoa tai silmänpaineen nousua (glaukooma). Verkkokalvon dysplasian on todettu usealla rodulla periytyvän väistyvästi (eli viallinen geeni on saatu molemmilta vanhemmilta, jotka ovat taudin kantajia), mutta periytymismalli westieillä ei ole tiedossa. Vielä ei ole riittävästi tietoa siitä, periytyvätkö eri muodot yhdessä, eli altistaako koiran mRD muutos sen jälkeläiset vakavammille taudin muodoille.

Koiraa, jolla on mRD voidaan käyttää siitokseen, kunhan siitoskumppanilla ei ole retinan dysplasiamuutoksia. Koiraa, jolla on todettu gRD tai tRD ei tule käyttää jalostukseen.

Persistoiva pupillaarimembraani

Persistoiva pupillaarimembraani (PPM) on synnynnäinen ja perinnölliseksi oletettu silmän kehityshäiriö, jossa sikiökautinen silmän linssiä ruokkiva verisuoniverkko (pupillaarimembraani) ei häviä normaalisti syntymän aikoihin tai muutaman kuukauden ikään mennessä. Sairaus ei lievemmissä muodoissa haittaa yksilöä. PPM muutokset eivät häviä koskaan, mutta eivät pahenekaan. Periytymismalli westieillä ei ole tiedossa.

Pelkästään iiriksessä olevat jäänteet (iris-iris muutos) ovat tavallisia (normaali löydös) ja koiraa voi käyttää siitokseen, kunhan jalostuskumppanilla ei ole PPM-muutoksia.

Punkta atresia (kyynelkanavan aukon puuttuminen)

Kyynelneeste kulkee silmästä kyynelkanavaa pitkin nenäonteloon. Joskus limakalvo sulkee kyynelkanavan suuaukon yläluomessa ja/tai alaluomessa. Yläluomen aukon puuttuminen ei yleensä oireile, mutta alaluomen aukon puuttuminen aiheuttaa usein lisääntynyttä kyynelvuotoa, mikä huomataan tyypillisinä punaisina juovina silmien alla. Mkäli koira ei oireile, ei tilanteeseen tarvitse puuttua. Jos silmävuoto on haitallisen runsasta, voidaan kyynelkanavan aukot avata kirurgisesti. Silmätarkastuksissa on vasta viime vuosina alettu merkitä puutteelliset kyynelkanavan aukot ja muutamia tapauksia on westieilläkin jo tarkastuksissa tullut ilmi.

Taulukko 7. SILMÄTUTKIMUSTILASTO 2004–2010 syntymävuoden mukaan. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

VUOSI	SYNTYNEITÄ	TUTKITTU (kpl)	TUTKITTU %	TERVEITÄ (kpl)	TERVEITÄ %
2004	386	116	30	107	92
2005	395	119	30	106	89
2006	544	152	28	134	88
2007	605	159	26	147	92
2008	618	135	22	128	95
2009	564	150	27	134	89
2010	565	134	24	121	90
YHTEENSÄ	3677	965	26	877	91

2004 - 2010 (tulokset eivät absoluuttisia, osa koirista voi esiintyä tuloksissa useamman kerran)

Ei todettu perinnöllisiä silmäsairauksia	860
Katarakta (eri muodot yhteensä), epäilyttävä	40
Katarakta (eri muodot yhteensä), todettu	44
Synnynnäinen katarakta (todettu)	5
Retinan dysplasia, multifokaali	26
Retinan dysplasia, geografinen (todettu)	2
PPM diagnoosi avoin	27
PPM, iris-iris	1
PHTVL, aste 1	2
Puutteellinen kyynelkanavan aukko	4
Distichiasis	8
Trichiasis	5
Ektooppinen cilia	1

MUITA WESTIEILLÄ ESIINTYVIÄ SAIRAUKSIA JA VIKOJA

Piilokiveksisyys

Kivekset kehittyvät sikiöaikana vatsaontelossa ja laskeutuvat nivuskanavaa pitkin kivespussiin syntymän jälkeen. Piilokiveksisyydellä eli kryptorkismilla tarkoitetaan sitä, että toinen tai molemmat kivekset ovat jääneet vatsaonteloon tai matkan varrelle nivuskanavaan. Usein kivekset ovat laskeutuneet jo luovutusässä, mutta laskeutuminen voi kestää kauemminkin, eikä lopullista diagnoosia piilokiveksisyydestä tehdä ennen 6 kuukauden ikää. Kivesten laskeutuminen ruumiinontelon ulkopuolelle on välttämätöntä, koska siittiötuotanto edellyttää ruumiinlämpöä alemmaa lämpötilaa. Liian korkean lämpötilan vuoksi laskeutumatta jäänyt kives ei tuota elinkykyisiä siittioita ja altistuu myös kiveskasvaimille, joita esiintyy piilokiveksissä yli 10 kertaa useammin kuin normaalisti laskeutuneissa kiveksissä. Piilokiveksisyys on valkoisella länsiylämaanterrierillä kaikkialla maailmassa yleinen perinnöllinen vika. Tarkkaa periytymismallia ei tunneta. Kivesvikaisuus periytyy sekä isän että emän kautta.

Piilokiveksistä koiraa ei saa käyttää jalostukseen

Napatyrä

Napatyrä johtuu navan seudun vatsan seinämän puutteellisesta sulkeutumisesta. Napatyrä huomataan muutaman viikon ikäisellä pennulla pehmeänä pattina navan kohdalla. Pieni napatyrä, joka sisältää vain rasvaa, ei vaadi yleensä hoitoa. Lievä napatyrä voi myös korjaantua itsestään pennun kasvaessa. Napatyrä voi olla myös suurempi ja sisältää suolen osia. Napatyrää pidetään perinnöllisenä vikana.

Koiraa, jolla on leikkaushoitoa vaatinut napatyrä ei tule käyttää siitokseen.

Nivustyrä

Yleensä tyrä tuntuu jo pentuna, mutta saattaa pahentua tai tulla selvemmin esille esim. nartun tiineyden aikana. Sekä uroksilla että nartuilla on kummassakin nivusessa syvä, kapea nivuskanava. Jos aukko on jäänyt kehityksen aikana liian suureksi, voi jokin suolen mutka luiskahtaa kanavan liian suuresta aukosta, nartuilla joskus myös osa toista kohdunsarvea. Silloin nivusessa tuntuu pehmeä aristamaton patti. Tyrän sisältö saadaan työnnettyä takaisin vatsaonteloon, mutta se pullahtaa helposti takaisin. Nivustyrän hoito on leikkaus. Uroskoiralla voi joskus tyräpussissa olla myös kives, jolloin se on syytä poistaa leikkauksen yhteydessä. Joissain tapauksissa nivustyrä voi itse kuroutua umpeen. Periytymismalli on selvittämättä, mutta nivustyrä on selvästi perinnöllinen. Leikattu tyrä ei vaikuta koiran elämään.

Koiraa, jolla on leikattu nivustyrä ei tule käyttää jalostukseen.

Keuhkofibroosi

Keuhkofibroosi on sairaus, jossa keuhkojen keuhkokudos tuntemattomasta syystä korvautuu vähitellen arpikudoksella (sidekudostuu). Sidekudostuminen aiheuttaa hapetuksen heikkenemistä, mikä ärsyttää hengitysteitä ja aiheuttaa yskää. Oireet alkavat noin 9 vuoden iässä ja ilmenevät aluksi väsymisenä, rasituksen sietokyvyn heikkenemisenä ja yskimisenä rasituksessa. Myöhemmin yskä, hengitysvaikeudet ja läähätys vaivaavat myös levossa. Oireet eivät ole yksinomaan keuhkofibroosiin liittyviä, vaan muutkin sairaudet aiheuttavat samankaltaisia oireita.

Keuhkofibroosiin ei ole parantavaa hoitoa. Oireita voidaan helpottaa lääkityksellä, mutta silti keskimääräinen ennuste eliniälle taudin diagnoosin jälkeen on noin 1 vuosi. Keuhkofibroosia esiintyy lähes yksinomaan westiellä. Suomessa tiedetään muutamia tapauksia, eikä tauti maailmallakaan ole yleinen. Rotujärjestö seuraa tilannetta ja osallistuu ELL Henna Laurilan väitöskirjatutkimukseen.

White-Shaker -syndrooma

White shaker -syndrooma (kortikosteroidiresponsiivinen tärinäsyndrooma) on lievä pikkuaivojen tulehdussairaus. Sairaus ilmenee yleistyneenä tärinänä ja tärinän vuoksi koiran voi olla vaikeaa esimerkiksi juoda, syödä tai ulostaa. Tyypillisesti tauti puhkeaa nuorilla, 5 kuukauden - 3 vuoden ikäisillä koirilla. Vaikka valkoiset rodut sairastuvat muita useammin, esiintyy sairautta kaikenvärisillä koirilla. Mahdollisesti kyseessä on autoimmuunisairaus. Sairautta hoidetaan tärinää lieventävällä lääkityksellä ja koira paranemisennuste on hyvä. Sairauden periytymisestä ei ole tietoa. Koira, jolla on todettu white shaker -syndrooma, ei tule käyttää jalostukseen.

Globoidisolu leukodystrofia

Globoidisolu leukodystrofia (Krabben tauti, GCL) on etenevä keskushermoston rappeumasairaus, joka johtaa kuolemaan yleensä alle 6 kuukauden iässä. Oireet alkavat noin 3 kuukauden iässä ja niitä ovat esim. tärinä, kaatuilu, vaikeudet kävelyssä. Suomessa on tullut tietoon vain yksi westiepentue, mutta tautia esiintyy eri puolilla maailmaa. Sairaus periytyy autosomaalisesti resessiivisesti, mikä tarkoittaa sitä, että sairas koira on saanut viallisen geenin molemmilta vanhemmiltaan, jotka siis kumpikin ovat taudin kantajia. Taudin aiheuttava geenimutaatio on paikannettu ja geenivirheen testaamiseen on olemassa geenitesti.

Koira, jonka jälkeläisellä on todettu globoidisolu leukodystrofia, voidaan käyttää jalostukseen vain, mikäli parituskumppani on geenitestillä todettu olevan geenivirheestä vapaa.

Addisonin tauti

Lisämunuaisen kuorikerroksen vajaatoiminta eli Addisonin tauti on nuorilla ja keski-ikäisillä koirilla esiintyvä sairaus. Nartuilla on kaksinkertainen riski sairastua Addisonin tautiin verrattuna uroksiin. Valkoinen länsiylämaanterrieri kuuluu rotuihin, joilla on muita rotuja suurempi riski sairastua tautiin, mutta westielläkin sairaus on silti harvinainen. Addisonin tautiakin pidetään pääasiassa immuunijärjestelmän häiriöihin liittyvänä sairautena.

Oireet Addisonin taudissa ovat epämääräisiä ja samankaltaisia oireita on hyvin monissa sairauksissa. Tyypillisiä oireita ovat oksentelu, ripuli, ruokahaluttomuus, väsymys ja laihtuminen. Stressi (kuten sairastelu, juoksuaika, elämänmuutokset) pahentaa oireita. Lisämunuaisen kuorikerros tuottaa hormoneja (mineralokortikoideja, glukokortikoideja), jotka säätelevät elimistön sokeri- ja elektrolyyttitasapainoa. Näiden hormonien puutteessa elektrolyyttitasapainon häiriöt aiheuttavat elimistöön nestehukkaa, verenpaineen laskua, munuaisten toiminnan heikkenemistä ja sydämen toimintahäiriöitä. Pahimmillaan tila johtaa ns. Addisonin kriisiin, joka on henkeä uhkaava tila ja vaatii tehohoitoa sairaalassa. Tautia hoidetaan korjaamalla elimistön neste- ja elektrolyyttitasapaino nesteytyksellä ja puuttuvien hormonien korvauslääkityksellä. Ennuste taudissa on hyvä, kun tasapaino lääkityksessä löydetään ja lääkitystä noudatetaan tarkoin.

Addisonin tautiin sairastunutta koira ei saa käyttää jalostukseen.

Maksashuntit

Veri kulkee normaalisti vatsaontelon elimistä maksaan, joka puhdistaa veren ennen sen paluuta sydämeen ja uudelleen kiertoon. Synnynnäisissä maksashuntissa koiralla on ylimääräinen suoniyhteys, mistä johtuen suolistosta palaava veri ohittaa maksan puhdistumatta. Oireet ilmenevät yleensä alle 1 vuoden iässä ja johtuvat siitä, että suolistosta peräisin olevat yrkylliset aineenvaihduntatuotteet (lähinnä ammoniakki) ja bakteerit pääsevät suoraan verenkiertoon. Tyypillisiä oireita ovat tylsistynyt käytös, pään painaminen jotain vasten, hysteerinen haukkuminen, kohtaukset ja epänormaali aggressio. Usein oireet ilmenevät selvemmin ruokailun jälkeen. Lisäksi esiintyy oksentelua, ripulia, syömättömyyttä, lisääntynyttä juomista ja pissaamista, toistuvia virtsatie-infektioita ja heikkoa kasvua. Maksashunttia voidaan epäillä iän, oireiden ja verinäytetulosten perusteella ja diagnoosi varmistetaan varjoainekuvauksella ja ultraäänitutkimuksella. Suositeltava hoito on leikkaus, jossa ylimääräinen suoni suljetaan. Ruokavaliota ja lääkitystä käytetään tukivoitona ennen leikkausta. Jalostustoimikunnan tietoon on tullut Suomessa muutama maksashunttitapaus.

Pyruvaattikinaasin puutos

Pyruvaattikinaasin puutos veren punasoluissa aiheuttaa solujen ennenaikaisen tuhoutumisen ja vaikean anemian. Anemiassa ikenet ovat kalpeat, sydämen syke on normaalia nopeampi ja koira vaivaa yleinen heikkous. Maksa ja perna voivat olla suurentuneet ja yleensä yhden vuoden iässä luiden tiheys (erityisesti pitkien luiden ja kallon) voi olla röntgentutkimuksessa alentunut. Sairaus puhkeaa yleensä 4 kuukauden ja yhden ikävuoden välillä, mutta sairautta ei välttämättä huomata kuin myöhemmällä iällä, jos ainoa selvä merkki on anemia. Paranemisennuste vaihtelee. Pyruvaattikinaasin puutos periytyy autosomaalisesti resessiivisesti, mikä tarkoittaa sitä, että sairas koira on saanut viallisen geenin molemmilta vanhemmiltaan, jotka siis kumpikin ovat taudin kantajia. Viallisen geenin tunnistamiseksi on olemassa geenitesti. Suomessa ei tietoon ole tullut yhtään pyruvaattikinaasin puutosta.

Koiraa, jonka jälkeläisellä on todettu pyruvaattikinaasin puutos, voidaan käyttää jalostukseen vain, mikäli parituskumppani on geenitestillä todettu olevan geenivirheestä vapaa.

Von Willenbradtin tauti

Von Willebrandtin tauti on periytyvä sairaus, joka ilmenee veren von Willebrandt -hyytymistekijän puutteellisuutena ja/tai rakenteellisena poikkeavuutena. Tästä johtuen verenvuodon tyrehtyminen heikkenee merkittävästi. Oireita ovat verenvuodot ikenistä, nenästä, virtsassa ja sisäelimissä. Pienetkin haavat ja naarmut vuotavat kauan ja voivat johtaa hengenvaaralliseen verenvuotoon tai sisäiseen verenvuotoon. Suomessa ei tietoon ole tullut yhtään tautiin sairastunutta.

Sydänviat

Westietä voidaan pitää sydänsairauksien suhteen terveenä rotuna.

Tavallisimmat synnynnäiset sydänsairaudet

Synnynnäisiä sydänvikoja on kaikista koirista noin 1 %:lla. Alle vuoden ikäisillä koirilla suurin osa sydänsairauksista on synnynnäisiä ja valtaosa synnynnäisistä sydänvioista on myös perinnöllisiä. Useimmiten synnynnäistä sydänvikaa epäillään rokotusten yhteydessä sydämen sivuäänien perusteella. Lievät synnynnäiset muutokset eivät välttämättä aiheuta oireita koko koiran elinaikana. Vakavat muutokset taas aiheuttavat oireita yleensä jo alle vuoden iässä. Tavallisimpia oireita ovat yskä ja hengitysvaikeudet, kun nestettä kerääntyy keuhkoihin, alentunut rasituksen sieto, vatsan turpoaminen, tajuttomuustilat, ruokahaluttomuus ja laihtuminen. Suurimmassa osassa oireilevista synnynnäisistä sydänvioista ennuste on varauksellinen, ja omistajan on syytä valmistautua lemmikin tavanomaista lyhyempään elinkaareen.

Pulmonaalitenoosi eli keuhkovaltimoläpän ahtauma on tavallisin synnynnäinen sydänvika pienillä roduilla. Läpän epämuodostuman vuoksi sydämen oikea kammio joutuu työskentelemään normaalia voimakkaammin, mikä johtaa sydämen seinämän paksuuntumiseen. Lievät tapaukset voivat pysyä oireettomina. Vakavissa tiloissa oireina on hengästymistä, alentunutta rasituksensietoa ja pyörtyilyä. Leikkauksia ei vielä tehdä Suomessa, mutta lääkehoidolla voidaan lievittää oireita.

Patentti ductus arteriosus (PDA) on pienikokoisilla koiraroduilla melko yleinen sydänvika, jossa sikiöaikainen verisuoni aortan ja keuhkovaltimon välillä ei sulkeudu normaalisti syntymän yhteydessä. Virheellinen suonitus kuormittaa keuhkovaltimoa ja sydämen vasenta puolta. Leikkaushoito on mahdollinen (joskin vaativa ja riskialtiskin operaatio), ja onnistuneen leikkauksen jälkeen koira voi elää normaalin elinkaaren oireettomana.

Falot'in tetralogia on vakava, mutta harvinainen sydänsairaus, jossa sydämessä on yhtä aikaa useampi rakenteellinen poikkeavuus. Jotkut yksilöt pysyvät pitkään lievaoireisina, mutta tavallisesti ennuste on huono.

Hankitut sydänsairaudet

Hankitulla sydänsairaudella tarkoitetaan myöhemmällä iällä kehittyviä sydänsairauksia, termi ei viittaa ns. elintasosairauksiin, toisin kuin ihmisillä. Krooninen läppävika on yleisin aikuisen koiran sydänsairaus. Sitä tavataan etenkin pienikokoisilla koiraroduilla, joskin terriereillä selvästi vähemmän kuin muilla pienillä roduilla. Yli kymmenvuotiaista koirista (kaikki rodut yhteensä) kroonista läppävikaa tavataan lähes joka kolmannella. Alkuvaiheessa havaitaan sydämessä sivuääni, mutta koira on oireeton. Tauti etenee vähitellen johtaen lopulta sydämen vajaatoimintaan, jolloin nestettä kertyy keuhkoihin ja muualle elimistöön veren pakkautuessa laskimoihin. Tavallisimmat oireet ovat yskä, etenkin öisin, heikko rasituksen sietokyky ja hengitysvaikeudet. Lääkehoidolla koira voi tulla toimeen vielä vuosia oireiden ilmaantumisen jälkeen.

Koiraa, jolla on sydänvika, ei tule käyttää jalostukseen. On suositeltavaa olla toistamatta yhdistelmää, joka on tuottanut synnynnäistä sydänvikaa sairastavan jälkeläisen.

4.3.3. ELINIKÄ JA YLEISIMMÄT KUOLINSYYT

Westiekerho on pyrkinyt keräämään tietoa koiranomistajilta westieiden kuolinsyistä ja eliniästä, mutta tietoa on kerääntynyt erittäin vähän. Rakkaan lemmikin kuollessa ei sen terveystietojen lähettäminen ole ehkä päällimmäisenä ajatuksena ja myöhemmin omistajia on enää vaikea tavoittaa, mikäli he lemmikin poismenon jälkeen eivät enää jatka jäsenyyttään kerhossa. Westiekerho maksaa omistajan puolesta alle 10-vuotiaana ilman tiedossa olevaa syytä kuolleen westien ruumiinavauksen.

Kennelliiton KoiraNet jalostustietojärjestelmässä on kuolleeksi ilmoitettu 297 westietä (vuonna 1988 – 2013 syntyneistä koirista). Näistä 60 koiralla ei ole ilmoitettua kuolinsyytä ja 72 koiran (24 %) kohdalla lopetusyyksi on ilmoitettu "vanhuus". Vanhuuden vuoksi lopetetuista koirista osa on kuitenkin ollut jopa reilusti alle 10-vuotiaita, joten westien kohdalla pelkkä vanhuus ei liene ainoa syy lopetukseen. Noin 100 koiralla on ilmoitettu jonkinlainen tarkempi kuolinsyy. Näistä sadasta koirasta 20 on kuollut tapaturmaisesti ja 30 koiraa erilaisiin kasvainsairauksiin kohtalaisen korkealla keski-ikäällä. Muista kuolinsyistä voidaan mainita keuhkofibroosi (5 koiraa), iho- ja korvasairaudet (6 koiraa) ja munuaisten

vajaatoiminta (6 koiraa).

Kaiken kaikkiaan westie on pitkäikäinen rotu, eivätkä 15-vuotiaat hyväkuntoiset vanhukset ole mitenkään harvinaisuus rodussa. KoiraNetin kuolinsyytilastossa keskimääräinen elinikä on reilu 11 vuotta. Tätä voitaneen pitää jonkinlaisena keskimääräisenä elinikänä, vaikka useat seikat vääristävätkin tilastoa.

Taulukko 8. Yleisimmät kuolinsyyt ja kuolleiden keski-ikä. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Kuolinsyy	Kuolleita	% kaikista (297)	Kuolleiden keski-ikä
Vanhuus (luonnollinen tai lopetus)	72	24%	13 v 5 kk
Kuolinsyytä ei ole ilmoitettu	60	20%	11v 2kk
Kasvainsairaudet, syöpä	38	13%	11v 6kk
Lopetus ilman sairauden diagnosointia	24	8%	12 v 5 kk
Tapaturma tai liikennevahinko	21	7%	4 v 1kk
Muu sairaus, jota ei ole listalla	20	7%	8v 8kk
Maksan tai ruuansulatus-kanavan sairaus	9	3%	12v 10kk
Iho- ja korvasairaudet	9	3%	7v 5kk
Luusto- ja nivelsairaus	7	2%	8v 3kk
Virtsatie- ja lisääntymiselinten sairaus	7	2%	10v 1kk

4.3.4. LISÄÄNTYMINEN

Valkoinen länsiylämaanterrieri ei rakenteellisesti ole riskisynnyttäjä. Rodussa kuitenkin esiintyy synnytysongelmia kuten polttoheikkoutta. Jalostustoimikunnan vuosittaisella pentuekyselyllä on pyritty keräämään tietoa myös keisarinleikkauksien yleisyydestä rodussa. Kyselylomaketta pyritään uudistamaan niin, että ongelmista saataisiin aiempaa tarkempaa tietoa.

Listääntymiskäyttäytymisestä (mm. astumishalukkuudesta ja -käyttäytymisestä, emokäyttäytymisestä, imettämisajasta) tai kiimakierron pituuksista (eli juoksujen väli) ei toistaiseksi ole kerättyä tietoa. Myös tähän pyritään saamaan lisätietoa pentuekyselyn uudistamisen myötä. Näppituntuma kuitenkin on, että astumiset ovat pääsääntöisesti luonnollisia eikä pentujen hoidossa yleensä esiinny ongelmia. Jalostuksessa tulisi aina suosia luonnollisesti synnyttäviä narttuja ja itse astuvia uroksia. Narttua, joka esim. polttoheikkouden tai rakenteellisen poikkeavuuden takia ei kykene normaaliin synnytykseen, ei suositella siitokseen yhden keisarinleikkauksen jälkeen. Uroksia, jotka eivät ole kyenneet astumaan normaalisti tai joilla on puutteellinen sukuvietti, ei tule käyttää jalostukseen.

Taulukko 9. Rodun keskimääräinen pentuekoko ja sen kehitys. Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

	2012	2011	2010	2009	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000	1999	1998
Pentuekoko keskimäärin	3,9	3,8	3,5	3,5	3,7	3,9	3,8	3,7	3,9	3,7	3,6	3,5	3,7	3,8	3,5
	1997	1996	1995	1994	1993	1992	1991	1990	1989	1988					
	3,3	3,8	3,8	3,5	3,1	3,6	4,1	3,0	3,1	3,0					

Taulukko 10. Keisarinleikkauksiin päätyneet synnytykset. Lähde: Westiekerhon pentuekyselyt.

Vuosi	Pentueita yhteensä	Kyselyssä ilmoitetut pentueet	Normaali synnytys vastanneista	Sektioita vastanneista	Ei kerrottu vastanneista
2009	140	55 (39 %)	33 (60 %)	6 (11 %)	16 (29 %)
2008	129	60 (47 %)	39 (65 %)	9 (15 %)	12 (20 %)
2007	135	63 (47 %)	44 (70 %)	11 (17 %)	8 (13 %)
2006	127	66 (52 %)	52 (79 %)	9 (14 %)	5 (8 %)
2005	100	41 (41 %)	38 (93 %)	2 (5 %)	1 (2 %)
2004	79	7 (9 %)	5 (71 %)	2 (29 %)	0
2003	Ei kyselyä				
2002	76	12 (16 %)	8 (67 %)	4 (33 %)	0

2001	62	24 (39 %)	12 (50 %)	5 (23 %)	7 (29 %)
2000	59	22 (37 %)	11 (50 %)	11 (50 %)	0
1999	61	17 (28 %)	9 (53 %)	7 (41 %)	1 (6 %)
1998	51	37 (73 %)	28 (76 %)	6 (16 %)	3 (8 %)
1997	56	26 (46 %)	18 (69 %)	7 (27 %)	1 (4 %)
1996	54	28 (52 %)	20 (71 %)	3 (11 %)	5 (18 %)
1995	52	28 (54 %)	18 (64 %)	4 (14 %)	6 (21 %)
1994	50	45 (90 %)	26 (58 %)	8 (18 %)	11 (24 %)
1993	55	36 (65 %)	18 (59 %)	12 (33 %)	6 (17 %)
1992	48	23 (48 %)	18 (78 %)	2 (9 %)	3 (13 %)
1991	30	12 (40 %)	6 (50 %)	2 (17 %)	4 (33 %)
1990	33	11 (33 %)	6 (55 %)	1 (9 %)	4 (36 %)
Yhteensä	1397	613 (44 %)	409 (67 %)	111 (18 %)	93 (15 %)

4.4. ULKOMUOTO

Rotumääritelmä

Valkoisten länsiylämaanterriereiden suosio on jo useamman vuoden ajan ollut suuri. Pentujen pitkä odotusaika on saanut aikaan sen, että ”pentutehtailu” ja pennun hankinta ulkomailta, usein kaupallisilta kasvattajilta, yleistyi joitain vuosia sitten. Myös korkea hinta vaikutti kehitykseen. Nyt tilanne on jonkun verran rauhoittunut, mutta nämä tekijät ovat jättäneet, ja tulevat yhä jättämään, oman jälkensä myös ulkomuodon ja luonteen jalostukseen. Houkutus teettää pennut virheellisiä ominaisuuksia omaavilla yksilöillä on suuri, ja kierre on valmis. Katukuvan lemmikit eivät useinkaan anna oikeaa, toivottua kuvaa rodusta. Usein kokemattomilta kasvattajilta saadut hoito- ja ruokintaohjeet ovat väärä tai virheellisiä koskien rodulle sopivaa ruokintaa ja turkinhoitoa ja terveystarkastukset on laiminlyöty. Vaarassa on koko ajan se, minkä rotujärjestö on saavuttanut pitkän työn tuloksena, koskien mm. suosituksia silmä- ja polvitarkastuksista ja oikeaoppista ja säännöllistä trimmausta osana rodun koiran terveydenhoitoa ja julkisuuskuvaa.

Näyttelyt eivät kerro koko totuutta rodun ulkomuodollisesta tilasta, sillä vain murto-osa koirista osallistuu niihin. Westiekerho järjestää jalostustarkastuksia myös niiden koirien saamiseksi tietokantaan, jotka eivät näyttelyissä käy, mutta joilla aiotaan tai joilla on jo teetetty pentue. Valitettavasti mahdollisuuden järjestää jalostustarkastuksia ja niiden kysyntä eivät aina vastaa toisiaan: Toisaalla järjestettäväksi ilmoitettuun tarkastukseen ei ole saatu tarpeeksi koiria ja toisaalla on ollut toiveita tarkastuksista, joita ei ole pystytty järjestämään.

Valkoisen länsiylämaanterrierin viimeisin rotumääritelmä on vahvistettu Suomen kennelliitossa 10.8.2011. Sen pohjana on varsin lyhytsanainen brittiläinen rotumääritelmä, jossa luotetaan siihen, että tulkitsija tuntee rodun. Rotumääritelmän nykyinenkin versio antaa tulkinnan varaa muutamissa keskeisissä asioissa, kuten mm. mittasuhteet.

Tässä rotumääritelmä käydään läpi seuraavassa järjestyksessä: 1) Yleisvaikutelma, mittasuhteet, rakenne, 2) Pää, 3) Karvapeite, 4) Koko ja 5) Luonne ”tyypin” ja ulkoisen olemuksen kannalta. (Sitaatit rotumääritelmästä *kursivoitu*.)

Yleisvaikutelma, mittasuhteet, rakenne

YLEISVAIKUTELMA:

Voimakasrakenteinen. Rintakehä on syvä ja takimmaiseta kylkiluut pitkät. Suora selkä sekä voimakkaat ja lihaksikkaat raajat ilmentävät erinomaista voiman ja toimeliaisuuden yhdistelmää. Eturaajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja suorat.

KAULA: Riittävän pitkä, jotta vaadittu pään asento on mahdollinen. Kaula on lihaksikas, vähitellen alaspäin levenevä ja sulautuu hyvin viistoihin lapoihin.

LAVAT: Viistot, leveät ja tiiviisti rungonmyötäiset. Olkanivel on eteen sijoittunut.

RINTAKEHA: Syvä; kylkiluut ovat yläosastaan hyvin kaarevat; kyljet näyttävät litteiltä. Takimmaiseta kylkiluut ovat huomattavan pitkät.

RUNKO: Tiivis ja joustava.

SELKA: Suora.

LANNE: Leveä, voimakas ja mahdollisimman lyhyt. Takaosa on vahva, lihaksikas ja yläosastaan leveä. Takaraajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja jänteet.

REIDET: Hyvin lihaksikkaat, eivät liian etäällä toisistaan.

KINTEREET: Hyvin kulmautuneet ja rungon alla siten, että ne ovat melko lähellä toisiaan koiran seistessä tai liikkeessä. Suorat tai heikot kintereet ovat vakava virhe.

Valkoisen länsiylämaan terrierin rotumääritelmästä puuttuu yksi tärkeä avainsana: NELIÖMAINEN. Kaikki kuitenkin viittaa tähän. Rintakehän tulee olla **pitkä ja syvä**, ”sydämen muotoinen” edestä katsottuna ja **myös takimmaisten kylkiluiden tulee olla huomattavan pitkät**. Lanne-osan tulee olla **leveä, voimakas ja MAHDOLLISIMMAN LYHYT**. **Lavat ovat viistot ja hyvin kulmautuneet** ja tiiviisti rungonmyötäiset, olkanivel eteen sijoittunut. Kaulan tulee olla niin pitkä, jotta vaadittu pään asento on mahdollinen, ja sen tulee sulautua hyvin runkoon eikä se saa olla ohut ja voimaton. **Selkä on suora** ja lyhyt. Westie on kaikin puolin **voimakas rakenteeltaan** ja luustoltaan, mutta sen tulee ”ilmentää erinomaista voiman ja toimeliaisuuden” yhdistelmää. **Runko on tiivis** mutta joustava. **Lanne leveä ja voimakas. Takaosa vahva, lihaksikas ja yläosastaan leveä** – koira on siis ”samppanjapullon” muotoinen ylhäältä katsottuna. **Takakulmausten tulee olla hyvät** ja kintereen matala. Häntä on korkealle kiinnittynyt ”porkkana.” Vaikka rotumääritelmä painottaa eturaajojen olevan ”lyhyet, lihaksikkaat ja suorat” ja takaraajojen ”lyhyet, lihaksikkaat ja jäntevät” tulee raajoissa olla riittävästi pituutta, jottei koira menetä tiiviyyttään. Westie ei missään tapauksessa saa vaikuttaa matalalta tai pitkärunkoiselta, ei myöskään ilmavalta tai korkearaajaiselta.

Eturaajojen tulee olla suorat, mikä sanotaan jo rotumääritelmän alussa, yleisvaikutelmassa. Huomattavaa on, ettei rotumääritelmä toivo minkäänlaista eturintaa, mutta kuitenkin kaikilla hyvin kulmautuneilla yksilöillä sellainen on, vaikkakaan mitään skotlanninterrierille ominaista ”köliä” ei tule etsiä. Myös hännän takana istuinluut saivat erottua antaen korostetumman kuvan voimakkaasta, hyvin kulmautuneesta takaosasta ja korkeasta hännän kiinnityksestä. Oikeammin voisi kuvailla westien olevan neliöstä hieman ulkona, ”out of square”, mutta vain hieman.

Mittasuhteissa on vielä paljon työtä tehtäväksi. Yleisimmät virheet muodostavat avoimet, niukat kulmaukset ja pitkä selkä ja lanne-osa. Lyhyt kaula ja etuasentoiset lavat aiheuttavat sen, ettei koira saa vaadittua ryhtiä vaan kulkee pää takakenossa, usein ”namia” odottaen. Ryhdikäs koira näyttää siltä, kuin se odottaisi vaikkapa hiiren tulevan ulos kolostaan hetkellä millä hyvänsä; pää on hieman alaspäin kallellaan kohden ”saalista”, niska on kauniisti kaartunut ja koko koira seisoo tasapainoisesti raajoillaan häntä ja korvat terhakkaasti pystyssä. Koira on täydellisen itsevarma, vain häntä voi hieman heilua innostuksen merkiksi! Lyhyet ja pystyt olkavarret vaikuttavat etuosan liikerataan; usein askel on liian lyhyt ja korkea vailla vaadittavaa saannollista ”kellonheilurin liikettä”. Rungot ovat kyllä täyteläiset, mutta tiiviys puuttuu. Liian pyöreitä ja lyhyitä rintakehiä löytyy. Aivan liian paljon esiintyy ulkokierteisiä ja kieroja eturaajoja sekä ulkonevia kyynärpäitä. Huomioitavaa on, että westie on hitaasti kehittyvä rotu ja usein nuoret koirat antavat hieman ilmavan ja hontelon vaikutelman. Tästä ei tulisi rankaista liian ankarasti, sillä ns. ”broileri-koirien” suosiminen on kovin väärin. Ei ole virhe olla ikäisensä näköinen!

Lanteet ovat lähes poikkeuksetta liian pitkiä, takaosat usein voimattomia ja kapeita ja hännän kiinnitykset alhaisia. Takakulmaukset ovat parantuneet, mutta silti löytyy niukkoja polvi- ja kinnerkulmauksia omaavia koiria. Jyrkät lantiot joihin liittyy alas kiinnittynyt häntä ja rungon alle jäävät takaliikkeet esiintyy paljon. Takaosan tulee antaa liikkeeseen ”potkua” ja työntöä. Luuston ja lihaksiston tulee olla vahvat, mutta näistä löytyy puutteita.

Hännän tulee olla lyhyt ja porkkanan muotoinen, eli tyvestään paksumpi, kärkeä kohden kapeneva. Ideaalitapauksessa hännän kärki ja korvien kärjet ovat samalla tasolla viimeistellen tasapainoisen kuvan. Iloisia, selälle kaartuneita häntiä ja koukkuhäntiä esiintyy. Ne tulee kirjata arvostelulipukkeeseen. Selvät mutkat vaikuttavat vähintään luokan tai kahden pudotuksella. Selällä makaava häntä on jo ikävä, yleiskuvaa pilaava tekijä ja siitä tulee rangaista arvostelussa. Häntä ei koskaan saa olla kaulaa pidempi. Aina mielummin lyhyt häntä, kuin ohut ja pitkä. On tuomarin päätettävissä pitääkö piikkisuorasta taivasta kohden sojottavasta hännästä, vai terrierimäisesti hieman kaulaa kohden kääntyvästä, ilmeikkäästä hännästä.

Sukupuolileiman tulee olla selvä: urosten täytyy näyttää uroksilta ja narttujen olla narttumaisia. On huomioitava, etteivät pienet urokset aina ole narttumaisia tai kookkaammat nartut urosmaisina. Ilme ja olemus kertoo tästä paljon.

LIIKKEET:

Vapaat, suorat ja kauttaaltaan vaivattomat. Eturaajat ojentuvat vapaasti eteenpäin lavoista alkaen. Takaliikkeet ovat vapaat ja voimakkaat, eivät leveät. Polvet ja kintereet ovat hyvin joustavat, jo rungon alta lähtevä hyvä takaraajan työntö. Jäykät ja töpöttävät takaliikkeet sekä pihtikinttuisuus ovat vakavia virheitä.

Liikkeet ovat vaivattomat, vapaat, yhdensuuntaiset ja ketterät. Askel on maatavoittava ja takapotku komea. Selkälinjau tulee pysyä vakaana ja koiran tulee olla ryhdikäs ja arvonsa tunteva. Liikkeet paljastavat koiran rakenteen ja tapa liikkua luonteen.

Pää

PÄÄ

Etäisyys niskakyhmystä silmiin on hiukan suurempi kuin kuono-osan pituus. Pään karvoitus on runsasta. Pää on ryhdikkäästi pystyssä ja sen asento on suorassa tai sitä pienemmässä kulmassa kaulaan nähden. Pään asento ei saa olla liian matala.

KALLO-OSA:

Kallo: Hieman holvautunut; tunnusteltaessa sileälinjainen. Kallo kapenee hyvin loivasti korvien tasalta silmiä kohti. Otsapenger: Selvä, se muodostuu silmien yläpuolella olevista voimakkaista kulmakaarista. Silmien välissä on hieman erottuva uurre.

KUONO-OSA:

Kirsu: Musta ja melko suuri, ei esiin työntyvä; liittyy sulavasti kuonon linjoihin.

Kuono: Kapenee vähitellen silmien kohdalta kohti kirsua. Kuononselkä ei ole nouseva eikä laskeva; kuonon tyvi on silmien alta täyteläinen.

Leuat / hampaat: Leuat ovat vahvat ja suorat. Kulmahampaiden välin tulee olla niin leveä, että koira saa toivotun vintiömäisen ilmeen. Hampaat ovat koiran kokoon nähden suuret. Säännöllinen leikkaava purenta eli alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

Silmät: Kaukana toisistaan, keskikokoiset, eivät ulkonevat, väriltään mahdollisimman tummat. Voimakkaiden kulmakarvojen varjostamien silmien katse on terävä älykäs ja läpitunkeva. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.

Korvat: Pienet, pystyt, jäykät ja teräväkärkiset, eivät liian kaukana toisistaan eivätkä liian lähekkäin. Karva on lyhyttä ja pehmeää (samettista), sitä ei tulisi leikata. Korvan yläosa on hapsuton. Pyöreäkärkiset, leveät, suuret, paksut tai liian runsaskarvaiset korvat ovat virheelliset.

Pään tulee antaa pyöreä vaikutelma sekä edestä että sivusta katsottuna. Sen tulisi muistuttaa pallokrysanteemin kukkaa. Kirsu, silmät ja korvat muodostavat tasasivuisen kolmion. Pigmentin tulee olla sysimusta niin kirsussa ja silmissä kuin silmäluomissa, huulissa ja iholla, sekä korvalehdissä. Mitä tummempi iho sen parempi! Kallo on leveä ja hiukan holvautunut. Otsapenger on selvä ja kulmakaaret korostuneet saaden tummat, mantelinmuotoiset silmät välkkymään rodulle ominaista uteliasta, älykästä ja terävää ilmettä. Korvat ovat pienet ja teräväkärkiset, verrattain ylös kiinnittyneet. Pigmenttipuutoksia löytyy, mutta lihanväriäinen kirsu tulee erottaa varsin yleisestä ”talvikirsusta”, joka on vain vuodenaikaan tai esim. juoksuaikaan sidottu hetkellinen seikka. Niistä ei pitäisi rangaista ylenpalttisen ankarasti, etenkin nartun ollessa kyseessä.

Kuono-osa on lyhyt, vahva ja kauttaaltaan täyteläinen. Leuat ovat leveät, hampaat suuret ja valkoiset. Purenta on saksipurenta eli leikkaava purenta. On syytä muistaa, että vielä joku aika sitten hyväksyttiin tasapurenta, toistaiseksi riittää että tästä on maininta arvostelussa. Alapurenta muuttaa ilmeen epätyypilliseksi ja sen voi siis nähdä jo kaukaa. Alapurennasta tulee antaa aina arvosanaksi HYLÄTTY.

Päät ja ilmeet ovat rodun maailmanlaajuinen ongelmakohta. Oikeanlaiset päät ovat katoamassa. Kuono-osat ovat liian pitkiä ja kapeita ja otsapenkereet huomaamattomia. Kulmakaaret ovat kadonneet. Korvat ovat suuria ja haja-asentoisia, kallot kapeita, silmät avonaisia ja vaaleita.

Hampaat ovat usein liian pieniä ja leuat kapeita. Tämä on VAKAVA virhe ja se tulisi AINA kertoa arvostelussa ja sen tulisi vaikuttaa arvosteluun. Hammaspuutoksia sekä etuhampaistossa, että premolaareissa ilmenee. Usean premolaarin puutos tai esim. etuhampaan puuttuminen tulisi aina kirjata arvosteluun. Hammaspuutoksista saisi mieluusti kertoa mm. arvosteluissa. Kulmahampaitten virheasennot ovat tietenkin hylkääviä virheitä. Useamman kuin yhden etuhampaan puuttuminen on VAKAVA virhe, oikeammin erittäin epätyypillistä rodulle. Westiellä pitäisi olla vahvat terrierileuat, ja isot hampaat, joita näkee yhä harvemmin.

Karvapeite

Turkki on oleellinen osa valkoista länsiyhdynterrieriä. Rotumääritelmässä mainitaan usein ”karva” ennen kuin päästään varsinaiseen KARVA-osioon.

PÄÄ:

*Etäisyys niskaryhmästä silmiin on hiukan suurempi kuin kuono-osan pituus. **Pään karvoitus on runsasta. Pää on ryhdikkäästi pystyssä ja sen asento on suorassa tai sitä pienemmässä kulmassa kaulaan nähden.***

SILMAT:

*Kaukana toisistaan, keskikokoiset, eivät ulkonevat, variltaan mahdollisimman tummat. Hieman syvällä sijaitsevat, terävä älykäs silmeiset; **voimakkaiden kulmakarvojen alta tuleva katse on läpitunkeva. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.***

KORVAT:

*Pienet, pystyt, jäykät ja teräväkärkiset, eivät liian kaukana toisistaan eivätkä liian lähekkäin. **Karva on lyhyttä ja pehmeää (samettista), sitä ei tulisi leikata. Korvan yläosa on hapsuton. Pyöreäkärkiset, leveät, suuret, paksut tai liian runsaskarvaiset korvat ovat virheelliset.***

HANTA:

*13-16 cm pitkä. **Karva on karkeaa ja mahdollisimman suoraa, ei hapsuista. Häntä on iloisesti pystyssä; se ei saa kaartua eikä taipua selän päälle. Pitkä häntä ei ole toivottava; typistys on kielletty.***

ETURAAJAT

YLEISVAIKUTELMA:

*Eturaajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja suorat. **Karva on lyhyttä, tiheää ja kovaa.***

KAPALAT:

*Etukäpälät ovat takakäpäliä suuremmat, pyöreät, voimakkaat ja suhteessa koiran kokoon. Päkiät ovat paksut. **Karva on***

lyhyttä ja karkeaa. Päkiöiden alapuoli ja kaikki kynnet ovat mieluiten mustat.

KARVA:

Karvapeite on kaksinkertainen. Peitinkarva on karkeaa ja noin 5 cm pitkää, ei koskaan kiharaa. Turkista muistuttava pohjavilla on lyhyttä, pehmeää ja ihonmyötäistä. Avoin turkki on vakava virhe.

Rodun edustajat menestyvät hyvin näyttelyissä aina ryhmäkilpailuja myöten. Näyttelyissä esitetyt yksilöt edustavat pääosin maamme kapeaa kärkeä ja ovat usein samojen kasvattajien työn hedelmiä. Taitavien trimmaajien puute ja trimmauksen painotus näyttelymenestyksessä vaikuttaa sekä esitettyjen koirien että näyttelykäyntien määrään. Trimmauksen merkitys ULKONÄÖLLISESTI on täysin yliarvostettua, joskin selvää, sillä kyseessä on kuitenkin myös kauneuskilpailu. Ongelmana on, että harva tuomari todella tietää, miten rodun oikeasti tulisi olla trimmattu ja minkäläatuista karvapeitteen tulisi olla. Rotua on kuvailtu sen alkuaajoista lähtien mm. sanoilla ”turkkia ja turkinpippuria” ja rodun nimessä esiintyvä sana ”valkoinen” viittaa sille ominaiseen karvapeitteen väritykseen. Turkki on erinomaisen tärkeä rodulle ja sen ulkonäölle. Nykysuuntaus suosii koiria, jotka esitetään erittäin lyhyessä runkoturkissa (n. 1-2 cm). ”Karkeuden” saavuttamiseksi turkista on usein poistettu pohjavilla. Lisäksi koirilla on liehuvia karvoja päässä, mahan alla ja jaloissa. Nämä koristekarvat ovat laadultaan silkkisiä. Nyppimisen sijaan ne ovat leikattuja ja saksin muotoiltuja. Tämä on täysin ristiriidassa rotumääritelmän toivoman noin 5 cm mittaisen kaksinkertaisen karvapeitteen kanssa. Nyt on omaksuttu piirteitä muiden rotujen trimmauksesta, lähinnä amerikancockerspanielin. Alkuperäisen käyttötarkoituksen vaatima säänkestävä turkki, joka luotiin toimivaksi Skotlannin karuun, kosteaan ja kiviseen maastoon, on nykyisellään vain hauras muisto menneisyydestä. Tuomarit painottavat arvostelussaan liikaa turkin ulkonäköä sen laadun kustannuksella. Tämä on johtanut siihen, kuten monissa muissakin roduissa, että runsasturkkisemmat yksilöt, joilla lähes poikkeuksetta on laadultaan pehmeämmät turkit, menestyvät paremmin kuin rotumääritelmän mukaise karkeaturkkiset ja vähemmän näyttävät yksilöt. Karvapeitteen tulisi olla karkeaa aina pään ja jalkojen karvoitusta myöten ja pohjavillan tulisi olla karkean karvan alla omana erillisenä ”mattonaan” – ei sen seassa kuten nykyään usein on. Oikein trimmattuna westie on helppo hoitaa ja se vaatii vain harvoin pesua, sillä oikeanlaatuinen karkea karvapeite hylkii sekä likaa että vettä, lämmittää koiraa ankarallakin pakkasilmalla ja myös suojaa koiraa auringonpaisteelta. Sellainen koira on myös ilo silmälle.

Aivan pehmytturkkiset ns. bambam-turkit ovat täysin virheellisiä ja muuttavat kokonaan rodun ulkomuodon vieraaksi. Turkki on aivan pumpulin pehmeää ja todella runsasta. Karvapeite imee lian ja kosteuden itseensä kuin pesusieni ja rodun veikeä ”työkoiran” ulkomuoto muuttuu söpöksi lelukoiraksi. Ainoa oikea palkinto näyttelyssä sellaisille yksilöille on HYLÄTTY, eikä näitä pehmeäturkkisia saisi KOSKAAN käyttää siitokseen, sillä ominaisuus on hyvin voimakkaasti periytyvä ja vaikea kitkeä pois kannasta. Rodulla esiintyy myös turkin keltaisuutta ja ruskeita karvoja. Tämä liittyy usein nuoriin koiriin ja monet vaihtavat värin valkoiseksi myöhemmällä iällä. Tällä voi tuomarin katsantokannasta riippuen olla arvostelua alentava vaikutus. Kuitenkin toivomus on että tähän seikkaan suhtauduttaisiin ymmärtäväisin mielin, eikä suosittaisi vain ”vitivalkoisia” yksilöitä kaiken muun kustannuksella. Westienkin turkki vaihtuu ja saa useampia kerroksia iän ja trimmausten mukana. Kuitenkaan ruskehtava väritys ei koskaan saa olla vallitseva. Laatu on AINA väriä tärkeämpi!

Westiekerho järjestää trimmauskursseja koko maan alueella, sillä rodun olennainen ulkomuodollinen tekijä on juuri sen karkea, vettähylkivä ja valkoinen karvapeite. Se on myös yksi olennainen tekijä koiran ihon terveydelle

Punaisia tassuja ja muita värjäytymiä esiintyy valitettavan paljon. Ne ovat kuitenkin hankittuja ominaisuuksia ja hoidettavissa pois. Usein syynä on hiivatulehdus ja siihen liittyvä tassujen nuoleminen. Tästä kuitenkin tulee aina sakottaa arvostelussa, sillä rotu on valitettavasti tunnettu iho-ongelmistaan, eikä punatassuinen yksilö ole näyttelykuntoinen. Esimerkiksi luokan tiputus tai pahimmissa tapauksissa EVA voivat olla sopivia palkintoja. Iho-ongelmaisia koiria ei yleensä näyttelytetä, mutta sellaiselle tulisi antaa tapauksesta riippuen joko EVA tai HYLÄTTY

Koko

Säkäkorkeus: Noin 28 cm.

Kooltaan westien tulisi olla pieni, n. 28 cm säkäkorkeudeltaan. NOIN 28 senttiin kuuluvat sekä urokset että nartut, joten luonnollista, että poikkeamia molempiin suuntiin saa olla. Tosiasia on, että rodun edustajat kaikkialla ovat kasvaneet ja n. 30 cm lienee nykyinen keskimitta. Isoja yksilöitä löytyy, samoin liian pieniä ja kevyitä. Lyhytrunkoiset **näyttävät** aina pienemmiltä verrattuina pidempirunkoisiin. Näin ollen oikeat mittasuhteet ovat senttejä tärkeämmät, joskaan reilusti yli 30 cm ylittäneitä yksilöitä ei tule palkita.

Luonne ja ulkomuoto

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE:

Pieni, eloisa, leikkisä ja peloton; voimakas itsetunto. Ulkonäkö on veikeä. Valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen.

Luonne on oleellinen osa rotutyyppejä eikä ulkomuotoa voi erottaa käyttäytymisestä. Luonteeltaan westie on temperamenttinen, itsevarma, iloinen ja avoin. Länsiylämaan terrierit ovat älykkäitä, uteliaita ja ennen kaikkea reippaita.

Rotu on hyvin sosiaalinen ja se viihtyy muiden koirien ja ihmisten parissa, onhan rotu toiminut laumoissa metsästäjien apuna. Westie on täysi terrieri riistavietteen ja sellaisena se myös täytyy säilyttää! Westien voi usein nähdä kärsivän myös "Napoleon-kompleksista." Ryhdikkyys ja mielipidemittarina toimiva häntä kertovat missä mennään.

Arkoja ja pelokkaita yksilöitä esiintyy. Näyttelyissä luonteen puuttumisesta tulee rangaista ankarasti, sillä "turkkia ja turkinpippuria" pätee tässäkin kohtaa. Westie ei ole oikeanlainen rodun edustaja ilman komeaa ryhtiä ja itsevarmaa, pöyhkeilevää käytöstä. Ja hännän tulee aina olla pystyssä näyttelykehässä. Rodun maine huonokäyttöisenä tappelupukarina tai kurittomana pelkopurijana ei tee rodulle hyvää PR:ää. Aggressiiviset yksilöt hylätään poikkeuksetta näyttelykehissä, mutta myös arkuuteen ja flegmaattisuuteen tulisi kiinnittää huomiota

Yhteenvedo rodun keskeisimmistä ulkomuoto- ja rakenneongelmista

MITTASUHTEET JA KULMAUKSET

- Rintakehän lyhyys/lanteen pituus
- Liian avoimet etukulmaukset
- Niukat takakulmaukset, lantion asento ja hännänkiinnitys

Yleisimmät mittasuhteet muodostuvat avoimista, niukoista kulmauksista ja pitkästä selästä ja lanne-osasta. Luisu lantio pilaa hännän asennon eikä koira pysty kantamaan häntäänsä oikeassa asennossa. Luisun lantion vuoksi hyvinkin kulmautuneet takaraajat jäävät liikkeessä rungon alle ja liikkeestä puuttuu tarvittava voima.

ETUOSA JA ETURAAJAT

Ulkokierteiset ja eriasteisesti käyrät eturaajat ovat yleinen virhe. Kun koiralla on huonot etukulmaukset ja/tai ulkonevat kyynärpäät ja käyrät eturaajat, kypälät kääntyvät ulospäin eivätkä toivotut suorat vapaat etuliikkeet ole mahdolliset.

PÄÄ

Päät ja ilmeet ovat rodun maailmanlaajuinen ongelmakohta:

- Kallot ovat kapeita
- Kuono-osat ovat liian pitkiä ja kapeita: kapealeukaiset heikot kuono-osat vaikuttavat ilmeeseen, kuonoon ei tule haluttua täyteläisyyttä
- Otsapenkereet ovat huomaamattomia
- Kulmakaaret puuttuvat
- Korvat ovat suuria ja haja-asentoisia
- Silmät ovat lähekkäin toisiaan sekä avonaisia ja vaaleita

LEUKOJEN KAPEUS, HAMMASPUUTOKSET, HAMPaidEN KOKO

ssiintyy paljon liian kapeita leukoja, pieniä hampaita ja useiden välihampaiden puutoksia. Huonojen suiden ja leukojen vuoksi puruvoima heikkenee ja koirat altistuvat purentavioille: kapeissa leuoissa vaarana ovat ahdasasentoiset kulmahampaat ja pienihampaiset leuat liikkuvat helposti leikkaavasta purennasta tasapurentaan ja jopa alapurentaan.

KARVAPEITE

Esiintyy paljon eriasteisesti liian pehmeitä/liukkaita turkkeja. Trimmauksella/trimmaamattomuudella vaikutetaan liikaa ulkomuototuomareihin.

5. AIEMMAN JALOSTUKSEN TAVOITEOHJELMAN TOTEUTUMINEN

5.1. Aiemman jalostuksen tavoiteohjelman toteutuminen

Westiekerhon aikaisempi jalostuksen tavoiteohjelma hyväksyttiin vuonna 2009. Kasvattajasitoutumus astui voimaan 1.5.2010 (hyväksytty 20.3.2010 kevätkokouksessa) ja kasvattajien sitoutuminen jalostuksen tavoiteohjelmaan on ollut hyvä. Jalostustoimikunta on ylläpitänyt lehdessä ja internetsivuilla kasvattajalistaa, jolla olevat kasvattajat ovat sitoutuneet noudattamaan voimassaolevaa jalostuksen tavoiteohjelmaa. Pentuvälitykseen on otettu pentueet, jotka täyttävät jalostuksen tavoiteohjelman vähimmäisvaatimukset. Pentuvälittäjä on kertonut westien luonteesta, terveydestä, turkin hoidosta, ruokinnasta ja kasvatuksesta sekä varoittanut kyselijöitä pentutehtailusta, paperittomista pennuista ja laittomasti maahantuoduista koirista. Jalostustoimikunta on neuvonut kyselijöitä westien kasvatukseen liittyvissä asioissa.

Westie-lehti ja kerhon nettisivut sekä facebook-sivusto ovat toimineet yhteyskanavina harrastajien ja yhdistyksen välillä. Kerhon internetsivut ovat vanhat ja hankalat päivittää, mistä johtuen internetsivuja ei ole voinut hyödyntää täysipainoisesti ja mm. terveyskyselylomakkeiden uudistus ja jalostustarkastusten julkaisu on jäänyt odottamaan internetsivujen uudistamista.

Populaation kokonaistila ja rakenne

Tavoite

- Säilyttää mahdollisimman laaja geenipooli jotta sukusiitosaste ei kasva.
- Välttää matadorijalostusta.
- Selvittää populaation todellinen tilanne.
- Ohjata ja opastaa uusia koiranomistajia.
- Jakaa tietoa rodusta kiinnostuneille jo ennen koiran hankintaa.
- Kouluttaa erityisesti uusia kasvattajia.

Tehdyt toimenpiteet

- Yksittäisen yhdistelmän sukusiitosasteeksi (5. sukupolven mukaan laskettuna) on suositeltu enintään 6,25 % (serkusparitus) ja mielellään alle 2,5 %.
- Internetsivuilla ja lehdessä ylläpidetty uroslistaa, jolle hyväksytään JTO:n suositukset täyttävät urokset. Uroslistaa on päivitetty ja listalla olevien urosten määrä on saatu kaksinkertaistettua. Uroksen jälkeläismäärälle on asetettu suositus korkeintaan 70 pentua koiran elinaikana (vastaa noin 3,5 % neljän vuoden rekisteröinnistä).
- Lehdessä julkaistu vuosittain koosteet populaation tilasta ja rakenteesta (mm. siitokseen käytetyt koirat ja niiden jälkeläismäärät)
- Internetsivuille on lisätty tietoa pennun hankintaa ulkomailta suunnitteleville.
- Järjestetty vuosittain westiekerhon jäsenille kasvattajapäivä, jossa on keskitytty johonkin ajankohtaiseen tai muuten rodun kannalta tärkeään aiheeseen. Kasvattajapäivien koosteet on julkaistu lehdessä.

Tavoitteissa onnistuminen

- Vuosina 2010 - 2012 syntyneistä pentueista (yhteensä 378 pentuetta) 19 pentuetta (5 %) ylitti maksimi sukusiitosasteen 6,5 % ja 35 pentuetta (9,3 %) ylitti suosituksen sukusiitosasteesta 2,5 %.
- Populaation sukusiitosaste ei edellisen JTO:n voimassaoloaikana ole muuttunut.
- Urosten jalostuskäytön määrän rajoittamisessa on onnistuttu hyvin. Vuosina 2009 - 2012 yhdenkään uroksen jälkeläismäärä ei ylittänyt 70 pentua.

Luonne

Tavoite

- Pyrkii kasvattamaan rodunomaisen luonteen omaavia, yhteiskuntakelpoisia koiria.
- Kehittää kattava ja luotettava menetelmä luonteiden arviomiseen.
- Oikeanlaisen luonteen vaaliminen ja esiintuominen ulkomuototuomarikoulutuksessa.
- Luonteiden arviointi jalostustarkastusten yhteydessä.

Tehdyt toimenpiteet

- Tuomarikoulutuksessa on painotettu luonteen merkitystä.
- MH-kuvauksia on järjestetty vuodesta 2011 alkaen.
- Jokaisen jalostustarkastuksessa käyneen koiran arviointiin on laitettu lyhyt maininta käyttäytymisestä tarkastustilanteessa.

Tavoitteissa onnistuminen

- MH-luonnekuvauksessa on käynyt 1.10.2013 mennessä yhteensä 39 valkoista länsiylämaanterrieriä.

Käyttöominaisuudet

Tavoite

- Tuoda rotua esiin monipuolisena harrastuskoirana, jonka kanssa voi harrastaa esimerkiksi agilitya, luolakoiratoimintaa sekä jäljestämistä.

Tehdyt toimenpiteet

- Westie -lehden harrastepalstalla on julkaistu tuloksia agilitysta ja muista koe- ja kilpailutuloksista sekä kaverikoira toiminnasta.
- Yhdistys on palkinnut vuosittain Vuoden Agility-, Toko- ja Koiratanssi Westiet.

Tavoitteissa onnistuminen

- Westejä esiintyy nykyisin aiempaa enemmän kaikissa harrastelajeissa: agilityssa (noin 200-300 agilitystarttia vuodessa), tokossa (56 koekäyntiä vuosina 2009-2012), koiratanssissa (4 kpl vuonna 2012), jäljestämässä (vuosina 2009-2012 28 koekäyntiä).

Terveys

Tavoite

- Pyritään säilyttämään rotu terveenä vakavista perinnöllisistä sairauksista.
- Ihottumatilanteen selvittäminen.
- Yritetään hankkia kattavaa tilastointikelpoista tietoa rodun terveystilanteesta (esim. ihottumista).

Tehdyt toimenpiteet

- Jalostustoimikunta on lähettänyt vuosittain pentuekyselyt ja pentueiden 5-vuotiskyselyt kasvattajille. Netissä on ollut vapaasti täytettävissä oleva terveystutkimus westien omistajille.
- Jalostustoimikunta on arkistoinut SKL:n toimittamat terveystutkimuspaperit ja terveystutkimustuloksista on julkaistu koosteet vuosittain lehdessä.
- Tuomarikoulutuksessa on pyydetty kiinnittämään huomiota purentoihin ja punertaviin tassuihin.
- Pentuvälitykseen ja kasvattajalistalle on ollut ehtona siitokseen käytettävien yksilöiden silmä- ja polvitarkastukset.

Tavoitteissa onnistuminen

- Vuosina 2010 - 2012 rekisteröidystä pentueista 84 %:lla molemmat vanhemmat oli silmätarkastettu. Silmä- tai polvitarkastuksissa sairaaksi todettuja koiria on siitokseen käytetty erittäin vähän.
- Kasvattajat ovat vastailleet melko kiitettävästi pentue- ja 5-vuotiskyselyihin.
- Netin terveystutkimukseen tullut viime vuosina vähenevässä määrin vastauksia, eikä kuolleista ole täytetty kaavaketta. Kyselykaavaketta ei ole vielä saatu uudistettua.

Ulkomuoto

Tavoite

- Säilyttää rotumääritelmän mukainen valkoinen länsiylämaanterrieri, jolla on sille rotutyypilliset erityispiirteet. Tähän pyritään tuomarikoulutuksella, jalostustarkastuksilla sekä kasvattajien opastamisella. Jalostustoimikunta laatii tilannekatsauksen rotuun, sen ansioihin ja virheisiin ulkomuototuomarien täydennyskoulutustilaisuutta varten.

Tehdyt toimenpiteet

- Tuomarikoulutusta on uudistettu.
- Vuosittain on järjestetty kasvattajapäivät, jossa aiheet ovat vaihdelleet.
- Jalostustarkastuksia on järjestetty vuodesta 2009 alkaen ja vuoden 2012 loppuun mennessä tarkastettuja koiria on ollut 65 kpl. Jalostustarkastusten tulokset julkaistu westie -lehdessä.
- Rotumääritelmä on päivitetty 20.08.2011.
- Näyttelyiden tulokset ja arvostelut julkaistu nettisivuilla.
- Pentuvälitykseen ja kasvattajalistalle on hyväksytty vain pentueet, joiden molemmilla vanhemmilla on vähintään kaksi laatuarvostelun EH palkintoa tai hyväksytty jalostustarkastus.

Tavoitteissa onnistuminen

- Edelleen käytetään jalostukseen jonkin verran koiria, joilta puuttuvat sekä näyttely- että terveystulokset.

5.2. Käytetyimpien jalostuskoirien taso

Taulukko 11. Vuosina 2009 - 2012 20 eniten käytetyn uroksen omat ja jälkeläisten näyttelytulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Uros	Näyttely paras oma tulos	Näyttely huonoin oma tulos	Pennut/ pentuetta/ narttua 2009-2012	Pennut/ pentuetta/ yht > 24.9.2013	Näyttelyssä käyneet jälkeläiset kpl > 24.9.2013	Jälkeläisten palkinnot koirakohtaisesti: paras-huonoin >24.9.2013
Alborada Heraldo	CIB	ERI	63/14/13	70/16	5	EH-EH sert-EH MVA-EH MVA-ERI MVA-ERI
Emelja	-	-	52/10/4	52/10	1	H

Mer-Las Crepe	sert	H	46/13/11	51/14	9	ERI-EH H EH-H EH-EH ERI-EH ERI-EH ERI-H ERI-EH ERI-H
Tweed Time And Space	CIB	EH	45/13/13	45/13	9	EH-EH ERI ERI-EH ERI-H MVA-ERI ERI-EH ERI-T sert-ERI EH
Armadale's Me Myself And I	varasert	ERI	43/11/8	126/33	11	ERI-H EH-EH EH H EH EH-T EH ERI H EH-H EH
Svit Harmful Yunitus	H	H	40/8/5	45/9	2	ERI-EH EH-H
Who's Breaking The News	CIB	EH	39/10/10	49/12	4	ERI-EH EH H ERI
Alderhill's Elmer	sert	EH	39/10/10	39/10	7	EH ERI-EH ERI EH ERI-EH ERI-H ERI-H
White Borzie Edvard	-	-	38/8/8	38/8	6	EH-H EH EH-T ERI-EH EH-T ERI-EH
Rusty Boy Sunshine Celbration	FI MVA	ERI	37/11/11	47/13	5	sert-EH ERI-ERI MVA-ERI ERI-ERI ERI-ERI
Alborada Harrison *	FI MVA	SA	36/12/12	36/12	4	sert-sert H ERI ERI-ERI
von Kibe Momba *	FI MVA	ERI	33/10/10	33/10	7	EH-H ERI-H ERI-H

						ERI-H EH ERi-EH ERI-H
Capzy's Dream Kake	ERI	H	32/9/9	43/11	2	EH H
Flammeus Kepponen	-	-	29/7/7	29/7	3	EH-H ERI-H H-H
Starring Vladimir	CIB	varasert	28/8/8	32/9	2	EH H
White Glory Irsimos *			27/4/4	27/4	1	sert
Gleizz Xpect No More	-	-	26/7/5	26/7	1	ERI-H
Spark's Midsummer Express	CIB	EH	24/6/6	43/12	10	ERi-EH ERI-HYL ERI-EH HYL H H EH-EH EH MVA-EH MVA-ERI
Starring Hard Cover	FIN MVA	ERI	24/5/5	32/9	6	ERI-H H sert-ERI MVA-EH MVA-H ERI-EH
Alborada Choco	FI MVA	ERI	24/9/9	29/10	13	ERI-EH ERI-ERI MVA-EH ERI EH-EH EH-T ERI-H ERI-ERI ERI-ERI EH MVA-EH sert-ERI MVA-H

- Ulkomailla asuva uros

Taulukko 12. Vuosina 2009 - 2012 20 eniten käytetyn nartun omat ja jälkeläisten näyttelytulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Narttu	Näyttely paras oma tulos	Näyttely huonoin oma tulos	Pennut/ pentuetta/ urosta 2009-2012	Pennut/ pentuetta/ urosta yht > 24.9.2013	Näyttelyssä käyneet >24.9.2013	Jälkeläisten palkinnot: paras - huonoin >24.9.2013
Stars Factory Circeya	H	H	21/4/3	28/5/4	5	H H ERI-H H sert-H
Svit Harmful Yurmala	-	-	20/3/1	20/3/1	0	
Riiwiön	-	-	26/4/4	26/4/4	2	EH-EH

Rebecca						H
Loving You Lovely	FI MVA	EH	18/4/4	18/4/4	6	ERI ERI sert sert-ERI MVA - EH
Melanie Na Hrbech	-	-	18/3/1	18 /3/1	1	ERI-EH
Glafira	-	-	17/3/2	17 /3/2	0	
Scandic West Frensis	ERI	EH	16/3/3	16 /3/3	4	ERI-EH EH-EH EH-H ERI-H
Orchidea	H	T	15/3/3	21 /4/3	6	H-H EH-H EVA EH-H EH-H EH-H
Svit Harmful Humpty- Dumpty	-	-	14/3/1	20/4/1	3	EH-H H H
Chiwest Euphrosyne	ERi	ERI	14/2/2	20/3/2	0	
Scarlet Lilly	-	-	14/2/2	19 /3/2	0	
White Villan Blazing Glory	FI MVA	ERI	14/3/3	19 /4/4	7	ERI-ERI MVA-ERI MVA-EH sert-ERI EH ERI-EH sert-ERI
Svit Harmful Zhimusika-Zima	-	-	14/4/1	14 /4/1	0	
Wass Lady Rosalia	ERI	EH	14/3/2	14 /3/2	0	
Capzy's Via Vicky	EH	EH	13/3/3	18 /4/4	1	ERI-H
White Villan Rolls Rose	varasert	H		17 /4/4	2	ERI-ERI MVA-ERI
Otrada	H	H	13/3/2	13 /3/2	5	sert-T ERI-T ERI-H ERI-EH ERI-H
Kulkuselän Angelika	varasert	H	13/3/3	13 /3/3	1	EH-H
Westcharm's Carnation	ERI	H	12/2/2	12 /2/2	2	EH-H H
Hot Tramp's Ciconia	EH	H	12/4/4	12 /4/4	3	ERI-EH H ERI-H

Taulukko 13. Vuosina 2009 - 2012 20 eniten käytetyn uroksen tutkimustiedot ja jälkeläistulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Uros	Polvet	Silmät	Pennut/ pentuetta/ narttua 2009-2012	Pennut/ pentuetta/ yht > 24.9.2013	Tutkittu silmät	Silmät OK	Tutkittu polvet	Polvet 0/0
Alborada Heraldo	0/0	OK	63/14/13	70/16	8	7	8	7
Emelja	-	-	52/10/4	52/10	0		0	
Mer-Las Crepe	0/0	OK	46/13/11	51/14	5	5	5	5
Tweed Time And Space	0/0	OK	45/13/13	45/13	7	5	6	6
Armadale's me Myself And I	0/0	OK	43/11/8	126/33	14	12	15	15
Svit Harmful Yunitus	0/0	OK	40/8/5	45/9/5	1	1	1	1
Who's Breaking The News	0/0	OK	39/10/10	49/12	3	2	3	3
Alderhill's Elmer	0/0	OK	39/10/10	39/10	4	4	4	4
White Borzie Edvard	0/0	OK	38/8/8	38/8	2	2	2	2
Rusty Boy Sunshine Celbration	0/0	OK	37/11/11	47/13	7	5	7	7
Alborada Harrison *	0/0	OK	36/12/12	36/12	8	7	7	7
Von Kibe Momba *	0/0	OK	33/10/10	33/10	10	10	8	7
Capzy's Dream Kake	0/0	OK	32/9/9	43/11	1	1	1	1
Flammeus Kepponen	0/0	OK	29/7/7	29/7	2	2	4	3
Starring Vladimir	0/0	OK	28/8/8	32/9	1	1	1	1
White Glory Irsimos *			27/4/4	27/4	0		0	
Gleizz Xpect No More	-	-	26/7/5	26/7	3	3	3	3
Spark's Midsummer express	0/0	OK	24/6/6	43/12	9	8	9	8
Starring Hard Cover	0/0	OK	24/5/5	32/9	5	5	6	5
Alborada Choco	0/0	OK	24/9/9	29/10	17	16	17	17
* Ulkomailta asuva uros								

Taulukko 14. Vuosina 2009 - 2012 20 eniten käytetyn nartun terveystutkimukset ja jälkeläistulokset.

Lähde: KoiraNet jalostustietokanta.

Narttu	Polvet	Silmät	Pennut/ pentueet/ urokset 2009-2012	Pennut/ pentueet YHT.	Tutkittu silmät	Tulos OK	Tutkittu polvet	Tulos 0/0
Stars Factory Circeya	0/0	OK	21/4	28/5	2	2	3	2
Svit Harmful Yurmala	-	-	20/3	20/3	0		0	
Riiwiön Rebecca	0/0	OK	19/3	26/4	2	2	2	2
Loving You Lovely	0/0	OK	18/4	18/4	6	6	6	6
Melanie Na Hrbech	0/0	OK	18/3	18/3	0		0	
Glařira	-	-	17/3	17/3	2	2	1	1
Scandic West Frensis	0/0	OK	16/3	16/3	1	1	1	1
Orchidea	0/0	OK	15/3	21/4	4	4	4	3
Svit Harmful Humpty- Dumpty	0/0	OK	14/3	20/4	2	2	2	2
Chiwest Euphrosyne	0/0	OK	14/2	20/3	3	2	3	3
Scarlet Lilly	-	OK	14/2	19/3	1	1	1	1
White Villan Blazing Glory	0/0	OK	14/3	19/4	4	3	4	4
Svit Harmful Zhimusikazima	-	-	14/4	14/4	1	1	1	1
Wass Lady Rosalia	0/0	OK	14/3	14/3	1	1	1	1
Capzy's Via Vicky	0/0	OK	13/3	18/4	1	1	1	1
White Villan Rolls Rose	0/0	OK	13/3	17/4	1	1	1	1
Otrada	0/0	OK	13/3	13/3	5	5	5	5
Kulkuselän Agelika	0/0	OK	13/3	13/3	1	1	1	1
Westcharm's Carnation	0/0	OK	12/2	12/2	0		0	
Hot Tramp's Ciconia	0/0	OK	12/4	12/4	2	2	2	2

Muita, kuin jalostukseen käytettäviä koiria, tutkitaan hyvin vähän, mikä näkyy taulukossa vähäisinä jälkeläistuloksina

6. JALOSTUKSEN TAVOITTEET JA TOTEUTUS

6.1. Jalostuksen tavoitteet

Westien tulee jatkossakin olla miellyttävä seurakoira, jonka kanssa voi harrastaa monipuolisesti. Kasvatustyötä pyritään ohjaamaan siten, että jalostuksen tuloksena on tyypiltään rodunomainen, hyväluonteinen, fyysisesti ja psyykkisesti terve valkoinen länsiylämaanterrieri.

Perinnöllisen monimuotosuuden ylläpitäminen

- Säilyttää mahdollisimman laaja geenipooli jotta sukusiitosaste ei kasva.
- Välttää matadorijalostusta.
- Ohjata ja opastaa uusia koiranomistajia.
- Jakaa tietoa rodusta kiinnostuneille jo ennen koiran hankintaa.
- Kouluttaa erityisesti uusia kasvattajia.

Luonne

- Rotujärjestö pyrkii ohjaamaan/neuvomaan/valistamaan kasvattajia jalostamaan rodunomaisen luonteen omaavia valkoisia länsiylämaanterriereitä ja koirien omistajia kasvattamaan koiristaan yhteiskuntakelpoisia.
- Pyritään kehittämään rotuprofiilia MH-luonnekuvauksen tulosten perusteella.
- Oikeanlaisen luonteen vaaliminen ja sen esiintuominen ulkomuototuomarikoulutuksessa.
- Luonteita arvioidaan myös jalostustarkastusten yhteydessä.

Käyttöominaisuudet

- Pyritään tuomaan rotua esiin monipuolisena harrastuskoirana, jonka kanssa voi harrastaa esimerkiksi agilitya, luolakoira-toimintaa sekä jäljestämistä.

Terveys

- Pyritään säilyttämään rotu terveenä vakavista perinnöllisistä sairauksista.
- Pohditaan, miten olemassa olevia terveystietoja saataisiin helpommin käsiteltävään muotoon, niin että tilastojen ja vertailujen tekeminen olisi mahdollista.

Ulkomuoto

- Tavoitteena on säilyttää rotumääritelmän mukainen valkoinen länsiylämaanterrieri, jolla on sille rotutyypilliset erityispiirteet. Tähän pyritään tuomarikoulutuksella, jalostustarkastuksilla sekä kasvattajien opastamisella.
- Jalostustarkastusten tulokset julkaistaan westie -lehdessä sekä kerhon internetsivuilla.

Kasvattajan vastuu

Kasvattajan kasvatustoiminnan ensisijainen tavoite on säilyttää rotu rotumääritelmän mukaisena niin ulkomuodoltaan kuin luonteeltaan ja pyrkiä parantamaan rodun terveystilannetta. Kasvattajan tulisi omata rodusta, perinnöllisyydestä ja koiranjalostuksesta, synnytyksestä ja pentueen hoidosta hyvät tiedot. Lisäksi kasvattajalla tulisi olla soveliaat olosuhteet koiran pidolle ja kasvatustoiminnalle. Kasvattajan tulisi asettaa aina rodun etu henkilökohtaisten intressiensä edelle. Kasvattajan tulisi noudattaa kasvatustoiminnassaan SKL-FKK ry:n ja Westiekerho ry:n sääntöjä.

Kasvattajan tulisi käyttää jalostukseen vain sellaista narttua, joka täyttää ainakin jalostusnartun vähimmäisvaatimukset. Hänen tulisi poistaa narttu jalostuksesta, mikäli sen todetaan periyttävän jotain virhettä tai sairautta – suhteutettuna sairauden vakavuuteen ja sen yleisyyteen. Myös siitokseen käytettävän uroksen tulisi täyttää samat jalostuksen vähimmäisvaatimukset eikä siitosparilla saisi olla samoja virheitä. Kasvattajan tulisi myös ilmoittaa jalostustoimikunnalle, mikäli pentueessa ilmenee jotakin jalostusmielessä huomioitavaa (esim. mahdolliset keisarinleikkaukset, kuolleet pennut ja epämuodostumat). Kasvattajan tulisi osallistua rodun terveyden seurantaan palauttamalla ns. pentuseurantalomakkeet jalostustoimikunnalle.

Kasvattajan tulisi osoittaa kiinnostustaan rodun kehitykseen osallistumalla näyttelyihin ja yhdistyksen Kasvattaja-/Westiepäiville.

Kasvattajan tulisi luovuttaa pentunsa hyväkuntoisina, aikaisintaan seitsemän viikon ikäisinä ja tehdä jokaisesta myymästään ja sijoittamastaan pennusta kirjallinen sopimus ostajan tai vastaanottajan kanssa käyttäen SKL-FKK ry:n voimassa olevia sopimuslomakkeita sekä Westiekerhon kauppasopimuksen lisäliitettä. Olisi suotavaa, että eläinlääkäri olisi tarkastanut pennut ja että myös niiden silmät olisi peilattu harmaakaihin varalta. Kasvattajan pitäisi antaa jokaisen pentunsa mukana kirjalliset westien hoito-, ruokinta- ja kasvatusohjeet sekä liittää pennunomistajat Westiekerho ry:n jäseniksi. Kasvattajan olisi pyrittävä rakentamaan yhteistyöhön pennunomistajan kanssa. Kasvattajan tulee kantaa vastuu kasvattamistaan pentueista.

6.2. Suositukset jalostuskoirille ja yhdistelmille

Länsiylämaan terrierin kasvatukselle on määritelty seuraavat suositukset ja ohjeet, jotka jalostusyhdistelmien tulisi täyttää. Viimeistään ennen astutusta tulisi molempien osapuolien varmistaa, että sekä uros että narttu täyttävät niille asetetut suositukset.

Ikä

Koiran tulee olla astushetkellä niin vanha (vähintään 12 kk), että sille on voitu tehdä Suomen Kennelliiton viralliset terveystutkimukset. Suomen Kennelliiton yleisen jalostusstrategian mukaan koiran tulisi astutushetkellä olla vähintään 2 vuotias.

Terveys

Siitokseen käytettävän koiran tulee olla terve. Jalostukseen käytettävällä koiralla ei saa olla hyvinvointia alentavia, normaalin liikunnallisen elämän estäviä sairauksia ja vikoja eikä sairautta, joka vaatii säännöllistä tai toistuvaa lääkehoitoa tai erityisruokavaliota. Koiralla ei myöskään saa olla vikaa tai sairautta, jota tiineys ja synnytys pahentaa.

Koiralla tulee astutushetkellä olla virallinen silmä- ja polvitarkastuslausunto. Silmä- ja polvitarkastus tarkastus tulee tehdä ennen koiran ensimmäistä astutusta, vähintään 1 vuoden ikäiselle koiralle. Silmätutkimustulos ei saa olla viittä vuotta vanhempi. Siitokseen ei tule käyttää yksilöä, jolla on todettu perinnöllinen silmänsairaus (sairauksista kerrottu tarkemmin kohdassa "Terveys ja lisääntyminen"). Ns. Y-sutura ei ole este koiran jalostuskäytölle. Mikäli 1-polvista yksilöä käytetään siitokseen, tulee toisella vanhemmalla olla 0/0 polvet. Siitokseen ei tule käyttää koiraa, jolla on huonommat polvet kuin 1-aste.

Lisääntyminen

Narttua, joka esim. polttoheikkouden tai rakenteellisen poikkeavuuden takia ei kykene normaaliin synnytykseen, ei suositella siitokseen yhden keisarileikkauksen jälkeen. Uroksia, jotka eivät ole kyenneet astumaan normaalisti tai joilla on puutteellinen sukuvietti, ei tule käyttää jalostukseen.

Luonne

Luonne tulee olla rotumääritelmän mukainen: valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen. Koiraa tulee voida käsitellä normaalisti. Arkoja, flegmaattisia tai vihaisia koiria ei saa käyttää siitokseen.

Näyttelytulos

Koiralla tulee olla virallisista näyttelyistä Suomessa vähintään kaksi laatuarvostelun ensimmäistä EH (erittäin hyvä) palkintoa eri tuomareilta tai ulkomailla saavutettu valion arvo. Hyväksytyt jalostustarkastus korvaa näyttelytulokset.

Jälkeläisten laatu

Mikäli koiralla on aikaisemmin ollut pentuja, olisi koiran omistajan selvitettävä onko jälkeläisillä ollut perinnöllisiä sairauksia. Olisi suotavaa, että aikaisemmat jälkeläiset olisivat käyneet näyttelyissä sekä silmä- ja polvitarkastuksissa.

Läheinen sukusiitos

Yksittäisen yhdistelmän sukusiitosasteeksi (5. sukupolven mukaan laskettuna) suositellaan enintään 6,25 % (serkusparitus) ja mielellään alle 2,5 %.

Nartulle asetettavat yleiset suositukset

Nartulla voidaan teettää enintään viisi (5) pentuetta (=synnytystä), siten, että edellisestä synnytyksestä on kulunut vähintään 10 kuukautta. Tätä tiheämpi synnytys sallitaan nartulle kerran. Jos nartulla on ollut vuoden aikana kaksi pentuetta, seuraavan synnytyksen väli on oltava vähintään yksi vuosi. Kahdeksan vuotta täyttäneen nartun astuttaminen edellyttää aina eläinlääkärin todistusta, jonka mukaan pennutuksesta ei ole haittaa nartun terveydelle (Kennelliiton koirarekisteriohje 2013).

Urokselle asetettavat yleiset suositukset

Uroksen jälkeläismäärä ei tule ylittää 70 pentua koiran elinaikana. Kuitenkin viimeinen pentue voi ylittää enimmäismäärän.

Ulkomaalainen uros

Jos suomalainen narttu astutetaan ulkomailla ulkomaalaisella uroksella tai tuontispermalla Suomessa, ei uroksella tarvitse olla silmä- ja polvitarkastuslausuntoa. Jos ulkomaalainen uros on tuotu Suomeen ja astutus tapahtuu Suomessa, tulee uroksella olla virallinen silmä ja polvitarkastuslausunto.

6.3. Rotujärjestön toimenpiteet

Rotujärjestön toiminnan tavoitteena on kehittää valkoista länsiylämaanterrieriä Suomessa ja pyrkiä valistus- ja ohjaustoiminnallaan luomaan maahamme westiekanta, joka on tämän jalostuksen tavoiteohjelman mukainen, eli jalostuspohjaltaan riittävän laaja, luonteeltaan tyypillinen, elinvoimainen ja perimältään mahdollisimman terve sekä tyypiltään ja rakenteeltaan yhteneväinen ja rotumääritelmän mukainen.

Rotujärjestön tehtävänä on ennen kaikkea olla palveluelin, jonka tärkein tavoite on kerätä rodusta mahdollisimman monipuolista, ajankohtaista ja tarpeellista tietoa ja saattaa se nopeasti kasvattajien ja harrastajien käyttöön.

Tietojen kerääminen

Westiekerholla on nettisivuillaan terveystarkastus, johon voi vastata siellä helposti ja lähettää sen sieltä suoraan jalostustoimikunnalle.

Jalostustoimikunta arkistoi sille osoitetut aineistot:

- SKL-FKK:n toimittamat materiaalit
 - näyttelytulokset
 - silmä- ja polvitarkastus- ym. lausunnot
- Jalostustarkastuspöytäkirjat
- Jalostustiedustelut ja muu kasvattajilta ja koiranomistajilta saadut aineistot
- Muu jalostustoimikunnalle osoitettu informaatio.

Tietojen julkaiseminen

Jalostustoimikunnan koostaa edellä mainitun aineiston julkaisukelpoiseen muotoon ja saattaa sen kasvattajien ja harrastajien käyttöön yhdistyksen lehden ja muiden mahdollisten julkaisujen välityksellä. Lisäksi jalostustoimikunta valistaa rotujärjestön jäseniä rodun kehityshistoriasta, koiran jalostuksesta, perinnöllisyydestä ja koiran käyttäytymisestä sekä opastaa erityisesti uusia harrastajia ja kasvattajia westien hoitoon, kasvatukseen, terveyteen, astukseen, synnytykseen, pentueen hoitoon ja luovutukseen ym. liittyvissä kysymyksissä.

Jalostustarkastukset

Vuonna 2009 järjestettiin ensimmäinen jalostustarkastus ja sen jälkeen niitä on järjestetty vuosittain yksi tai kaksi. Tarkastuskäytäntöjä pyritään kehittämään edelleen ja järjestämään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan.

Urosrekisteri

Jalostustoimikunta ylläpitää urosrekisteriä, johon hyväksytään mukaan kaikki urokset, jotka täyttävät tässä jalostusohjesäännössä mainitut siitosurosten yleiset suositukset. Kun uroslista julkaistaan, sisältää se kustakin uroksesta omistajan yhteystiedot, silmä- ja polvitutkimusten päivämäärät ja tulokset. Mikäli uros on valio, tiedot siitä keneltä ja mistä se on serttinsä saanut. Mikäli uros ei ole valio, ilmoitetaan keneltä jalostussuosituksen mukainen palkinto on saatu. Omistajan niin halutessa, voidaan lisäksi julkaista muita tuloksia kuten esim. MH-luonnekuvaus.

Jalostusneuvonta

Jalostusneuvonta on maksutonta ja suositusluonteista eikä sido kasvattajaa. Kasvattaja yksin on vastuussa kasvattamistaan pennuista ja niissä mahdollisesti ilmenevistä vioista. Kasvattajat lähettävät jalostustoimikunnan sihteerille jalostustiedustelunsa käyttäen jalostustiedustelulomaketta. Jalostustiedustelulomake löytyy Westiekerhon internetsivuilta ja pyydettyä sen saa jalostustoimikunnalta. Jalostustiedustelu tulee tehdä hyvissä ajoin, mielellään kaksi kuukautta ennen nartun juoksun oletettua alkamisaikaa.

Nartun omistaja valitsee itse muutamia uroksia, joista hän esittää jalostustoimikunnalle kyselyn. Kokeneiden kasvattajien esittämiin siitospareihin suhtaudutaan periaatteessa myönteisesti, mutta voidaan ehdottaa myös muita perusteltuja vaihtoehtoja. Ellei narttu toimikunnan mielestä ole sopiva siitoskoiraksi, on jalostustoimikunta oikeutettu ja velvoitettu ilmoittamaan mielipiteensä perustellusti nartun omistajalle. Kaikki jalostustiedustelut käsitellään koko jalostustoimikunnan kesken ja niistä laaditaan pöytäkirja.

Kasvattajapäivä/Westiepäivä

Jalostustoimikunta järjestää Westiekerho ry:n jäsenille Kasvattajapäiviä/Westiepäiviä, joissa syvennyttään ajankohtaisiin ja rodun kannalta tärkeisiin aiheisiin. Jäsenistön toivomuksia kasvattajapäivän aiheista otetaan huomioon tilaisuuksia suunniteltaessa. Tilaisuudesta laaditaan yhteenveto Westie-lehteen.

Jalostustoimikunnan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus

Jalostustoimikunta laatii vuosittain toimintasuunnitelman, josta käyvät ilmi toimenpiteet, joilla jalostustoimikunta toteuttaa sille asetettuja tavoitteita. Vuosittaisesta toimintakertomuksesta käy ilmi tavoitteiden toteutuminen. Jalostustoimikunnan toimintasuunnitelma ja toimintakertomus julkaistaan Westie-lehdessä.

Muut tehtävät

Rotuyhdistys pyrkii seuraamaan rodun kehitystä ja tasoa ulkomailla ja pitämään yhteyttä ulkomaisiin westiekasvattajiin.

Kasvattajalista

Jalostustoimikunta ylläpitää kasvattajalista, jolle päästökseen kasvattajan tulee olla Westiekerhon jäsen sekä sitoutua noudattamaan Westiekerhon Jalostuksen tavoiteohjelmaa ja Kennelliiton kasvattajasitoumusta. Kasvattajalista julkaistaan Westiekerhon internetsivuilla ja Westie -lehdessä. Kasvattajalista päivitetään säännöllisesti.

Pentuvälitys ja rotuinfo

Yhdistyksen hallitus nimeää henkilön, joka hoitaa pentuvälitystä. Kasvattaja ilmoittaa pentueensa pentuvälitykseen kirjallisesti voimassa olevalla ilmoituskäytöksellä. Pentuvälitykseen otetaan Westiekerho ry:n jäsenen kasvattamat pentueet, joiden vanhemmat täyttävät Westiekerhon jalostuksen tavoiteohjelman vähimmäisvaatimukset. Pentuvälitys on puolueetonta ja ilmoittaa ostajalle kaikki välityksessä olevat pentueet ikäjärjestyksessä. Pentuvälitys antaa ostajalle seuraavat tiedot:

- kasvattajan nimi ja kennelnimi
- asuinpaikkakunta ja puhelinnumero
- pentujen syntymäaika ja sukupuolijakauma

Kasvattajan pentueilmoitus on voimassa kuusi viikkoa päiväyksestä lukien ellei kasvattaja aikaisemmin ilmoita pentueen olevan myyty tai halua myynnille jatkoaikaa. Pentuvälitys on ilmainen. Pentuvälitys on tärkeä informaatiokanava pennunkyselijöille myös itse rodusta ja sen ominaisuuksista. Pentuvälittäjä kertoo westien luonteesta, terveydestä, turkin hoidosta, ruokinnasta ja kasvatuksesta. Pentuvälittäjä varoittaa kyselijöitä myös rotumme uhista, mm. pentutehtailusta, paperittomista pennuista ja laittomasti maahantuoduista koirista. Lisäpalveluna pentuvälityksen yhteydessä on rescuekoirien ja hoitopaikkaa tarvitsevien westieiden välitys.

6.4. Uhat ja mahdollisuudet

Populaatio

Vahvuudet - Populaatio on kohtalaisen laaja. - Kasvattajat tuovat uusia siitoskoiria.	Heikkoudet - Jalostuskäytössä suositaan näyttelyssä menestyneitä. - Käytetään usein ”pinnalla olevia” uroksia, joista monet tuontikoiria. - Reservissä paljon erisukuisia uroksia, joita ei ole käytetty. - Edellisten vuosien valiot unohdetaan sitä mukaa kun niiden näyttelyura loppuu.
Mahdollisuudet - Materiaalin hankinta melko helppoa, rotua löytyy laajalti maailmalta. - Suomessa paljon potentiaalista urosmateriaalia käyttämättä	Uhat - Saman sukuisten koirien ylenpalttinen käyttö jalostuksessa kaventaa geenipohjaa, mikä altistaa rodun erilaisille sairauksille, jotka pääsevät leviämään suureen osaan populaatiota. - Tuontikoirien terveystietojen selvittäminen ongelmallista.

Terveys

Vahvuudet - Pitkäikäinen rotu, vireä vanhuspäiville asti. - Suhteellisen terve rotu, perinnöllisiä sairauksia esiintyy satunnaisesti.	Heikkoudet - Iho-ongelmat edelleen suhteellisen yleisiä. - Kattavien terveystilastojen tekeminen ongelmallista. - Sairauksien ilmoittaminen rotujärjestölle vapaaehtoista.
Mahdollisuudet - Kasvattien avoimuudella ja yhteistyöllä voidaan saavuttaa paljon hyvää. - Yhteistyön lisääminen ulkomaisten rotujärjestöjen kanssa.	Uhat - Samojen tuontikoirien lisääntyneen käytön myötä geenipooli pienenee. Vaarana jonkin perinnöllisen sairauden leviäminen isoon osaan kantaa.

Luonne

Vahvuudet - Luonteeltaan soveltuu hyvin nykypäivän erilaisiin elinympäristöihin.	Heikkoudet - Arkoja, aggressiivisia westieitä on käytetty jalostukseen. - Luonteiden testaaminen vähäistä.
Mahdollisuudet - Rodun käyttäminen erilaisiin harrastuksiin yleistymässä. - MH luonnekuvauksien ja luonnetestien kautta tutkittua tietoa luonteista tänä päivänä	Uhat - Luonteen arkuus, aggressiivisuus. - Hermostuneet, stressialttiit koirat. Toimintakyvyttömyys. - Liian rauhalliset, flegmaattiset koirat. - Luonteen pehmeneminen. - Ääniherkkyys

Ulkomuoto

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">- Rodun tunnistaa samaksi kuin sen kantaisät.- Rodussa ei esiinny liioiteltuja rakenteita.	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none">- Pahoja rakennevikoja esiintyy: huonot etuosat, pystyt lavat, kapeat päät, keventynyt luusto, pitkät rungot, lyhyet kaulat, huonot kulmaukset, välihammaspuutokset, pienet hampaat, kapeat leuat.- Huonoturkkisia koiria enemmän
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">- Ulkomuototuomareiden lisäkoulutukset.- Rodun rakenteen tuntemisen lisääminen	Uhat <ul style="list-style-type: none">- Rodulle tyypillinen ulkonäkö ja turkki häviämässä.- Trimmausmuodit maailmalla saavat koiran näyttämään väärän tyyppiseltä.

Markkinapotentiaali

Vahvuudet <ul style="list-style-type: none">- Medianäkyvyys.- Käytännöllinen koko kaupunkielämään.- Söpö, myyvä ulkonäkö.	Heikkoudet <ul style="list-style-type: none">- Ulkonäkö pettää, koira on kuitenkin terrieri.- Iho-ongelmaisen koiran maine.- Suosittu rotu, jossa kysyntä ylittää tarjonnan.- Suosii pentutehtailua ja tuontia ulkomailta välittämättä terveys-, luonne- ja ulkomuodollisista tekijöistä.- Kallis hinta ja kova kysyntä lisää pentutehtailua.- Trimmattava rotu, jonka hoito aiheuttaa kustannuksia.- Ammattitaitoisten trimmaajien puute.
Mahdollisuudet <ul style="list-style-type: none">- Suosion myötä rodun näkyvyys ja tietoisuus rodusta kasvaa.	Uhat <ul style="list-style-type: none">- Kysynnän lasku esim. terveydellisistä syistä

6.5. ROTUJÄRJESTÖN TOIMINTASUUNNITELMA

VUONNA 2014

- Kasvattajalista päivitetään kahdesti vuodessa, sekä tarvittaessa.
- Kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt
- Pohditaan 5-vuotiskyselyjen vastausten perusteella niiden keräämisen tarpeellisuutta ja muokkaamista
- Terveyskysely netissä jatkuu ja sitä uudistetaan vastaamaan paremmin nykyistä tietotarvetta rodusta (suunnattu koiranomistajille)
- Selvitetään mahdollisuutta jalostustietojärjestelmän hankkimisesta.
- Informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- Järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Kehitetään edelleen jalostustarkastuskäytäntöjä ja järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- Ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- Järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä kasvattajille / jäsenille
- Järjestetään Erikoisnäyttely
- Järjestetään Westie-tempaus

VUONNA 2015

- kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (vuonna 2013 syntyneistä pentueista) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- terveyskysely netissä jatkuu
- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus
- Järjestetään Black & White Show

VUONNA 2016

- Kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (2014 syntyneet) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- Terveyskysely netissä jatkuu

- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus

VUONNA 2017

- kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (2015 syntyneet) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- terveyskysely netissä jatkuu
- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus
- Järjestetään Black & White Show

VUONNA 2018

- seuraavan JTO:n valmisteleminen vuoden loppuun mennessä
- kasvattajille lähetetään pentueiden 1-vuotisterveyskyselyt (2016 syntyneet) ja tarvittaessa 5-vuotis pentueseurantakysely
- terveyskysely netissä jatkuu
- informoidaan pentutehtailusta ja rekisteröimättömistä koirista mm. kerhon nettisivuilla
- järjestetään trimmauskursseja, joihin yhdistetään yleisemmin westien turkin hoitoa koskeva tietopaketti
- Järjestetään jalostustarkastuksia tarpeen mukaan
- ulkomuototuomareille järjestetään koulutusta oikeasta rotutyypistä ja turkista
- Seurataan siitosurosten käyttöä ja julkaistaan tilastot Westie-lehdessä
- järjestetään Kasvattajapäivä/Westiepäivä
- järjestetään Erikoisnäyttely
- järjestetään Westie-tempaus

Tavoiteohjelman toteutumisen seuranta

Jalostustoimikunta ja hallitus seuraavat yhdessä tavoiteohjelman toteutumista. Jalostuksen tavoiteohjelmaan kirjoitetut tavoitteet ja toimintasuunnitelma huomioidaan yhdistyksen vuotuista toimintasuunnitelmaa laadittaessa. Jalostustoimikunta raportoi vuosittain yhteenedon jalostukseen liittyvistä asioista, mm. populaation rakenne ja tila, siitokseen käytetyt koirat, niiden jälkeläismäärät ja raportoidut sairaudet. Westiekerhon toimintakertomus julkaistaan kerhon kevätkokouksessa ja sen jälkeen seuraavassa Westie-lehdessä. Jalostuksen tavoiteohjelma julkaistaan hyväksymisen jälkeen kerhon nettisivuilla, jossa se on jatkuvasti sen jälkeen luettavissa. Paperiversiota tavoiteohjelmasta on saatavissa westiekerhon järjestämässä tilaisuuksissa sekä pyydettyessä postitse. Jalostustoimikunta seuraa suunnitelmaa vuosittain ja tarvittaessa puuttuu havaitsemiinsa epäkohtiin mahdollisimman nopeasti.

LÄHTEET

- Cizinauskas, Sigitas: Westiepäivä 2006 (White-Shaker-Syndrooma, globoidisolu leukodystrofia)
- Corcoran, B.M., Cobb, M., Martin, M.W.S., Dukes-McEwan, J., French, A., Luis Fuentes, V., Boswood, A., Rhind, S.: Chronic pulmonary disease in West Highland white terriers. *Veterinary Record* (1999) 144, 611-616.
- Corcoran, M.B., King, L.G., Schwarz, T., Hammond, G., Sullivan, M.: Short Communications. Further characterisation of the clinical features of chronic pulmonary disease in West Highland white terriers. *Veterinary Record* (2011) 168, 355a.
- Guaguere, E., Prelaud, P., Craig, M.: *A Practical Guide to Canine Dermatology*. 2008.
- Cozzi F, Vite CH, Wenger DA, Victoria T, Haskins ME. MRI and electrophysiological abnormalities in a case of canine globoid cell leukodystrophy. *Journal of Small Animal Practice* 1998 Aug;39(8):401-5.
- Grayson, J. Kevin: West Highland White Terrier Health Survey Final Report For the Health Committee Of the West Highland White Terrier Club of America, 2000.
- Grayson, J. Kevin: West Highland White Terrier Health Survey Final Report For the Westie Foundation of America, Inc. And the Health Committee Of the West Highland White Terrier Club of America, 2007.
- Jalomäki, Sari: Perinnölliseksi oletetut silmäsairaudet valkoisella länsiylämaan-terrierillä. Kasvattajapäivä 2012.
- Kuhl KA, Shofer FS, Goldschmidt MH.: Comparative histopathology of pemphigus foliaceus and superficial folliculitis in the dog. *Veterinary Pathology* 1994, 31:19-27.
- MacGregor JM, Winter MD, Keating J, Tidwell AS, Brown DJ.: Peripheral pulmonary artery stenosis in a four-month-old West Highland White Terrier. *Veterinary Radiology & Ultrasound*. 2006 Jul-Aug;47(4):345-50.
- McAloose D, Casal M, Patterson DF, Dambach DM. Polycystic kidney and liver disease in two related West Highland White Terrier litters. *Veterinary Pathology* 1998 Jan;35(1):77-81.
- Menna, Nina: Koiran atopia. <http://www.kennelliitto.fi/koiran-atopia> (20.01.2014)
- Nett CS, Reichler I, Grest P, Hauser B, Reusch CE. : Epidermal dysplasia and Malassezia infection in two West Highland White Terrier siblings: an inherited skin disorder or reaction to severe Malassezia infection? *Veterinary Dermatology* 2001 Oct;12(5):285-90.
- Paatsama, Saki: Synnynnäinen häntämutki, perinnöllinen luustosairaus. Julkaistu mm. Suomen eläinlääkärilehti 1992, 2 ja Maltankoiria 1992:3.
- Padgett, FA, Mostosky, UV, "Animal model: The mode of inheritance of craniomandibular osteopathy in West Highland White Terriers," *American Journal of Medical Genetics* Sep;25(1):9-13.
- Petersen-Jones, Simon, Crispin, S. (toim.): *BSAVA Manual of Small Animal Ophthalmology*, 2. painos, 2002.
- Piermattei, D.L., Flo, G.L., DeCamp, C.E.: *Brinker, Piermattei, and Flo's Handbook of Small animal Orthopedics and Fracture Repair*. 4. painos
- Plym-Forsheil, Kerstin: Kivesten laskeutumisesta
- Saijonmaa-Koulumies, Leena: Westiepäivä 2006 (Atopia ja ruoka-aineallergiat).
- Suomen Kennelliitto, KoiraNet jalostustietokanta
- Wenger DA, Victoria T, Rafi MA, Luzi P, Vanier MT, Vite C, Patterson DF, Haskins MH.: Globoid cell leukodystrophy in cairn and West Highland white terriers. *The Journal of Heredity* 1999 Jan-Feb;90(1):138-42.
- Victoria T, Rafi MA, Wenger DA.: Cloning of the canine GALC cDNA and identification of the mutation causing globoid cell leukodystrophy in West Highland White and Cairn terriers. *Genomics*. 1996 33:457-62.

LIITE: ROTUMÄÄRITELMÄ

VALKOINEN LÄNSIYLÄMAANTERRIERI (WEST HIGHLAND WHITE TERRIER)

Alkuperämaa: Iso-Britannia

Ryhmä: 3

FCI:n numero: 85

Hyväksytty: FCI 12.1.2011

Kennelliitto 10.8.2011

KÄYTTÖTARKOITUS: Terrieri.

FCI:N LUOKITUS: Ryhmä 3 terrierit
Alaryhmä 2 pienikokoiset terrierit
Käyttökoetulosta ei vaadita.

YLEISVAIKUTELMA: Voimakasrakenteinen. Rintakehä on syvä ja takimaiset kylkiluut pitkät. Vaakasuora selkä sekä voimakkaat ja lihaksikkaat raajat ilmentävät erinomaista voiman ja toimeliaisuuden yhdistelmää.

KÄYTTÄYTYMINEN / LUONNE: Pieni, eloisa, leikkisä ja peloton; voimakas itsetunto. Ulkonäkö on veikeä. Valpas, iloinen ja rohkea; itsevarma mutta ystävällinen.

PÄÄ

Etäisyys niskakymystä silmiin on hiukan suurempi kuin kuono-osan pituus. Pään karvoitus on runsasta. Pää on ryhdikkäästi pystyssä ja sen asento on suorassa tai sitä pienemmässä kulmassa kaulaan nähden. Pään asento ei saa olla liian matala.

KALLO-OSA:

Kallo: Hieman holvautunut; tunnusteltaessa sileälinjainen. Kallo kapenee hyvin loivasti korvien tasalta silmiä kohti.

Otsapenger: Selvä, se muodostuu silmien yläpuolella olevista voimakkaista kulmakaarista. Silmien välissä on hieman erottuva uurre.

KUONO-OSA:

Kirsu: Musta ja melko suuri, ei esiin työntyvä; liittyy sulavasti kuonon linjoihin.

Kuono: Kapenee vähitellen silmien kohdalta kohti kirsua. Kuononselkä ei ole nouseva eikä laskeva; kuonon tyvi on silmien alta täyteläinen.

Leuat / hampaat: Leuat ovat vahvat ja suorat. Kulmahampaiden välin tulee olla niin leveä, että koira saa toivotun vintiömäisen ilmeen. Hampaat ovat koiran kokoon nähden suuret. Säännöllinen leikkaava purenta eli alaleuan etuhampaat koskettavat kevyesti yläleuan etuhampaiden takapintaa. Hampaat ovat suorassa kulmassa leukoihin nähden.

Silmät: Kaukana toisistaan, keskikokoiset, eivät ulkonevat, väritään mahdollisimman tummat. Voimakkaiden kulmakarvojen varjostamien silmien katse on terävä älykäs ja läpitunkeva. Vaaleat silmät ovat vakava virhe.

Korvat: Pienet, pystyt, jäykät ja teräväkärkiset, eivät liian kaukana toisistaan eivätkä liian lähekkäin. Karva on lyhyttä ja pehmeää (samettista), sitä ei tulisi leikata.

Korvan yläosa on hapsuton. Pyöreäkärkiset, leveät, suuret, paksut tai liian runsaskarvaiset korvat ovat virheelliset.

KAULA: Riittävän pitkä, jotta vaadittu pään asento on mahdollinen. Kaula on lihaksikas, vähitellen alaspäin levenevä ja sulautuu kauniisti viistoihin lapoihin.

RUNKO: Tiivis.

Selkä: Vaakasuora.

Lanne: Leveä ja voimakas.

Rintakehä: Syvä; kylkiluut ovat yläosastaan selvästi kaareutuneet; kyljet näyttävät litteiltä. Takimaiset kylkiluut ovat huomattavan pitkät. Etäisyys viimeisistä kylkiluista takaraajoihin mahdollisimman lyhyt, kuitenkin haittaamatta rungon joustavuutta.

HÄNTÄ:

13–15 cm pitkä. Karva on karkeaa ja mahdollisimman suoraa, ei hapsuista. Häntä on iloisesti pystyssä; se ei saa kaartua eikä taipua selän päälle. Pitkä häntä ei ole toivottava; työstys on kielletty.

RAAJAT

ETURAAJAT:

Lavat: Viistot, leveät ja tiiviisti rungonmyötäiset. Olkanivel on eteen sijoittunut.

Kynnärpäät: Tiiviit sallien eturaajojen vapaan ja rungonmyönteisen liikkeen.

Kynnärvarret: lyhyet, lihaksikkaat ja suorat. Karva on lyhyttä, tiheää ja kovaa.

Etukäpälät: Takakäpäliä suuremmat, pyöreät, voimakkaat ja suhteessa koiran kokoon. Päkiät ovat paksut. Karva on lyhyttä ja karkeaa. Päkiöiden alapuoli ja kaikki kynnet ovat mieluiten mustat.

TAKARAAJAT:

Yleisvaikutelma: Takaosa on vahva, lihaksikas ja yläosastaan leveä. Takaraajat ovat lyhyet, lihaksikkaat ja jäntevät.

Reidet: Hyvin lihaksikkaat, eivät liian etäällä toisistaan.

Polvet: Hyvin kulmautuneet.

Kintereet: Hyvin kulmautuneet ja rungon alla siten, että ne ovat melko lähellä toisiaan koiran seistessä tai liikkeessä. Suorat tai heikot kintereet ovat vakava virhe.

Takakäpälät: Etukäpäliä pienemmät. Päkiät ovat paksut. Karva on lyhyttä ja karkeaa. Päkiöiden alapuoli ja kaikki kynnet ovat mieluiten mustat.

LIIKKEET:

Vapaat, suorat ja kauttaaltaan vaivattomat. Eturaajat ojentuvat vapaasti eteenpäin lavoista alkaen. Takaliikkeet ovat vapaat ja voimakkaat, eivät leveät. Polvet ja kintereet ovat hyvin joustavat, jo rungon alta lähtevä hyvä takaraajan työntö. Jäykät ja töpöttävät takaliikkeet sekä pihtikinttuisuus ovat vakavia virheitä.

IHO: Ihon tulee olla terve.

KARVAPEITE

Karva: Karvapeite on kaksinkertainen. Peitinkarva on karkeaa ja noin 5 cm pitkää, ei koskaan kiharaa. Pohjavilla on lyhyttä, pehmeää ja ihonmyötäistä, muistuttaa turkista. Avoin turkki on vakava virhe.

Väri: Valkoinen.

KOKO

Säkäkorkeus: Noin 28 cm.

VIRHEET: Kaikki poikkeamat edellä mainituista kohdista luetaan virheiksi suhteutettuna virheen vakavuuteen ja sen vaikutukseen koiran terveyteen ja hyvinvointiin.

HYLKÄÄVÄT VIRHEET:

- Vihaisuus ja liiallinen arkuus
- Selvästi epänormaali rakenne tai käyttäytyminen

HUOM. Uroksilla tulee olla kaksi normaalisti kehittyntä kivistä täysin laskeutuneina kivespussiin.

© Westiekerho r.y.

Tämä Jalostuksen tavoiteohjelma perustuu aiempaan, vuonna 2009 hyväksytyyn Westiekerhon jalostuksen tavoiteohjelmaan, jota on nyt uudistettu Suomen Kennelliiton ohjeiden mukaisesti.

Tämän Jalostuksen tavoiteohjelman ovat toimittaneet (aakkosjärjestyksessä): Päivi Matchalov, Maija Mäkinen, Tuula Rissanen, Soile Ruonala ja Piia Saarela.

Tämä Jalostuksen tavoiteohjelma on hyväksytty Westiekerhon yleiskokouksessa 23.11.2013.

Tämä JTO on hyväksytty Suomen Kennelliiton jalostustieteellisessä toimikunnassa 13.05.2014.